

HUMÁN KAPACITÁSOK FEJLESZTÉSE AZ ORMÁNSÁG SZÍVÉBEN

MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNY

Megrendelő:
Sellye Város Önkormányzat
által vezetett konzorcium

2017. március

készítette:

MSB FEJLESZTÉSI TANÁCSADÓ ZRT.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOM

1	HELYZETÉRTÉKELEÉS	4
1.1	A projekt gazdasági, társadalmi és környezeti háttérének bemutatása	4
1.1.1	Baranya megye társadalmi helyzete	4
1.1.2	Sellye és a sellyei járás sajátosságai	5
1.1.3	Baranya megye gazdasági helyzete	6
1.1.4	A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban	7
1.1.5	A település vonzáskörzete	8
1.1.6	Demográfia, népesség	9
1.1.7	Demográfiai, népességi adatok a konzorciumi partner településeken	12
1.1.8	Háztartás, család	13
1.1.9	Nemzetiségek	14
1.1.10	Iskolai végzettség	14
1.1.11	Foglalkoztatottság	15
1.1.12	Oktatás	16
1.1.13	Bölcsődék	16
1.1.14	Óvodai feladatellátás	16
1.1.15	Általános iskolai feladatellátás	17
1.1.16	Középfokú oktatás	17
1.1.17	Egészségügy	18
1.1.18	Szociális ellátás	18
1.1.19	Kultúra	20
1.1.20	Sport	22
1.1.21	Kereskedelem, szolgáltatás	23
1.1.22	Közszolgáltatások	23
1.1.23	Foglalkoztatottság, munkaerőpiac	24
1.1.24	Egészségügyi és szociális ellátás	25
1.1.25	Fejlesztési koncepció	25
1.1.26	A Sellyei Kistérség Területfejlesztési Koncepciója	26
1.2	A projekt indoklottsága	27
1.2.1	A szakterület elemzése	27
1.2.2	A projekt szükségességét alátámasztó probléma bemutatása	29
1.2.3	Szakmapolitikai, jogi háttér	33
1.2.4	A projekt céljainak kapcsolódása a Széchenyi 2020 céljaihoz	35
1.2.5	A projekt kapcsolódása a hazai és térségi fejlesztéspolitikához	37
	Projektünk térségi fejlesztéspolitikához való kapcsolódása	37
	Fejlesztéspolitikai feladatok:	38
2	A PROJEKT CÉLJAI ÉS TEVÉKENYSÉGEI	39
2.1	A projekt céljainak meghatározása	39
2.2	A fejlesztések célcsoportjai, az érintettek köre, a fejlesztések hatásterülete	42
2.2.1	A célcsoport kiválasztásának módszertana	43
2.2.2	A fejlesztések célcsoportjai, az érintettek köre	43
2.2.3	Együttműködési lehetőségek	47
2.3	Az elérendő célokhoz szükséges tevékenységek bemutatása	47
2.4	Indikátorok, műszaki-szakmai tartalomhoz és a mérőföldkövekhez kapcsolódó mutatók	74
3	A SZAKMAI ÉS PÉNZÜGYI MEGVALÓSÍTÁS RÉSZLETES ÜTEMEZÉSE	78
3.1	A tervezett fejlesztés bemutatása	78
3.1.1	A megvalósulás helyszíne	78
3.1.2	Az előkészítéshez és a megvalósításhoz kapcsolódó feladatok meghatározása	79
3.1.3	A fejlesztés hatásainak elemzése	80
3.1.4	Pénzügyi terv	84

3.1.5	Kockázatelemzés	85
3.1.6	Fenntartás.....	89
3.2	Részletes cselekvési terv.....	90
3.2.1	Az előkészítés és megvalósítás részletes feladatai és ütemezése	90
4	PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI.....	95
4.1	A projektgazda és partnereinek bemutatása	95
4.1.1	A projektgazda bemutatása.....	95
4.1.2	A megvalósításban részt vevő partnerek bemutatása	96
4.1.3	A projektgazdának és partnereinek a projekthez kapcsolódó tapasztalatának bemutatása	98
4.2	A megvalósítás, projektirányítás és a fenntartás szervezete.....	100
5	A NYILVÁNOSSÁG BIZTOSÍTÁSA, KOMMUNIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG ..	102
5.1	A kommunikációs tevékenységek összefoglaló leírása	102
5.2	A célcsoportok és az érintettek kommunikációs szempontú elemzése, kommunikációs üzenetek megfogalmazása.....	103
5.3	Kommunikációs eszközök azonosítása	104
5.4	Kommunikációs ütemterv	104

1 HELYZETÉRTÉKELÉS

1.1 A projekt gazdasági, társadalmi és környezeti hátterének bemutatása

A projekt hatóterületén élő lakosság a KSH helységnévtára 2016.01.01 adatai alapján került meghatározásra (pl. Sellye tekintetében az alábbi oldalról nyert adat szerint: http://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=28741).

A projektben konzorciumi partnerként résztvevő önkormányzatok települései az alábbi lakosságszámmal rendelkeznek:

Település neve	Lakosságszám fő
1. Sellye	2 548
2. Baksa	754
3. Drávafok	506
4. Drávasztára	399
5. Magyarmecske	336
Összesen:	4 543

A bevont települések mindegyike a Sellyei járáshoz tartozik, mely a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint **komplex programmal segítettő kedvezményezett térség**.

1.1.1 BARANYA MEGYE TÁRSADALMI HELYZETE

Baranya megye a Dunántúl déli részén helyezkedik el, az ország legdélebbi fekvésű, valamint határmenti megyéje. A megyét északi, észak-keleti irányból Tolna, nyugati, észak-nyugati irányból Somogy, keletről Bács-Kiskun megye határolja, délről Horvátországgal határos.

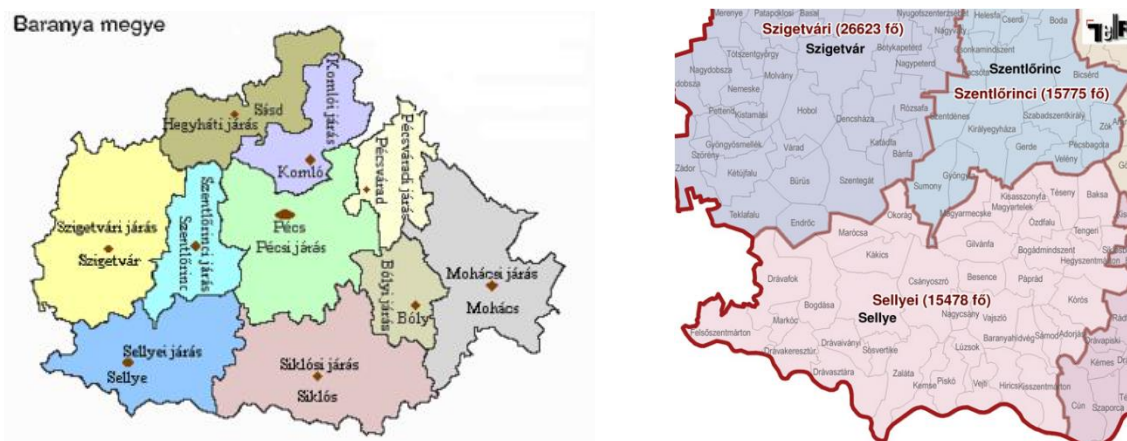
A megyét, a Kormány 218/2012. (VIII.13.) rendeletének 1. melléklete alapján **tíz járás alkotja** – a korábbi 9 helyett –, **melyek az alábbiak: Komlói, Mohácsi, Pécsi, Pécsváradi, Hegyháti (Sásdi), Sellyei, Siklósi, Szentlőrinci, Szigetvári és Bólyi járások.**

A járási szinten működő egységes hivatalok 2013. január 1-én kezdték meg működésüket.

Az elemzés továbbiakban is a kistérségi szerkezeten alapul, lévén, hogy ebben állnak rendelkezésre az adatsorok.

Baranya megye területe 4 430 km², amely az ország területének 4,76%-át teszi ki, ez alapján az ország közepes méretű megyéi közé tartozik. **Baranya megye lakossága 388 907 fő** volt, ez az ország népességének 3,9%-a.

A megye településszerkezete kedvezőtlen, arra egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt az 500 fő alatti népességszámú aprófalvak és kistelepülések nagy aránya jellemző. A megye városai Pécs, Mohács, Komló kivételével kisvárosok, az **aprófalvas településszerkezetet** pedig rendszerint kedvezőtlen gazdaságföldrajzi környezetben találjuk. Baranyában a községek közel **70%-a 500 lakos alatti apró- és törpefalu**. A megye városai között is dominálnak a kisebb méretű települések. A lakónépességüket veszített, kedvező táji környezetben lévő törpefalvak közül néhány – nagyrészt új funkciókkal – üdülőfaluként él tovább.

Baranya megye járásainak területi eloszlása, Forrás: Magyar Közlöny (2015)

1.1.2 SELLYE ÉS A SELLYEI JÁRÁS SAJÁTOSSÁGAI

Sellye a Dél-Dunántúli Régióban, Baranya megyében fekszik. A régió településszerkezete kedvezőtlen, arra egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt az aprófalvak- és kistelepülések nagy aránya jellemző.

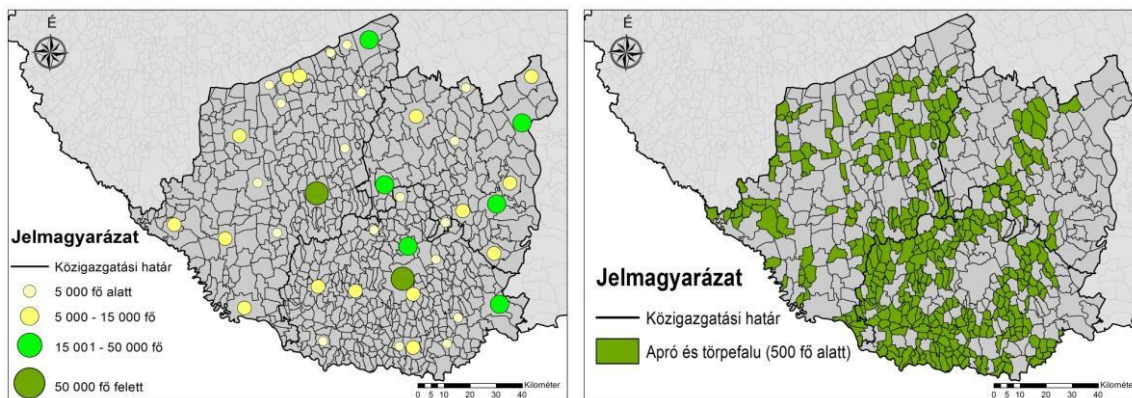
A Dél-dunántúli régiót 656 település alkotja, amelyből 41 városi jogállású (6,25 %). A városi népesség az ország összes régióját tekintve Észak-Magyarország után ebben a régióban a legalacsonyabb, a **lakosság mindössze 58,3%-a él városokban**. A régió társadalmi-gazdasági életében, a lakossági szolgáltatások biztosításában meghatározó jelentősége van a megyékben központi szerepet betöltő nagyvárosoknak (Pécs, Szekszárd, Kaposvár).

A régió városhálózatának gerincét a tizenegy 10-30 ezer fő közötti lakosságszámú város adja. **A régióban a tízezer főnél kisebb népességű városok (27 db) zömének ellátó intézményrendszere erősen hiányos, a nem mindennapos szolgáltatásokat az ott élők kénytelenek másutt igénybe venni.** E városok saját települési infrastruktúrájának kiépítettsége is elmarad a nagyobb városok színvonalától. Mindezek mellett **a térségben még jelenleg is vannak városhiányos területek**, ilyenek Tolna megye középső részének vidékei, a Zselicség, az Ormánság vagy a Somogyi dombvidék.

A városhiányos területek nagyrészt megegyeznek az aprófalvas területekkel. **A régió településhálózatának körülbelül 55 %-át aprófalvak alkotják, ezekben él a lakosság 10 %-a.** A falvak közül 361 számít aprófalunak, vagyis itt az 500 főt sem éri el a lakosság száma. Az aprófalvas településszerkezetet rendszerint kedvezőtlen gazdaságföldrajzi környezetben

találjuk. A kimondottan aprófalvas **Baranyában a községek közel 70 %-a 500 lakos alatti falu** (Tolnában valamivel 30 %, Somogyban 50 % alatt).

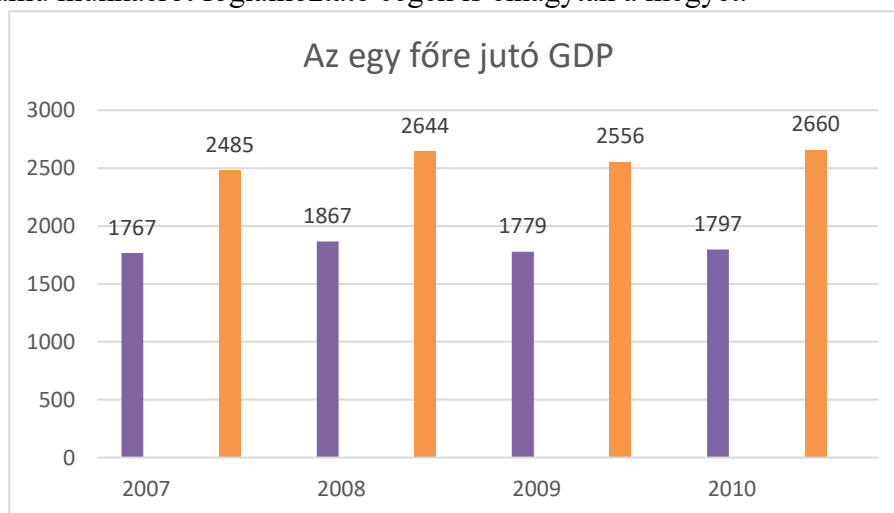
A Duna menti területeken ugyanakkor jóval népesebb települések helyezkednek el, 500 fő alatti település nincs is, az átlagos népességszám pedig 2,5-szerese a belső területekének.

A városi ranggal rendelkező települések és az aprófalvak elhelyezkedése a Dél-Dunántúli Régióban, Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.

1.1.3 BARANYA MEGYE GAZDASÁGI HELYZETE

Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) adatait tekintve a megye pozíciója **17%-kal romlott az országos átlaghoz képest 1994 és 2010 között**. Ezen az évtizedes negatív trenden - noha a dinamikája lassult - a 2004-es Európai Unió csatlakozásunk és az azóta a térségbe érkezett kohéziós források sem tudtak érdemben változtatni. A negatív trendet erősítette az évtized végén kibontakozó gazdasági krízis, melynek tovagyűrűző és elhúzódo hatására jelentős létszámú munkaerőt foglalkoztató cégek is elhagyták a megyét.

Lila: Az egy főre jutó GDP Baranya megyében (e Ft); Sárga: Az egy főre jutó GDP hazánkban összesen (e Ft)

Magyarország bruttó hazai termékének egy főre jutó összege 2008-ban javulást mutatott a 2007. évhez képest, majd egy újabb visszaesést követően 2009-ben alig érte el a 2007. évi szintet. 2010-ben már majdnem elérte az egy főre jutó 1,8 millió Ft-ot, de a 2008. évi szintet meg sem közelítette. A hazai össztermék egy főre jutó értéke 2009-ben szintén visszaesést produkált,

majd 2010-ben közel elérte a 2008. évi szintet. Összességében elmondható, hogy a megye egy főre jutó GDP-je jelentősen elmarad a hazai össztermék egy főre jutó összegétől, amely jól mutatja a megye jelenlegi gazdasági helyzetét.

A rendszerváltást követően – elsősorban a bányászat leépülésével - a megye gazdasági szerkezete alapvetően megváltozott. A kormányzati program végrehajtásának hiányában a földrajzilag elzárt területen nem érvényesültek a gazdaság öngyógyító folyamatai, külső táplálás híján megrekedtek, a gazdasági válság hatására újbóli visszaesés kezdődött. Az ipar háttérbe szorulásával párhuzamosan erősödött a szolgáltatási szektor teljesítménye, míg a mezőgazdaságé enyhe ingadozásokkal ugyan, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A nehézipar visszaszorulását nem tudta ellensúlyozni a magas hozzáadott értéket előállító ipari ágazatok megjelenése. **A megye jelenleg az 1 főre jutó ipari termelés és export tekintetében az utolsó a megyék rangsorában.** Az egyes ágazatok értékesítésén belül legnagyobb hányad a gépiparban (60%) került külpiacokra. **A mezőgazdaság aránya a többi megyéhez képest Baranyában továbbra is magasnak mondható,** a megyék rangsorában az első harmadban foglal helyet.

Az egyes gazdasági ágak által országosan megtermelt hozzáadott értékből is nagyon eltérő a megye részesedése. **A mezőgazdaság, vad-, és erdőgazdálkodás, halászat országos teljesítményének 2010-ben több mint 5%-át adta,** ami igen kedvező. Hasonlóan jó mutatókkal rendelkezik a megye a közigazgatás (védelem, oktatás, humánegészségügy és szociális ellátás) terén, míg **a feldolgozóipar esetében ez az érték csupán 2,2%, az információ és kommunikáció esetében pedig mindössze 1,4%.**

Az országban **179 ipari park** jött létre, amelyek közül **8 található a megyében** (Pécssett három, ezen kívül Komlón, Mohácson, Bólyban, Siklóson és Sellyén található ipari park). A parkok közül a 2007-2013 közötti Európai Unió fejlesztési ciklusban mindössze két pécsi, a mohácsi és a bólyi ipari park nyert el fejlesztési támogatást. **Vállalkozói inkubátor** az elmúlt években több helyen is létesült a megyében, de **a legtöbb helyen működésük nem éri el az inkubátoroktól elvárható szolgáltatási szintet,** holott az induló KKV-k erősítésének egy jelentős eszközévé kellene válniuk.

A külföldi tőke vonzása tekintetében Baranya megye a csökkenő részesedésű megyék közé tartozik. A szervezetszámon belül 2010-ben a megye részaránya 1,9% volt, a külföldi tőkeösszege belül nem érte el a 0,5%-ot. Ennek ellenére a külföldi érdekeltségű vállalkozások szerepe a foglalkoztatásban jelentős, a megyében 2010-ben 9215 főt foglalkoztattak, mely az összes vállalkozás 12%-át tette ki. **A Dél-Dunántúl vállalkozásaiban megjelenő külföldi tőkeösszeg 175,5 milliárd forintot tett ki, amelynek 42%-a Baranya megyéhez kötődik.**

1.1.4 A TELEPÜLÉS SZEREPE A REGIONÁLIS, A MEGYEI ÉS A JÁRÁSI TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

A megyén belül tíz járás került lehatárolásra, melyek az alábbiak: Komlói, Mohácsi, Pécsi, Pécsváradi, Hegyháti (Sásdi), Sellyei, Siklósi, Szentlőrinci, Szigetvári és Bólyi járások.

Az egész megyére jellemző aprófalvas településszerkezet mellett a Sellyei és a Hegyháti járás belső perifériaként különösen hátrányos helyzetben van.

A Sellyei járást 38, zömmel kis lélekszámú település alkotja. **A járási székhely Sellye népességszáma sem éri el a 3000 főt.** A Sellyei járást az alábbi települések alkotják: **város** - Sellye, **nagyközség** – Vajszló. **Községei:** - Adorjás, Baksa, Baranyahídvég, Besence, Bogádmindszent, Bogdása, Csányoszló, Drávafok, Drávaiványi, Drávakeresztúr, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gilvánfa, Hegyszentmárton, Hirics, Kákics, Kemse, Kisasszonyfa, Kisszentmárton, Kórós, Lúzsok, Magyarmecske, Magyartelek, Markóc, Marócsa, Nagycsány, Okorág, Ózdfalu, Páprád, Piskó, Sámod, Sósvertike, Tengeri, Téseny, Vejtí, Zaláta.

A járás külső térségi kapcsolatait négy nagyobb település - Barcs, Szigetvár és Siklós, valamint a megyeközpont Pécs határozzák meg. **A belső kapcsolatokra a hálós és szabálytalan térszerkezet jellemző, két nagyobb jelentőségű településsel, a járási székhely Sellyével, valamint Vajszlóval.**

Az ellátottsági mutatókat vizsgálva a térségben mindössze egyedül Sellye olyan település, amelyik kiemelkedik a települések közül és intézményhálózatával egy kisebb körzetet képes ellátni. **Sellyén kívül mindössze egy település az, amely alapfokon legalább magát ellátni képes (Vajszló),** a többi település a térség más településeire (zömmel Sellyére) van utalva az alapfokú ellátás területén.

A Sellyén működő intézmények és vállalkozások a várost a közvetlen térség foglalkoztatási központjává is teszik.

1.1.5 A TELEPÜLÉS VONZÁSKÖRZETE

Sellye város vonzaskörzete eltérő területi képet mutat, s az egyes településekre a város vonzása különböző erősségű. **A tágabban vett vonzaskörzet a Sellyei járás közigazgatási területe, a szűkebben vett vonzaskörzet a Sellyei Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések területe.** Az alábbiakban funkciócsoportonként elemezzük a város vonzaskörzetét.

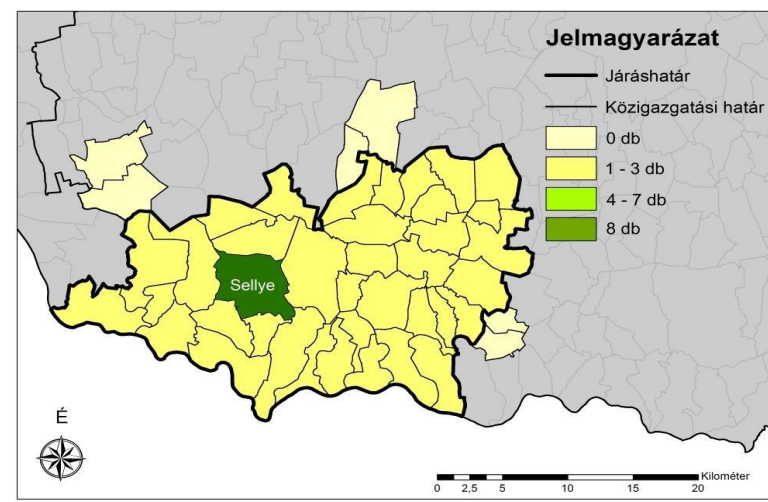
Sellye, mint járási székhely

Járási közigazgatási szempontból a sellyei járás 38 települési önkormányzata tartozik Sellye városhoz. Sellyén zajlik az okmányirodai ügyintézés, az államigazgatási járási feladatok ellátása, a gyámhivatali funkciók ellátása, a segélyezési feladatok 2015 márciusától, stb.

A főbb járási igazgatási funkciók közül 8 olyat választottunk ki, amelyek fontos szerepet töltenek be a lakosság mindennapi életében:

- építésügyi körzetközpont,
- körzeti földhivatal,
- munkaügyi központ kirendeltsége,
- városi gyámhivatal,
- városi bíróság,
- kistérségi ÁNTSZ,
- rendőrkapitányság,
- tankerület.

Az alábbi ábra azt mutatja be, hogy a fenti igazgatási funkciók közül hány funkciónak van a központja a városban:

Sellye igazgatási vonzáskörzete

Sellye, mint járási központ

A járási feladatok ellátása 35 települési önkormányzat vonzáskörzetét jelenti (Baksa, Tésény és Tengeri községek kivételével az összes Sellyei járáshoz tartozó település).

Térségi hatáskörben működik a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás és a családi napközi feladatellátás.

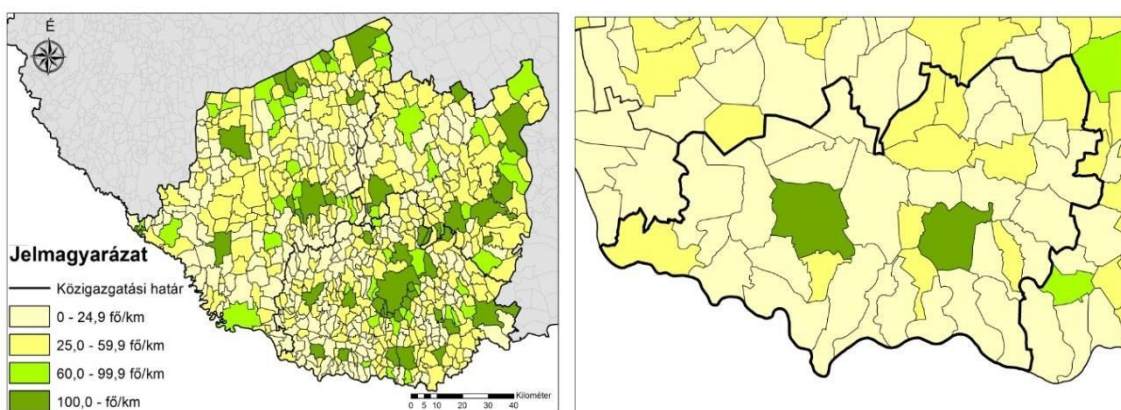
Sellyei Közös Önkormányzati Hivatal

A szűkebb meghatározása Sellye Város vonzáskörzetének **a közös önkormányzati hivatalban** működő települési önkormányzatok területe, amely ebben az esetben **9 önkormányzat**: Sellye, Kákics, Okorág, Marócsa, Drávaiványi, Sósvertike, Bogdása, Markóc, Drávafok. Ezen települések közösen bonyolítják önkormányzati hivataluk munkáját. Önkormányzati ügyek hatáskörének szempontjából egy vonzáskörzetnek nevezhetőek.

1.1.6 DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG

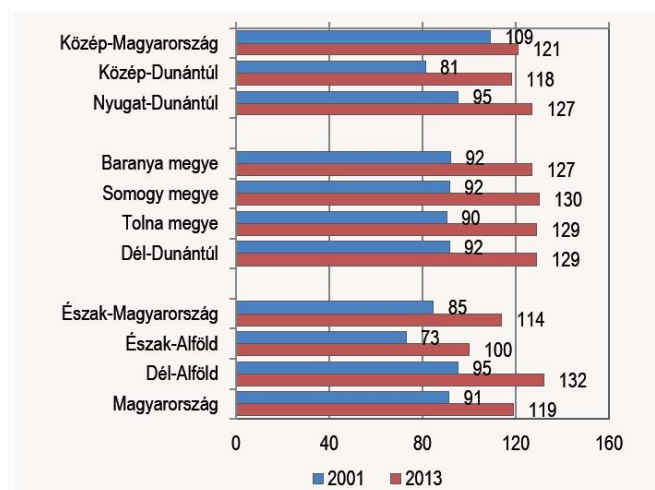
Sellye – Mágocs és Villány után – Baranya megye **harmadik legkisebb népességű városa**. 2013. január 1-jén 2 672 fő élt a településen, amely Baranya megye lakosságának 1%-át sem teszi ki. Népsűrűségét tekintve (106,1 fő/km²) a ritkábban lakott járásközpontok közé tartozik, azonban meghaladja mind a megye (64,6 fő/km²), mind pedig a sellyei járás (28,72 fő/km²) átlagát.

Az alábbi ábráról leolvasható, hogy a sellyei járás legtöbb települését – a térség aprófalvas településhálózatával összefüggésben – **nagyon alacsony, 25 fő/km²-t nem meghaladó népsűrűség jellemzi**. Sellyéhez hasonló, 100 fő/km²-t elérő népességgel csak Vajszló nagyközség jellemezhető.

A népsűrűség alakulása Dél-Dunántúlon, ill. Sellyén és térségében, fő/km², Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

Az ország demográfiai trendje, vagyis a lakosságszám csökkenése összességében mind Sellyére, mind a járásra, s tágabb térségére is jellemző. **A sellyei járás 38 települése közül csupán 5 esetében tapasztalható a népesség stagnálása vagy növekedése a 2001-2013 közötti időszak átlagában.** A megyében és a járásban a lakosságszám folyamatos csökkenést mutat. Sellye a lakónépesség változásának tekintetében a baranyai járásközpontok közül a legkedvezőtlenebb képet mutatta a vizsgált időszakban, népessége átlagosan 15,2%-kal csökkent évente. A járás települései abszolút számban a 2001 és 2013 közötti időszakban összesen mintegy 2000 főnyi lakosságot veszítettek el.

A Dél-dunántúli régió öregedési indexe 2001-2013 között. Forrás: KSH, Dél-dunántúli statisztikai tükrő 2013/2

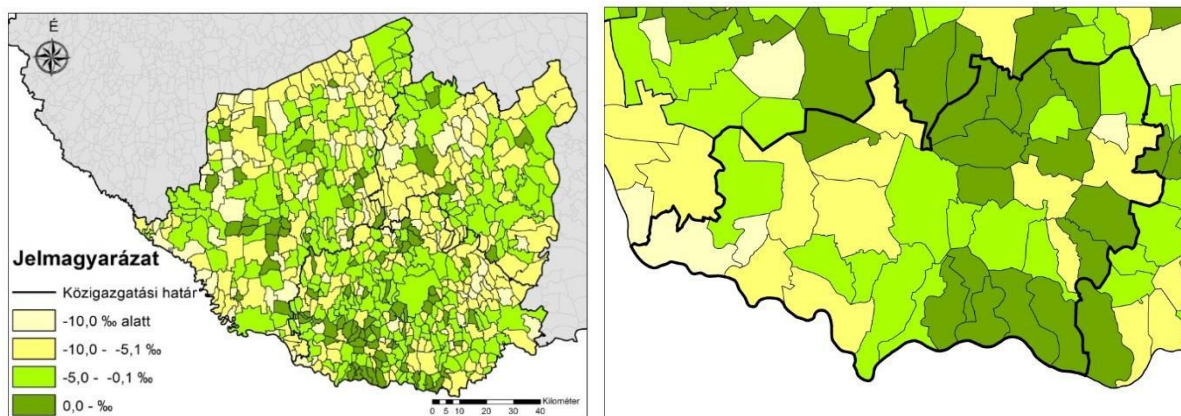
A lakosságszám változását két tényező befolyásolja: **egyrészt a természetes szaporodás vagy fogyás, másrészt pedig a vándorlási egyenleg.**

A természetes szaporodás/fogyás az élveszületések és a halálozások számának különbségét mutatja. A születések abszolút számának tekintetében Sellyén 2001 és 2011 között nem rajzolódik ki egyértelmű tendencia, egy-egy vizsgálati évben 15-27 élveszületés volt. A járás településeit összegezve szintén fluktuáció mutatható ki a születések számában, míg **Baranya**

megye egészét egyértelmű csökkenés jellemzi. Ha a születések számát ezer főre vetítve vizsgáljuk, Sellyén 2001-hez képest nagyarányú növekedés tapasztalható.

Az ezer főre jutó halálozások számában szintén nem mutatható ki egyértelmű tendencia, azonban minden vizsgálati évben meghaladta a 10 ‰-et, 2013-ban 15 ‰ fölé is emelkedett. A halálozási arányszám értékei Sellyén 2013-ban mind a járási, mind a megyei, mind pedig az országos átlagot meghaladták, s a város a többi Baranya megyei járásközponttal összehasonlítva a középmezőnyben található e tekintetben. Az élveszületések és a halálozások számának alakulását összevetve megállapítható, hogy Sellyén 2001 és 2013 között a halálozások száma – változó mértékben – minden évben meghaladta a születések számát, amelynek eredményeképpen a városra a természetes fogyás a jellemző (2013-ban 6 ‰, mely éppen megegyezik a 2001-2013-as időszak évi átlagával is). A természetes fogyás évi átlaga a megyei és a regionális átlagot is meghaladja. A járás területén számos települést találunk, melyek átlagos természetes fogyása a vizsgált időszakban a sellyeinél nagyobb mértékű (pl.: Felsőszentmárton, Markóc, Tengeri), ugyanakkor olyan települések is vannak a térségben, melyeket természetes szaporodás jellemez (pl.: Gilvánfa, Lúzsok).

A település lakosságának tényleges szaporodását (vagy fogyását) a természetes szaporodáson kívül a vándorlási egyenleg befolyásolja. A vándorlási egyenleg a településre beköltözők és a kiköltözők különbségét jelenti. Sellye az odavándorlások abszolút számának tekintetében is évről-évre ingadozást mutat (minimum: 2009-ben 114 fő, maximum: 2003-ban 241 fő). 2013-ban a Sellyére beköltözők 100 főre vetített száma nem érte el ugyan a járási átlagot, azonban meghaladta a megyei, dél-dunántúli és országos átlagértéket. Sellye 2013-ban a baranyai járásközpontok közül a legvonzóbb település volt a mutató alapján.

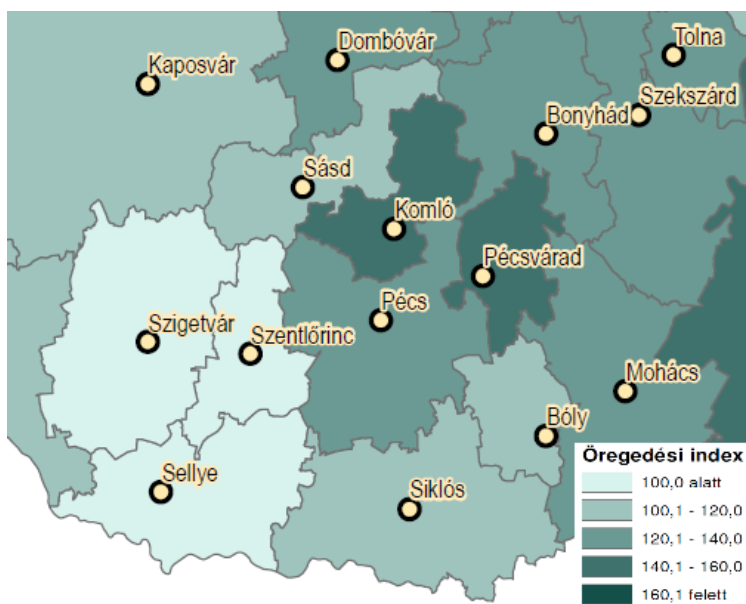
A 2001-2013 közötti évi átlagos természetes szaporodási ráta a 2000. év végi lakónépesség arányában a Dél-Dunántúlon, ill. Sellyén és térségében, ‰ Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

A városból történő elvándorlásban szintén ingadozás tapasztalható. 2008-2011 között a településről elköltözők abszolút száma tartósan 200 fő alá csökkent, majd az utóbbi években ismét növekedésnek indult. Mindennek ellenére Sellye 2013-ban a 100 főre jutó elvándorlások számát tekintve kedvezőbb értéket produkált a járási átlagnál, azonban jócskán meghaladta Baranya megye, a Dél-Dunántúl, s a teljes ország átlagát is. Sellye 2013-ban az elvándorlások aránya alapján a legkedvezőtlenebb képet mutatta a baranyai járásközpontok között.

A népesség korösszetételét tekintve általánosságban megállapítható, hogy az országos és megyei trendekhez hasonlóan Sellye városának és térségének a lakosságát is az előregedés

jellemezte. Ennek eredményeképpen 2013-ban az állandó népesség 13%-át alkották a 14 év alatti fiatalok és 27%-át a 60 évnél idősebbek. Mindkét érték kedvezőtlenebb (a fiatalok esetében alacsonyabb, az idős korosztály esetében magasabb) az országos, a regionális, a megyei és a járási átlagnál.

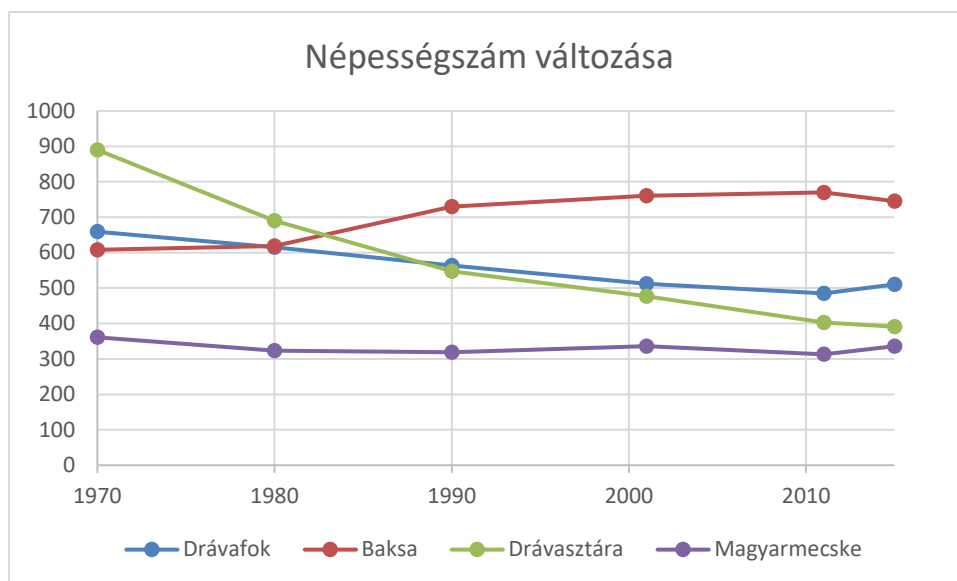
Az idős népesség számarányának növekedése és a fiatalok arányának csökkenése következtében **Sellye öregedési indexe is magas, mind országos, mind járástérési összehasonlításban.** Sellyén 2013-ban 100 gyermekkorúra 213 időskorú jutott, mely 2011-hez képest (öregedési index 220) csak kismértékű javulást jelent. A sellyei járás átlaga nagy különbségeket fed el, egyaránt találunk fiatalos (pl.: Gilvánfa (17), Lúzsok (32), Páprád (33)) és előregedett (pl.: Drávakeresztúr (425), Felsőszentmárton (314), Drávasztára (296)) korszerkezetű településeket. Összességében megállapítható, hogy Sellyén évről évre csökken a lakosság létszáma. Ez a csökkenés mind a természetes fogyásra, mind a negatív vándorlási egyenlegre visszavezethető. Korszerkezetére az öregedés jellemző, amely a fiatal lakosság arányának csökkenésével, valamint az idős népesség számának növekedésével magyarázható. **Az öregedési index értéke az országos átlagot meghaladja. Sellye kedvezőtlen korösszetételű, számos demográfiai problémával küzdő járásközpont.**

Öregedési index Baranya megyében (100 gyermekkorú népességre jutó idős korú népesség száma)

1.1.7 DEMOGRÁFIAI, NÉPESÉGI ADATOK A KONZORCIUMI PARTNER TELEPÜLÉSEKEN

A konzorciumi partner települések tekintetében azonban már eltérő tendenciákat láthatunk a népességszám változásában. **Míg Baksán, illetve Magyarmecskén többnyire stagnál, vagy kisebb növekedést mutatnak a statisztikák, úgy Drávafok és Drávasztára esetében már egyértelmű csökkenést tapasztalhatunk.** Ugyanezen eltérő tendenciákat láthatjuk, ha az említett településeket a természetes szaporulat, öregedési index illetve munkanélküliségi relációjában vizsgáljuk. Ez azt mutatja, hogy a konzorciumi partnerek tekintetében egységes tendenciákról nem beszélhetünk, azokat komplexen kell vizsgálnunk.

További adatok településenként lebontva (forrás: TEIR rendszere, 2017. március)

Baksa település Pécs és Sellye között helyezkedik el, a megyeszékhelytől közúton 21 km-re délnyugatra, Sellyétől pedig 26 km-re északnyugatra. A településnek a 2015-ös adatok szerint 754 lakosa van, ami az utóbbi időben enyhén növekvő lakosságszámot jelent. **Baksa az öregedési index alapján az országos átlag alatt van**, azonban a mérőszám növekedő tendenciát mutat. **A munkanélküliségi ráta alapján egyértelműen átlagosnak tekinthető a selyei járásban.**

Drávafok Sellyétől 8 km-re nyugatra terül el, Budapestről közúton 254 km-re található, Szigetvártól délre. Drávafok mind az országos, mind a járási átlaghoz képest fiatalos településnek tekinthető, az öregedési index messze az országos átlag alatt van, azonban a természetes fogyás itt is jelentkezik. A 2007-ben megszüntetett vasútforgalmat 2012-ben nyitották meg újra, így a település ismét csatlakozott az országos vasúthálózathoz.

Drávasztára közvetlenül a Dráva mellett, Sellyétől 7 km-re délre, Budapesttől pedig közúton 280 km-re található. A település lakossága a 2015-ben 399 fő volt. A természetes fogyás, valamint az öregedési index alapján is nagy a járási, megyei illetve országos átlagtól való eltérés: **az adatok alapján a lakosság az elmúlt 40 évben kevesebb, mint felére csökkent.**

Magyarmecske a selyei járásban, Sellyétől 14 km-re északkeletre, Budapesttől közúton 250 km-re található. A település alacsony (360-330 fő között), de folyamatosan stagnáló népességszámmal bír. **A természetes szaporulat alapján messze a járási, valamint országos átlag fölött van, valamint az öregedési index alapján is mind regionális, mind országos szinten kedvező helyzetben van.**

1.1.8 HÁZTARTÁS, CSALÁD

Sellyén összesen 1 122 háztartást regisztráltak a 2011-es népszámlálás során. A háztartások 70%-a (781) családháztartást alkot, azaz egy vagy több családot foglal magába. **A családháztartások szinte kizárólag (97%-ban) egy családból állnak.**

Az egy családos háztartások 80%-át házaspárok, illetve élettársi kapcsolatban élők alkotják, a fennmaradó 20% (155 háztartás) gyermekekből, s őket egyedül nevelő szülőkből áll. A sellyei háztartások 30%-a nem alkot családháztartást. A nem családháztartások túlnyomó része (89%-a) egyszemélyes, azaz egyedül élő személy alkotja. A vizsgált területi egységekben közel hasonlóak a háztartási jellemzők. A legszembetűnőbb különbség a családháztartások esetében figyelhető meg: **míg országos átlagban a családháztartások összes háztartáson belüli aránya a 65%-ot sem éri el, addig Sellyén csaknem 70%. Sellyén 2011-ben száz háztartásra éppen 100 foglalkoztatott jutott.** Ez az adat mind az országos (95), mind a dél-dunántúli (90), mind a baranyai (88) átlagot meghaladja. A teljes sellyei járás átlaga (83 foglalkoztatott/100 háztartás) azonban elmarad a járásközpont kedvező értékétől, **a sellyei járás e tekintetben – a komlói után – a második legrosszabbul teljesítőnek bizonyult 2011-ben Baranyában.**

1.1.9 NEMZETISÉGEK

Sellyén a 2011-es népszámlálás során a népesség 12,5%-a (349 fő) vallotta magát a nemzetiség, az anyanyelv, a családi, baráti közösségekben használt nyelv legalább egyike alapján valamely hazai nemzetiséghez tartozónak, amely arányában elmarad a járási (27%) és kis mértékben a megyei (13,7) átlagtól. Sellyén a hazai nemzetiséghez tartozók 62,2%-a horvát, 25,5%-a cigány etnikumú, 9,5%-a német volt a legutóbbi népszámlálás adatai alapján.

A nemzetiségi kötődésük számát a település teljes lakosságához viszonyítva, Sellyén a lakosság 7,8%-a horvát, 3,2%-a roma etnikum, míg 1,2 %-a német nemzetiséghez tartozik. Ennek a három nemzetiségnek a jelenléte dominál a járás többi településeinél is, bár arányuk jelentős eltéréseket mutat.

A 2001-es népszámlálás óta eltelt időszak alatt a Sellyén a roma népesség össznépességhez viszonyított aránya megnőtt (1,4%-ról 3,2 %-ra), a horvátoké pedig kismértékben csökkent (8,5%-ról 7,5%-ra).

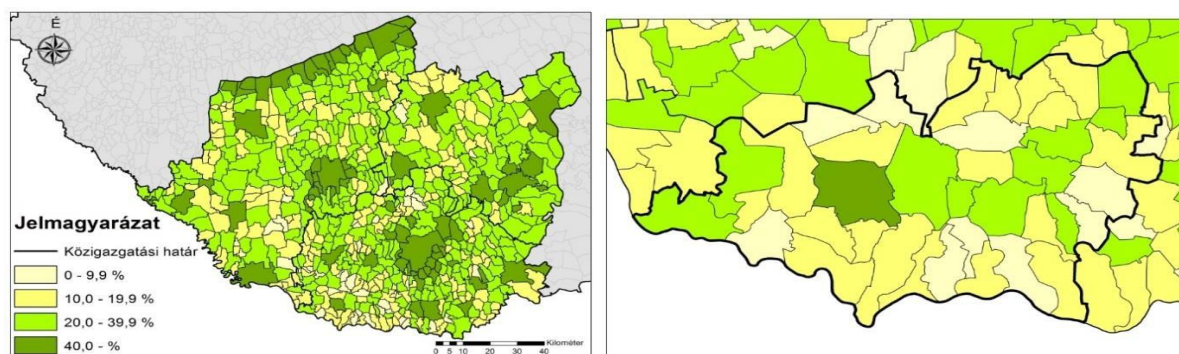
A járás határmentiségéből adódóan jellemző a horvát kisebbség jelenléte, Drávasztárán, Drávafokon és Baksán is élnek horvát nemzetiségű lakosok.

1.1.10 ISKOLAI VÉGZETTSÉG

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Sellye lakosságának képzettségi, végzettségi mutatói minden tekintetben kedvezőbbek a járási adatoknál, azonban a megyei, regionális és országos mutatóktól elmaradnak.

A járás egészét tekintve elmondható, hogy képzettségi adatai a megyén belül a legkedvezőtlenebbek, azonban az átlag a települések közötti különbségeket elfedi. Egyes településeken (pl. Ózdfalun, Piskón, Drávakeresztúron) kiugróan magas azok aránya, akik az általános iskola első nyolc osztályát sem végezték el (rendre 7,1%, 5,4%, 4,1%), de szinte minden településen az országos átlagnál magasabb (kivételt csak Kisszentmárton, Kákics, Drávafok, Baksa és Sellye képez). A járást alkotó települések leszakadása az érettségivel és felsőfokú oklevéllel rendelkezők esetében még inkább szembetűnő.

Régiós kitekintés esetében látványosan kirajzolódnak azok a települések, melyeken nagyobb számban élnek magasabb végzettségűek. **Sellye ebből a szempontból egyértelműen „szigetet” képez mind a járásban, mind pedig tágabb körzetében.**

A 17 éven felüliek között a legalább érettségivel rendelkezők aránya a Dél-Dunántúlon, ill. Sellyén és térségében, 2001, %, 2011 Forrás: KSH, Népszámlálás.

Ha a végzettséget a nemek közötti megoszlás alapján is megvizsgáljuk, akkor látszik, hogy a járástérség esetében magasabb azon nők aránya, akik az általános iskola első nyolc osztályát sem végezték el, ez a trend Sellye esetében éppen fordított. Az érettségivel vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezőket vizsgálva elmondható, hogy a nők mind a járásban, mind Sellyén kedvezőbb mutatókkal rendelkeznek a férfiaknál (**Sellyén 2011-ben felsőfokú végzettséggel 11 férfi és 24 nő rendelkezett**).

Sellye iskolai végzettségi mutatói kedvezőbbek ugyan a járási adatoknál, azonban a megyei és országos értékektől elmaradnak. A nemek közötti megosztottság tekintetében a magasabban képzettek esetében rajzolódnak ki városi szinten nagyobb eltérések a nők javára. A járás többi települése összességében igen kedvezőtlen képet mutat a képzettség terén.

1.1.11 FOGLALKOZTATOTTSÁG

Az ország népessége gazdaságilag aktív (foglalkoztatott és munkanélküli), valamint gazdaságilag nem aktív (inaktív kereső, eltartott) népességből tevődik össze. A gazdaságilag aktív népesség aránya a 2011-es népszámlálási adatok alapján országos szinten 10 százalékponttal nőtt 2001 hasonló adataihoz képest. Ez a tendencia érvényes mind a Dél-dunántúli régióra, mind Baranya megyére, mind pedig a sellyei járásra. **Megyei szinten a változás az országosnál szerényebb, 5 százalékpontos, Sellyén azonban a 8 százalékpontot is meghaladja.**

Ha a foglalkoztatottak számának változását vizsgáljuk, megállapítható, hogy **Sellyén közel annyi foglalkoztatottat regisztráltak a 2011-es népszámláláskor, mint tíz évvel korábban.** Ennél kedvezőbb a tendencia Baranya megyében, ahol a foglalkoztatottak száma 10 év alatt több mint 5000 fővel nőtt. **2011-ben Sellyén 1072 fő volt foglalkoztatott, amely a teljes népesség 40,5%-át teszi ki.** Ez az érték magasabb a megyei és az országos átlagnál is, a járási átlagot (32,1%) pedig messze meghaladja. A foglalkoztatottság tekintetében ismét kirajzolódik Sellye és a járás egésze közti nagyarányú eltérés, **a járás Baranya megyében a legkedvezőtlenebb értékkel rendelkezik.** A foglalkoztatottak aránya Sellyén kívül csak

Vajszló nagyközségben és Kemsén haladja meg a 37%-ot, míg például Gilvánfán, Drávakeresztúron, Zalátán a 20%-ot sem éri el.

A foglalkoztatottak nemek közötti megoszlását is megvizsgálva megállapítható, hogy nagyobb hányadukat a férfiak teszik ki (52,1%). Ez a tendencia országos és régiós szinten is, ugyanakkor a megye és a járás területén jelentős egyenlőtlenséget tapasztalhatunk a nők hátrányára (járási szinten 2014-es adat szerint: 43,1% szemben a férfiak 56,9%-ával).

A munkanélküliségi adatok 2001 és 2011 között jelentősen emelkedtek mind országos mind térségi szinten, s ez alól Sellye és járástérsége sem képezett kivételt. A 2011-es népszámláláskor a városban 180 főt tartottak nyilván munkanélküliként, amely a lakosság 6,5%-át tette ki. A munkanélküliek között fele-fele arányban találunk férfiakat és nőket.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a 2014. év végén, Sellyén 144 **nyilvántartott álláskereső** volt, amely a munkavállalási korú **népesség 7,1%-át tette ki.** Ez az arány **meghaladja az országos és megyei átlagot, s éppen megegyezik a regionálissal.**

1.1.12 OKTATÁS

Az oktatás területén jelentős átalakulás történt az elmúlt években, az intézmények fenntartási és átszervezési tevékenységei kapcsán. Az átalakulás az alap- és középfokú oktatást, és a szakmai intézményeket érintette, hatóköre nem terjedt ki az óvodai intézményekre és a nem közszféra fenntartásában lévő (egyházi és alapítványi) oktatási-nevelési, szakképzési intézményekre.

1.1.13 BÖLCSŐDÉK

Sellyén és a sellyei járásban kevés a bölcsőde. A járásból a bölcsődés korú gyermekek nevelése, fejlesztése tekintetében kiemelendők azonban a gilvánfai és a hegyszentmártoni Biztos Kezdet Gyermekházak (www.emet.gov.hu). 2009 óta 43 ilyen gyermekház jött létre az országban, egytől egyig hátrányos helyzetű településeken, településrészekben azzal a céllal, hogy a nehéz körülmények között élő családok gyermekei számára olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, melyek hozzájárulnak majd későbbi iskolai sikerességükhöz. **A Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat családi napközit tart fenn Sellyén, mely napjainkban mindössze 7 fővel működik.**

1.1.14 ÓVODAI FELADATELLÁTÁS

Sellyén az óvodai feladatellátás helyszíne az **Ormánsági Tücsök Óvoda**, melyben 6 csoportban 13 pedagógus és 2 pedagógus asszisztens **146 gyermekről gondoskodik.** A gyermekek közül 4 fő sajátos nevelési igényű. Az óvoda ellátási területéhez Sellyén kívül Drávaiványa, Drávasztára, Sósvertike, Kákics, Okorág, Marócsa tartozik, azonban az óvodába az ellátási területen kívülről is járnak gyermekek: Bogdásáról 5 fő, Drávafokról 5 fő, illetve Vajszlóról 1 fő, 2015-ös adatok szerint. **Az óvodai férőhelyek kihasználtsága 2013-ban 93%-os volt, 2014-re 95%-osra emelkedett, s az intézmény a 2001-2013 közötti időszakban végig hasonló telítettséggel működött.**

1.1.15 ÁLTALÁNOS ISKOLAI FELADATELLÁTÁS

A sellyei tankerülethez a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) adatközlése szerint Baksa, Drávasztára, Felsőszentmárton, Sellye Csányoszró és Magyarmecske települések alapfokú oktatási intézményei és tagintézményei, valamint a Vajszlói Kodolányi János Szakközépiskola, Szakiskola és Általános iskola vajszlói és bogádmindszenti telephelyei tartoztak. A tankerület a közelmúltban megszűnt, az említett intézmények ma a szigetvári tankerülethez tartoznak. **Sellyén a Kiss Géza Általános Iskola és Zenei Alapfokú Művészeti Iskola biztosítja az alapfokú oktatást.**

A tanulói létszám Sellyén¹ 2001 és 2013 között több mint 30%-kal esett vissza, melynek hátterében a kedvezőtlen demográfiai folyamatok, s azon belül is elsősorban a gyermekek számának csökkenése áll. 2014-ben a csökkenés tovább folytatódott, az iskolának 286 tanulója volt, akiket 16 osztályban 42 pedagógus tanított. Az általános iskolás gyerekek 7%-a (21 fő) sajátos nevelési igényű.

2008 és 2013 között mintegy 10 %-kal (39,8 %-ról 47,2 %-ra) növekedett a Sellyére más településről bejáró általános iskolás tanulók aránya, mely országos és járásközponti összehasonlításban is nagyon magas (összefüggésben a térség településeinek méretével), azonban még így is elmarad a járás általános iskolával rendelkező településeinek átlagától.

Az általános iskola körzete Sellyén kívül Kákics, Okorág, Marócsa, Csányoszró, Nagycsány, Besence, Bogdása, Drávafok és Markóc településekre terjed ki, azonban ide is érkeztek tanulók körzeten kívülről, így 2014-ben Gilvánfáról 6 fő, Drávaiványiból 8 fő, Drávasztáráról és Piskóból 1-1 fő.

Sellyén mind az óvoda, mind az általános iskola bővítésére, fejlesztésére előzetes megvalósíthatósági tanulmányok készültek 2014-ben.

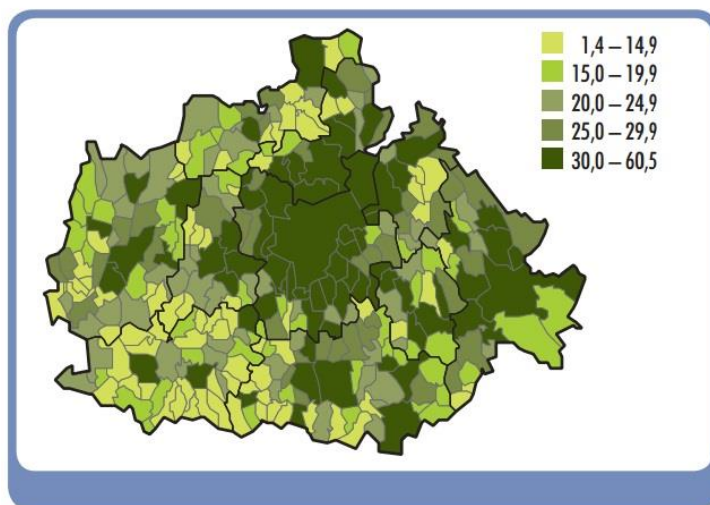
1.1.16 KÖZÉPFOKÚ OKTATÁS

Sellyén középfokú oktatást a Földművelésügyi Minisztérium Dunántúli Agrár-szakképző Központ fenntartásában a **Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium** biztosít. Az iskola 1964 óta szolgálja a mezőgazdasági szakképzést. Több évtizede **a mezőgazdasági mellett informatikai képzés is folyik. Ez utóbbi képzés ősztől valószínűleg megszűnik, pedig továbbra is nagy szükség lenne rá.** A gyakorlati képzést tanműhelyek és tangazdaságok segítik. Az intézményben 2014-ben 12 osztályban 223 fő tanult, s az oktatásban 23 pedagógus vett részt. Sellyére a középiskolások 79%-a más településről érkezik. **A járásban Sellyén kívül középiskolával más település nem rendelkezik.**

---

¹ A konzorciumhoz tartozó további helyszínek adatainak vizsgálatát lásd később.

A járási iskolázottsági mutatói ugyanakkor kedvezőtlenek, aminek számos oka ismert: analfabétizmus magas aránya, középiskolai tanulók számának csökkenése, diplomások száma csak két településre koncentrálódik.

A legalább érettségizettek aránya a 18 éves és idősebb népességben, 2011 (%). Forrás: KSH

A térség emberi erőforrás viszonyait alapvetően az oktatási intézmények határozzák meg. **Pécs közelsége pozitívan befolyásolhatja a térség fejlődését; a sellyei térségnek nincs felsőfokú intézménye.**

1.1.17 EGÉSZSÉGÜGY

Sellye és a környező települések egészségügyi ellátását az Ormánság Egészségközpont biztosítja. A pályázati támogatásból megvalósult, 2011-ben átadott új sellyei járóbeteg-szakellátó központ heti kétszáz óra szakorvosi és kilencven óra nem szakorvosi rendelési időben látják el a betegeket. **Az intézmény tizenötezer fő egészségügyi ellátását (37 településről) végzi magas színvonalon, modern körülmények között.**

Az egészségközpontban sebészeti, ortopédiai, nőgyógyászati, urológiai, pulmonológiai, neurológiai, fül- orr-gégészeti, belgyógyászati, kardiológiai, diabetológiai, reumatológiai, szemészeti, bőrgyógyászati, pszichológiai, pszichiátriai, addiktológiai, radiológiai szakrendelés működik, valamint labordiagnosztika, gyógytorna, gyógymasszázs és fizioterápia vehető igénybe. Az egészségközpont szolgáltatásait nemcsak beutalóval rendelkezőknek nyújtja, hanem vállalnak például menedzserszűrést, illetve térítéses szakellátást is. A létesítményben gyógyszerár és egy natúrbolt is helyet kapott.

Sellyén 2014-ben két háziorvosi és egy házi gyermekorvosi körzet volt, számuk hosszú ideje változatlan. A városban az Országos Mentőszolgálat mentőállomása is megtalálható.

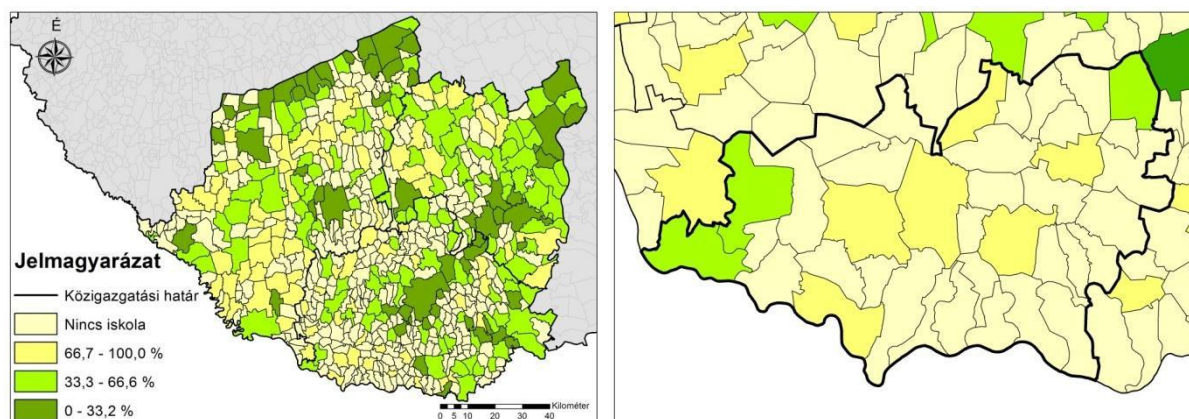
1.1.18 SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

A családsegítést és gyermekjóléti feladatokat 2016-ig Sellyén és a járás teljes területén a Sellyei Kistérségi Többcélú Társulás által fenntartott Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat látta el.

Ekkor átvette a szolgáltatás egy részét a Baksa Térségi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, **2016. január 1-gyel pedig megalakult a Sellye Család- és Gyermekjóléti Központ.**

A járás ellátottjainak száma a 2007-2013-as időszakban évről évre változik, s egyetlen ellátási forma esetében sem mutat egyértelmű csökkenést vagy növekedést. A 2007-es és a 2013-as évet összevetve megállapítható, hogy **a gyermekjóléti alapellátásban részesülő gyermekek és családok száma a 2007-hez képest 2013-ra lecsökkent, a családsegítő szolgáltatás ügyfélforgalma pedig megnövekedett.**

Sellyén és a járásban fontos szerep hárul a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatra. Ezt támasztja alá **a hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók nagyon magas, 75%-os aránya is. Ez az érték mintegy 40%-kal haladja meg Baranya megye és a Dél-Dunántúl általános iskolával rendelkező településeinek átlagát.** A járás egyes településeinek alapfokú oktatási intézményei még rosszabb mutatóval rendelkeznek, **a magyarmecskei általános iskolában a tanulók 95%-a hátrányos helyzetű.** Ennek köszönhetően született meg az a felismerés, hogy még hatékonyabbá tegyék az ellátást és bontották ketté Sellye város és környékére, valamint Baksa és vidékére az ellátás szervezését.

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya a nappali tanulókból (%), 2013, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Sellyén a szociális szolgáltatásokat az önkormányzat a Szoceg Kft.-vel kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja. A városban biztosított az étkezés, a házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása valamint bentlakásos intézményi elhelyezésre is lehetőség van. A Szoceg Kft. üzemelteti Sellyén a Napsugár Időskorúak Szolgáltató Központját, ahol **30 idős ember teljes körű egészségügyi és mentális ellátása valósul meg.** A városban működik még a Szociális Háló Egyesület Sellyei Ápolási Intézete is, amely szintén **30 fő rászorult, többnyire fekvőbeteg személy elhelyezését teszi lehetővé.** Az egyesület szintén biztosít étkezést és házi segítségnyújtást is.

Sellye város önkormányzata lakói számára szociális ellátási formákat is nyújt. **2014-ben 240 sellyei részesült valamilyen szociális ellátásban.** Az adatokból megállapítható, hogy a szociálisan rászoruló személyek a legtöbb esetben több ellátási formában egyszerre részesülnek.

Szociális ellátás típusa	(fő)
<i>Szociális ellátásban részesülők száma összesen</i>	240
<i>közülük:</i>	
önkormányzati segélyben részesül	194
aktív korúak ellátásában, ápolási díjban, méltányossági ápolási díjban vagy időskorúak járadékában részesül	226
lakásfenntartási támogatásban részesül	230
közügyellátásban részesül	123
méltányossági közgyógyellátásban részesül	58
szociális, illetve önkormányzati természetbeni tűzifa támogatásban részesül	238

Szociális ellátásban részesülők Sellyén (fő), 2014, Forrás: települési adatszolgáltatás

1.1.19 KULTÚRA

Sellyén a közművelődési feladatokat a Sellye Városi Művelődési Ház, Könyvtár és Muzeális Intézmény látja el. Az intézmény önkormányzati fenntartású, 2012. júliusától integráltan működik. Ezt megelőzően, 2008 és 2012 egy vállalkozás látta el a Művelődési Ház és az akkor még működő Ormánság Televízió (a helyi médium 2011-ben, az anyagi források hiánya miatt megszűnt) közművelődési és műsorszolgáltatási feladatait az önkormányzattal kötött közművelődési megállapodás alapján. A 2008-2012-es időszakban a Városi Könyvtár és a Kiss Géza Ormánsági Helytörténeti Kiállítóhely részben önállóan tevékenykedett.

Az integrált intézmény feladatai között szerepel valamennyi városi megemlékezés, ünnepség szervezése mellett az úgynevezett nagyrendezvények szervezése és lebonyolítása is. A nagyrendezvények közül kiemelendők a minden évben megrendezésre kerülő Pünkösdi az Ormánságban, a Dinnyefesztivál (Város Napja), az Ormánsági Disznótoros és a „Kincsek között élünk”. Kerékpártúra az Ormánságban rendezvénysorozatok is vannak a térségben, melyek minden esetben kulturális tartalommal is bírnak.

Pezsdítőleg hatott a város kulturális életére, hogy **2010-ben Pécs volt Európa kulturális fővárosa, ekkor Sellye is kapcsolódott a rendezvénysorozathoz.** Az EKF pályázathoz kapcsolódva került sor az Ormánság Községi Ház felújítására. A Kiss Géza Ormánsági Helytörténeti Kiállítóhely, a Skanzen és a Városi Könyvtár sikeres DDOP pályázat nyomán újult meg.

A Városi Könyvtár nyilvános könyvtári szolgáltatást biztosít Sellye városának, és mozgókönyvtári szolgáltatással a térség kistelepüléseit is ellátja. A könyvtár gyűjteményét, szolgáltatásait népszerűsítő rendezvényeket szervez, kiscsoportos foglalkozásokat tart az általános iskolai diákok számára, valamint óvodás csoportoknak. Ennek ellenére a KSH adatai szerint **a könyvtárba beiratkozottak száma Sellyén 2001 és 2013 között 479 főről 223 főre csökkent.**

A Múzeum egész évben látogatható, s szabadtéri kiállítás, skanzen is tartozik hozzá, ahol a látogatók képet kaphatnak az ormánsági emberek nehéz, fáradságos munkájáról,

mindenapjaikról. A múzeum adatszolgáltatása szerint 2014-ben 769 fő fizető látogató, 84 fő helyi diák és 10 fő külföldi érkezett a múzeumba. 2013-hoz képest a fizető látogatók számában növekedés, a diákok számában csökkenés állt be, akkor 682 fő fizető látogató, 243 fő diák és 85 külföldi tekintette meg a tárlatot.

A település kulturális és civil életében fontos szerepet tölt be az **Ormánság Községi Ház**, melyben fórumok, klubfoglalkozások, körök, a helyi civil szervezetek összejövetelei zajlanak heti rendszerességgel. **A Községi Ház közművelődési feladatai közé tartozik:**

- az iskolarendszeren kívüli tanulási, oktatási lehetőségek megteremtése,
- Sellye és az Ormánság tájegység hagyományainak gondozása, a helyi művelődési szokások ápolása, gazdagítása (néptánc, népzene, kórus, lakodalmi szokások, stb. felelevenítése);
- nemzeti, kisebbségi kultúra ápolása, hagyományőrző és hagyományteremtő kezdeményezések támogatása;
- közreműködés a tudományos és szakmai ismeretek terjesztésében, tanfolyamok szervezése;
- szerepvállalás a városi rendezvények megszervezésében (a műsorok, versenyek, kiállítások lebonyolítása, ill. koordinálása, kiállítások berendezése, nyitva tartása);
- helyszín biztosítása a helyi társadalom önszerveződő csoportjainak, egyesületeinek.

Az intézmény címére három kulturális civil szervezet van bejegyezve ("Aranyősz" Nyugdíjas Klub és Dalköre, "Passion Of Dance" Társastánc Egyesület, Sellyei "Tér – Erő" Kulturális Egyesület és Tilángli Dalköre), melyek a Községi Házzal közösen tevékenykednek.

Sellyén a város méretéhez viszonyítva sok civil szervezet működik. A legfontosabb civil szervezetek tevékenységi kör szerint az alábbiak:

- nevelés/ oktatás (Czupy György igazgató emlékére Oktatási és Kulturális Alapítvány, Óvoda a Gyermekekért Alapítvány);
- Környezet- és természetvédelem (Ormánság Ifjúsági Természetjáró és Környezetvédelmi Egyesület, Ormánság Környezet- és Természetvédelmi Közalapítvány);
- társadalom - kultúra (Aranyősz Nyugdíjas Klub, Együtt az Idősekért" Közalapítvány, Összefogás Sellye Gyermekeiért Alapítvány, NAPSZENTÜLET Közhasznú Alapítvány, Sellye Városi Tűzoltó és Polgárőr Egyesület, Sellyei Tér-Erő Egyesület);
- gazdaság (Baranyai Kisgazdaságokért Oktatási Kulturális és Mezőgazdasági Közhasznú Alapítvány, Ormánsági Agrárvállalkozók Egyesülete, Sellye és Környéke Ipartestület, Szociális Háló Egyesület);
- területfejlesztés (Ormánságfejlesztő Társulás Egyesület);
- szabadidő (Gróf Draskovich Iván Vadásztársaság Sellye, Ormánsági "EasyRider" Motoros Klub; Sastya Vadásztársaság, Sellyei Horgász Egyesület);

- sport (Passion of Dance Táncsport Egyesület Sellye, Sellyei Shotokan Karate Sportegyesület, Sellyei Sportért Alapítvány, Shotokan-do Klub Sellye, Városi Sportkör Sellye).²

A konzorciumi tagtelepüléseken a kulturális életet jellemzően az önkormányzati szakfeladatként működő IKSZT-k szervezik és látják el a közművelődési feladatokat.

1.1.20 SPORT

Sellyén több sportlétesítmény található, egy fedett sportcsarnok és egy sporttelep, valamint a termálfürdő, melyben helyet kap egy 25 méteres medence is. Az 1989-ben épült **Sellye Városi Sportcsarnok** tulajdonosa a városi önkormányzat, üzemeltetője azonban a Klebelsberg Intézményfenntartó központ, s azon belül is a Szigetvári Tankerület. A csarnokhoz 3 szertár, 2 iroda, 6 öltöző és vizes blokkok tartoznak. A csarnok 200 ülőhellyel is rendelkezik. A sportcsarnok 3 fontos funkciót tölt be Sellye és a térség sportéletében. Elsősorban a város nevelési - oktatási intézményei számára (Kiss Géza Általános Iskola, Tücsök Óvoda, Mezőgazdasági Szakközépiskola) biztosít helyszínt a kötelező testnevelés órák és az órákon kívüli sportfoglalkozások megtartására. Másrészt lehetőséget nyújt a városban és a térségben működő sportegyesületek (kézilabda, teremfoci, kosárlabda, karate, versenytánc) edzéseinek, versenyeknek és különböző rendezvényeinek lebonyolítása. A csarnok harmadik funkciója a sellyei és tágabb értelemben a járási lakosság tömegsportigényének kielégítése, valamint a sport mellett kulturális és közösségi események helyszínének biztosítása. A sportcsarnok kézilabda, teremlabdarúgás, röplabda, kosárlabda és lánbtenisz sportágakban nemzetközi mérkőzésekre is alkalmas küzdőtérrel rendelkezik. A felsorolt teremsportágakban a csarnok nemcsak térségi szerepkörrel bír, hanem esetenként megyei, illetve bizonyos sportágak (pl. versenytánc, karate, stb.) tekintetében nemzetközi sportrendezvényeknek is otthont ad.

A sportélet másik fontos helyszíne a Sellye Városi Sporttelep, melynek tulajdonosa Sellye Város Önkormányzata, üzemeltetője pedig a Városi Sportkör Sellye (VSK). A sporttelepet elsősorban a labdarúgó szakosztály csapatai használják. Rendelkezésükre áll egy nagypályás labdarúgó pálya, valamint két kisebb és egy műfüves focipálya is. **Ezek állapota az elmúlt években jelentősen romlott.** A sporttelep épületében 4, játékosok részére kialakított öltöző, 1-1 bírői és edzői öltöző, 3 zuhanyzó, 2 szertár és egy klubhelység található. A felajánlott társasági adókedvezményekből felújított lelátón körülbelül 300 ülő és 200 fő állóhely került kialakításra. A komplexum szomszédságában az 1960-as években a termálvíz-készletre épült **Termálfürdő** további lehetőségeket nyújt a sportolásra. A fürdőt a 2000-es években több ütemben és több forrásból (elsősorban pályázati forrásokból) folyamatosan megújították, modernizálták, ennek eredményeként szabványos, versenyek megtartására is alkalmas 25 m-es úszómedencéje van és évente 2-3 regionális és járási úszóversenynek is helyet ad. A sellyei VSK keretein belül működő **úszószakosztály** évről évre nagyon szép eredményeket ér el hazai és nemzetközi versenyeken egyaránt. Emellett úszásoktatásra alkalmas tanmedencével, gyermekmedencével

---

² Forrás: civil.info.hu

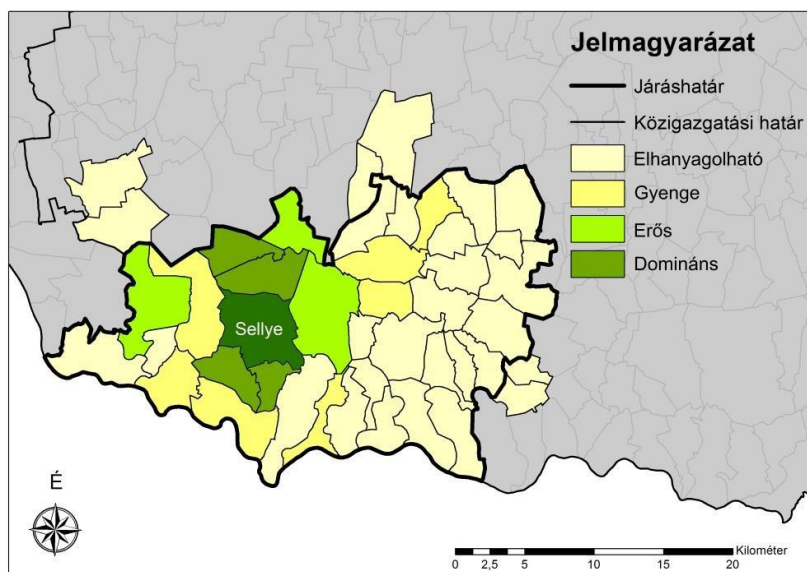
és melegvízes gyógymedencével rendelkezik a fürdő. Sajnos fedett uszodával a járás nem rendelkezik, a nyári üzemidőn kívül mind az óvodai és iskolai úszásoktatást, mind a versenyzők edzéseit a 30-40 km-re lévő siklósi vagy szigetvári fedett uszodában, tanuszodában tudják megoldani a térségben élők.

A város sportéletének szervezésében meghatározó szerepet játszik a sellyei VSK, amely jelenleg férfi labdarúgás és női kézilabda szakosztállyal rendelkezik, valamint úszó szakosztállyal is rendelkezik. **A VSK két szakosztályának nemcsak felnőtt, hanem utánpótláskorú sportolói is vannak**, akik neveléséhez segítséget kap az általános iskolától is. A VSK már **sportkapcsolatot létesített a horvátországi Grubisno Polje** labdarúgó és kézilabda szakosztályával, s további együttműködő partnereket keres.

Sellyén a fentiekén kívül önálló shotokan karate, valamint táncsport egyesületek is működnek. A karate egyesület edzései és versenyei a sportcsarnokban kerülnek megrendezésre.

1.1.21 KERESKEDELEM, SZOLGÁLTATÁS

Alapvetően a Sellye Városban működő kereskedelmi és szolgáltató tevékenységek vonzáskörzete Kákics, Okorág, Marócsa, Bogdása, Drávafok, Markóc, Drávaiványi, Drávasztára, Sósvertike, Csányoszró, Nagycsány, Besence településeket öleli fel.

Sellye ingázási vonzó hatása a környező településekre

A város méretéhez képest kereskedelmi-szolgáltató létesítményekkel a település jól ellátott, jellemzően a helyi vállalkozások, kiskereskedők üzletei jelennek meg, de néhány nagyobb üzlet is megtalálható Sellyén.

1.1.22 KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

A településen az egészségügyi ellátást az **Ormánság Egészségközpont** biztosítja, amelyben az egészségügyi alapellátásokon kívül számos szakrendelés is helyet kapott. (sebészet, orthopédia, nőgyógyászat, urológia, neurológia, kardiológia, pulmonológia, belgyógyászat, szemészet, bőrgyógyászat, diabetológia, reumatológia, pszichiátria, pszichológia, addiktológia,

labordiagnosztika, radiológia, ultrahang, fül-orr- gégészet). A központ 37 környező településről fogad betegeket. A településen mentőállomás is működik.

Sellyén a szociális szolgáltatásokat az Önkormányzat a SZOCEG Nonprofit Kft-vel kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja. A városban biztosított az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása, valamint 24 fő bentlakásos intézményi elhelyezésére is lehetőség van. Az intézmény keretein belül 1-2 fős garzonlakások is kialakításra kerültek, 6 férőhellyel.

A városban működik a **Szociális Háló Egyesület Sellyei Ápolási Intézete is, mely 30 fő rászorult személy elhelyezését teszi lehetővé.** Az Egyesület biztosít még étkeztetést és házi segítségnyújtást is.

2012-től kezdte meg működését az Ormánsági Községi Ház, amely színes, változatos programjaival a kulturális élet központja lett.

A településen aktívan működő civil szervezetek: „Arany Ősz” Nyugdíjas Klub, Sellyei Tér-Erő Egyesület, Városi Sportkör, Sellyei Shotokan Karate Sportegyesület, Sellyei Horgász Egyesület.

A Sellyén és térségében lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport, stb.) elérhetősége és azok minősége.

1.1.23 FOGLALKOZTATOTTSÁG, MUNKAERŐPIAC

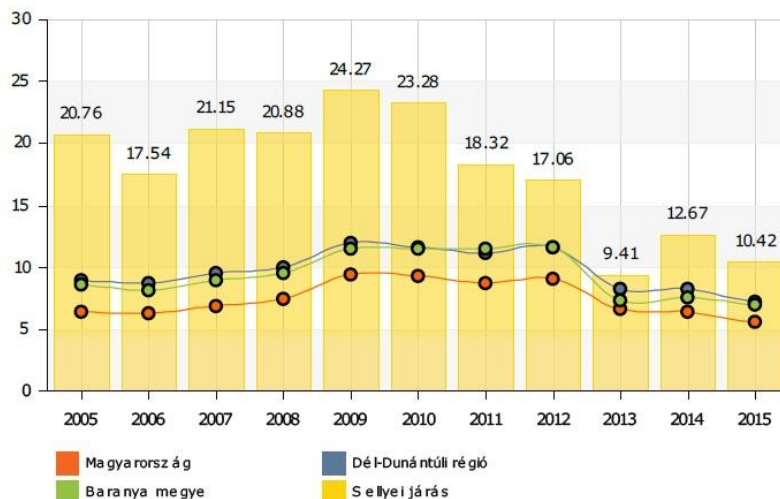
A Dél-dunántúli Régióban megfigyelhető a gazdasági aktivitás csökkenése (már országosan átlag alatti), mely a gazdasági szerkezetváltozásokra vezethető vissza. A járás munkanélküliségi adatai kissé javultak az összes munkanélkülit és a tartós munkanélkülieket tekintve egyaránt, így jobbak, mint a megyei és regionális mutatók. Az előrecedési mutatók romlottak, ami az eltartó képesség csökkenéséhez vezet, ami leszakadási folyamatot indít el.

A járásban emelkedett a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek aránya, míg a középfokú végzettséget szerzőké csökkent.

Munkanélküliségi ráta (százalék)

Regisztrált munkanélküliek száma száz 15–59 éves állandó lakosra.

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1.1.24 EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

A munkaképes korú lakosság morbiditási állapota különösen rossz. A sellyei járásban 1 háziorvosra 1.329 lakos jut. A 35 települést magában foglaló járásban 11 háziorvosi praxis működik, kilenc székhellyel. A székhelyről a kirendelt településekre jellemzően hetente, kéthetente járnak az orvosok, igen rövid, pár órás rendelési idővel.³

Járóbeteg ellátást Sellye biztosítja az egész járásnak. A szociális ellátás javítása érdekében egyre több pályázati pénzt fordítanak ilyen jellegű intézmények létrehozására, fejlesztésére (gondozási központok, jelzőrendszeres házi gondozói szolgálatok, idős klubok, szociális otthonok).

1.1.25 FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A versenyképesség erősödését a vállalkozások strukturális munkaerőhiánya is hátráltatja; annak ellenére, hogy a térségre a munkanélküliségi ráta folyamatos emelkedése jellemző. Ennek feloldására olyan 'optimális' oktatási és foglalkoztatási szerkezetet kell kialakítani, amely igazodik az üzleti szféra szereplőinek igényeihez, tényleges keresletéhez.

Lényeges, hogy az uniós normáknak megfelelő oktatási feltételeket az intézmények képesek legyenek biztosítani. **Nélkülözhetetlen a felnőttképzés és átképzések programjának**

³ Domokos Veronika – Tószegi Mónika – Turós Lászlóné: Sellyei kistérségi tükrök. Helyzetfeltárás. 2012. 45. o

elkészítése, a munkamegosztás kialakítása az intézmények között, a nyelvtanulás lehetőségeinek bővítése, a szakma-specifikus nyelvoktatás feltételeinek kidolgozása.

Az egészségügyi alap-, illetve szakellátást, a családi- és lakókörnyezetben nyújtott szolgáltatások körét bővíteni kell; ami nem nélkülözheti az érintett intézmények, önkormányzatok, civil szerveződések hosszú távú, hatékony együttműködését. Folytatni kell az egészségügyi intézmények fejlesztését.

1.1.26 A SELLYEI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

A Sellyei Kistérség Területfejlesztési Konceptióját a Sellyei Kistérségi Többcélú Társulás megbízására a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Rt. készítette. Átdolgozta az SKTT Területfejlesztési Iroda 2008-ban.

A stratégiai program az alábbi kistérségi prioritásokat fogalmazza meg:

- A kistérség közúti elérhetőségének fejlesztése
- Épített környezet fejlesztése
- Egészségügy, szociális ellátás, foglalkoztatás javítása
- Szakoktatás, szakképzés erősítése, vállalkozásélénkítés
- Közigazgatási és közoktatási funkciók erősítése
- Turizmus fejlesztése
- Új vidékfejlesztési utak megvalósítása, a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése

A koncepció a stratégiai programban megfogalmazott célok és prioritások alapján nyolc projekt mielőbbi megvalósítását tartja fontosnak a Sellyei kistérségben. Az alábbiakban felsorolt projektekben kiemeljük a humán szolgáltatásokat közvetlenül érintő tevékenységeket.

4.sz. projekt: Humánerőforrás felzárkóztató program

- Többrétegű képzési program készítése, motivációs rendszer kidolgozása
- Tájékoztató, a résztvevők bevonása a programba
- Az iskolázatlan tanulócsoporthoz megszervezése, kisgyermekes anyák számára gyermekfelügyelet biztosítása
- Az alapfokú képzés bonyolítása
- Szakképzettséget szerző programok indítása, Vizsgáztatás megszervezése és lebonyolítása, alapfokú vizsgák letétele
- Munkaerő piaci felzárkóztató program
- Mentális és szociális utógondozás

5. sz. projekt: Az oktatási infrastruktúra fejlesztése az Ormánság szakközépiskoláiban

- Épület felújítása, korszerű tanulási terek kialakítása
- Képzés minőségi fejlesztése: eszközbeszerzés
- Képzés minőségi fejlesztése: új, speciális képzési programok bevezetése
- Beszéljünk nyelveket- idegen nyelvoktatása nem csak iskoláskorú gyermekek számára
- „Lehetőségeink az Unióban” munkavállalóknak tájékoztató képzések indítása
- Helyi igényeken alapuló képzések indítása Pl: (aranykalászos gazda, gyógynövény termesztő)

6. sz. projekt: A Sellyei kistérség alapfokú oktatást ellátó intézményeinek bővítése, korszerűsítése

- Informatikai eszközök beszerzése, Információs Társadalom betörése az iskolába
- Információs Társadalom betörése az iskolába
- Korszerű oktatási környezet kialakítása
- Felnőttképzés beindítása
- Kistérség pedagógusainak képzése

7.sz. projekt: Szociális szolgáltatások fejlesztése

- Helyzetfelmérés, munkaerő piaci adatbank létrehozása
- A kistérségben működő falu gondnoki szolgálat integrálása, fejlesztése
- A kistérségi gyermekjóléti és családsegítő szolgálat épületének bővítése, tárgyi eszközeinek fejlesztése
- Fészek ház működtetése, szálláshely biztosítása a fiatal pároknak akik szociálisan rászorulóknak
- Hátrányos helyzetű gyermekek nyári táboroztatása, és nyári szabadidős programok szervezése
- Jelző rendszeres házi segítség nyújtó központ kialakítása a kistérségben a Gondozási központ gesztorságával
- Szociális szférában dolgozók tovább képzése
- Krízisközpont létrehozása Sellyén

8. sz. projekt: Egészségügyi intézmények fejlesztése

- Egészségügyi szolgáltatásokhoz szükséges háttér infrastruktúra fejlesztése

A koncepció a projektek esetében megadja a konkrét operatív programokhoz, stratégiai és területfejlesztési programokhoz való illeszkedési pontokat, a javasolt forráslehetőségeket és a szükséges tennivalókat.

1.2 A projekt indokltsága

1.2.1 A SZAKTERÜLET ELEMZÉSE

Az Európai Unió stratégiai célja⁴ a foglalkoztatottak arányának 75%-ra történő növelése, és ezzel egyidejűleg a foglalkoztathatóság javítása 2020-ig. A foglalkoztathatóság szoros összefüggést mutat az iskolai végzettség szintjével, a képesítésekkel, ezért is irányul az Európa 2020 stratégia öt számszerű célkitűzéseinek egyike az alacsony iskolai végzettségűek arányának visszaszorítására. **A célkitűzés szerint az EU átlagában az oktatást-képzést középfokú végzettség/szakképzettség nélkül elhagyó 18–24 évesek arányát a korosztály 10 százaléka alá kell csökkenteni.**

A korai iskolaelhagyás rátája az Európai Unióban hivatalosan használt definíció szerint azon 18–24 évesek arányát méri, akiknek (még) nincsen középfokú (ISCED 3 szintű, szakmunkás vagy érettségi típusú) végzettsége, és nem is vesznek részt oktatásban vagy képzésben. A

---

⁴ 2 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:HU:PDF4>

mutatót az Eurostat által koordinált éves, nagymintás munkaerő-felvétel alapján számítják. A mutató tulajdonképpen egy alsó becslés, hiszen a 18–24 éves, oktatásban résztvevők egy bizonyos hányada később sem fog középfokú végzettséget szerezni. Ráadásul a felmérés bármilyen, tehát nem végzettséghez vezető oktatásban való részvétel esetén sem sorol egy fiataalt a korai iskolaelhagyók közé.

Magyarországon az oktatási-képzési fejlesztések és beruházások döntő többsége az **Európai Szociális Alap (ESZA)** forrásaiból történik. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére irányuló politikák az Európai Szociális Alap egyik beruházási prioritását jelentik. A 2014–2020 közötti pénzügyi ciklusban a kohéziós politika jogszabályai alapján az ESZA-forrásokhoz való hozzáférés előfeltétele: nemzeti stratégia készítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni politikákról.

Az Európai Unió Oktatási Tanácsa 2011-ben Ajánlást fogadott el a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról. A tanácsi Ajánlás felhívja a tagállamok figyelmét arra, hogy azonosítsák a végzettség nélküli iskolaelhagyást előidéző társadalmi és oktatási tényezőket, folyamatosan figyeljék a leginkább veszélyeztetett célcsoportok tanulási pályáját, építsenek ki korai jelzőrendszert a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése céljából, és dolgozzanak ki specifikus beavatkozásokat azok számára, akik ezek nélkül biztosan kihullanának az oktatási rendszerből.

Végül legyenek olyan kompenzáló, második esély programjaik, amelyek a nappali tagozatos, iskolarendszerű oktatásból már kimaradtak számára biztosítják a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek, képességek elsajátításának esélyét.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás az iskolai kudarcok, a lemorzsolódás gyakori következményére, az alacsony iskolázottságra, továbbá ennek eredményeképpen a munkaerőpiacról és a társadalomból való kirekesztődés veszélyére irányítja a figyelmet. A fogalom mögött álló társadalompolitikai megközelítésből következően, **a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni stratégia beavatkozásainak nemcsak a 18–24 év közötti fiatalokra, hanem – a probléma újratermelődésének megfékezése érdekében – a korábbi iskolaköteles, valamint az iskoláskor előtti korosztályokra is ki kell terjednie.**

A magyar Kormány az EU 2020 stratégia céljainak hazai megvalósítását szolgáló Nemzeti Reform Programjában vállalta, hogy a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányát az évtized végére 10%-ra csökkentse. Magyarországon a végzettség nélküli iskolaelhagyók aránya elmarad az Európai Unió átlagától, 2011-ben és 2012-ben némileg nőtt az arány, de sikerült továbbra is az uniós átlag alatt tartani. Ennek a növekedésnek részben demográfiai (csökkenő tanuló népességen belül folyamatosan nő a HH/HHH, SNI-s diákok aránya), részben oktatási okai vannak (lényegesen alacsonyabb arányban képes a köznevelés a hátrányos helyzetű tanulókat befejezett középfokú végzettségig eljuttatni, elsődlegesen a szakképzésben jelentkező magas végzettség nélküli iskolaelhagyás miatt). Oktatási rendszerünk az elmúlt 20 évben nem volt képes meghatározó mértékben csökkenteni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek családi környezetéből fakadó elmaradásait. Mivel a végzettség nélküli iskolaelhagyás és az elfogadhatatlanul alacsony iskolai tudásszint között nagyon erős kapcsolat áll fent, a 2012-es PISA mérések adatai alapján csökkenteni kell a végzettség nélküli iskolaelhagyás tekintetében veszélyeztetett tanulók számát.

Ez felhívja a figyelmet arra, hogy **a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkenése érdekében az oktatási rendszer minőségét, hatékonyságát és eredményességét, a képzettségi szint javítását szolgáló intézkedésekre nagy szükség van.** Ugyanakkor az alacsony képzettségű fiatalok munkaerőpiacon való elhelyezkedésében, a változó gazdasági, munkaerő-piaci környezethez való alkalmazkodásukban és a foglalkoztathatóság javításában **kiemelt szerepe van a komplex, összehangolt szakpolitikáknak** (szociál- egészség- kultúrpolitika, a munkahely teremtetési kezdeményezéseknek stb.), és hangsúlyosan a felnőtt- és szakképzésnek.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése közvetlenül javítja az egyének életesélyeit, foglalkoztathatóságukat, alkalmazkodóképességüket, a vonatkozó stratégia pedig közvetve járul hozzá a társadalmi szolidaritás, felzárkózás további erősítéséhez, a polarizálódás, a leszakadás és a szegénység elleni küzdelemhez.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni küzdelem stratégiája megfelelő végrehajtásával javul a köznevelési és szakképzési rendszer eredményessége, fejlődnek a kikerülő fiatalok készségei és kompetenciái, továbbá egyre szélesebb fiatalkori csoportok fognak rendelkezni középfokú végzettséggel és képesítéssel, s várhatóan jelentősen csökken az iskolafokozatokon belüli és az iskolafokozatok közötti végzettség nélküli iskolaelhagyás, végzettség nélküli iskolaelhagyás.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni küzdelem kizárólag szektorközi együttműködésben lehet sikeres, ezért szükséges egy, a hatékony szektorközi együttműködést középpontba állító, a probléma megoldására irányuló, szektorokon átívelő, átfogó stratégia megalkotása.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia a köznevelési stratégiával egységet alkot, az abban foglalt beavatkozási irányokkal együttesen értelmezendő. A jelen stratégiában rögzített célkitűzések megvalósításának forrása a köznevelési stratégiában foglalt pénzügyi feltételrendszeren belül került tervezésre.

1.2.2 A PROJEKT SZÜKSÉGESSÉGÉT ALÁTÁMASZTÓ PROBLÉMA BEMUTATÁSA

Európai Unió Oktatási Tanácsa 2013-ban ország specifikus ajánlásokat adott ki a lemorzsolódás csökkentésére. A 2013. évi ország specifikus ajánlás hangsúlyozza, hogy Magyarországnak 2010-ig sikerült csökkentenie a végzettség nélküli iskolaelhagyók számát, de tovább kell csökkenteni a regionális különbségeket. Szorgalmazza továbbá, hogy Magyarország készítsen a végzettség nélküli iskolaelhagyókra vonatkozó nemzeti stratégiát, és gondoskodjon arról, hogy az oktatási rendszer minden fiatalnak biztosítsa a munkaerőpiacra jutáshoz szükséges készségeket, szaktudást és képesítéseket. Az ajánlás szerint javítani kell az általános iskolai oktatásban a befogadó szemléletet, illetve az ehhez való hozzáférést, különösen a romák számára. Támogatni kell továbbá az oktatás különböző szakaszai közötti és a munkaerőpiac felé való átmenetet. Az is a javaslatok közé tartozik, hogy Magyarország hajtson végre olyan felsőoktatási reformot, amely nagyobb arányban teszi lehetővé a felsőfokú végzettség megszerzését, különösen a hátrányos helyzetű tanulók körében. A kormány az ország specifikus ajánlásokra vonatkozóan kormányhatározatot adott ki, melyben felhívta az emberi erőforrások miniszterét, hogy részletesen dolgozzon ki a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére irányuló, a 2013. évi Nemzeti Reform Programban szerepeltetni

javasolt intézkedéseket a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése tekintetében, figyelembe véve a 2012. évi ország specifikus ajánlásokat.

Az ex-ante feltételek teljesítésének szükségessége és a kormány határozata nyomán az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szakmai Vezetői Értekezlete megbízta a köznevelésért felelős államtitkárt, hogy készítse elő a kormány részére a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikák keretstratégiáját.

1.2.2.1 Sellyei járás megküzdésének lehetőségei: A település külső elérhetősége, helyzete és kapcsolatai a térségben

Sellye külső elérhetősége, mint az a gazdaság fejezeteinek bevezetőjében is szerepel gyenge. Egy elzárt, főbb utak által elkerült térség az Ormánság, mivel a Dráva, mint természetes határ gátat szab annak, hogy a túloldalon lévő horvát települések felé könnyedén lehessen nyitni. Ezen komolyan tudna segíteni a megyei településfejlesztési koncepcióban is rögzített 67. számú másodrendű főútvonal déli irányú meghosszabbítása és az elkészülő drávai átkelés segítségével megnyílna a térség déli irányba is.

A belső úthálózata sűrűn kiépített, azonban a minősége nagyon rossz, a négy számjegyű mellékutakon nem ritka jelenség a 40 km/h-s sebességkorlátozás és az úthibákra felhívó táblák jelenléte több kilométer hosszan. A legközelebbi autópálya a megyeszékhelynél, Pécsnél érhető el, 50 percre fekszik tőle Sellye városa. Több tanulmány alapján az autópályák 20-30 perces távolságra éreztetik területfejlesztő hatásukat a lehajtóktól számítva. Sellye ennél jóval messzebb fekszik a legközelebbi autópályától, számára az M60 jelzésű autópálya Barcs országhatárig történő meghosszabbítása jelenthetné azt, hogy bekapcsolódott az ország és a nemzetközi vérkeringésbe is közlekedési szempontból. **Ennél valószínűbb scenárió a 2020-ig tartó időszakban, hogy az M60-as autópálya a 6. számú elsőrendű főútvonallal kerül összekötésre, így Pécs elkerülő szakasza épül csak ki.**

A város vasúton is megközelíthető. Személyvonattal kizárólag Szentlőrinc-re lehet eljutni, itt mindenképpen szükséges átszállni. **A vonat a 24 kilométert 30 perc alatt teszi meg. Mindez személygépjárművel sem gyorsabb a rosszminőségű úthálózat miatt.** Azonban az átszállás okozta kényelmetlenség miatt – annak ellenére, hogy a legfontosabb időpontokban, azaz műszakváltáskor – az átszállások elfogadható hosszúságú időt vesznek csak igénybe. Autóbuszzal egyedül a reggel 6 órai műszakkezdetre, valamint reggel 8 órára iskolába lehet eljutni a térségből Pécsre. Visszafelé azonban ez már kevésbé egyszerű, sokszor átszállást, vagy hosszas várakozást igényel Pécsen, miközben a buszút is 1 óra feletti. Visszafelé a térségbe a délutáni időszakban vasúton jobb a közlekedés. Azonban két típusú – azaz volán és vasúti – bérletjegy megvásárlás nagyon költséges, a jogszabályok alapján is csak egy bérlet vásárlása támogatható. **Ez Sellye lakosságát alapvetően érinti hátrányos abban is, hogy a megyeközpontba eljuthasson, ott munkát találhasson, tanulhasson. E közlekedési anomáliák az Ormánság leszakadásának konzerválását segíthetik, mivel személygépjárművet nem minden család engedhet meg magának.**

Repülőtér legközelebb Pécsen található, azonban itt menetrendszerinti közlekedés, bár többször volt kezdeményezés ennek beindítására, nincsen. A repülőtér felszereltsége összességében jó, nappali időszakban nagyobb gépek fogadására is alkalmas. Nemzetközi

repülőtér legközelebb Budapesten és Zágrábban található. Mindkét létesítmény közel 3 órányi autóútra fekszik Sellyétől.

1.2.2.2 Munkaerő képzettsége

Sellye gazdaságában az egyik legneuralgikusabb pont a helyben rendelkezésre álló munkaerő képzettségi színvonala. A járásban lévő humánerőforrások összetétele, képzettsége kedvezőtlen. **A lakosság átlagos képzettsége az országos és megyei átlag alatt van. A tartósan munkanélküliek többsége szociálisan hátrányos helyzetű, alacsony képzettségű vagy képzetlen.** Többségük már több mint egy évtizede kiszorult a legális munkaerő piacról, tartósan munkanélküli, számukra a közmunkaprogram sem jelent kiutat a tartós munkanélküliség világából, mivel **képzettségi színvonaluk miatt csak egy szűken behatárolt feladatkört tudnak betölteni.** Esetükben további probléma, **hogy többségük vállalkozásokkal kapcsolatos szakmai ismeretekkel sem bír,** így ez sem jelenthet számukra biztos fogódzót a munka világába való visszavezetéshez. Az Ormánság helyzetét negatívan érinti, hogy mind az infrastrukturális elmaradottság, mind a tartós munkanélküliség következtében az itt élők életkilátásai rosszabbak az országos, illetve megyei átlagnál. **Ennek következtében a fiatalok, valamint a magasabb képzettséggel rendelkezők nagyobb része elhagyja Sellyét és a járást is, beköltöznek a nagyvárosokba. A térség gazdasága ezáltal negatív spirálba került:** nem települ be jelentős foglalkoztató, mivel a munkaerő képzettsége alacsony és egy üzem működtetéséhez nem kizárólag operátorokra van szükség, hanem magasan kvalifikált, diplomával rendelkező alkalmazottakra.

A magasan kvalifikált, diplomával rendelkező – jellemzően fiatal – ormánsági lakos pedig munkahely híján kénytelen Pécsen, vagy más városban munkahelyet keresni magának, és ott letelepedni. Sellyén és a járásban is egyetlen középfokú oktatási intézménnyel bír, amelyik hagyományosan az agrár-szektorban elhelyezkedni kívánóknak nyújt szakképesítést. Gimnázium, felsőoktatási intézmény, képzőközpont. **Ez a képzettségi struktúra önálló alakítását rövidtávon a város és közvetlen környezete számára nem teszi lehetségessé, valamint a fiatalok elvándorlását is tovább növeli.**

1.2.2.3 Társadalmi fejlesztések lehetőségének vizsgálata és problémái

Sellye kis lakosságszámú város, egy szinte teljes egészében aprófalvakból álló járás központja. Mind Sellye, mind a járás népességszáma évről évre csökken. Sellyén a természetes fogyás negatív vándorlási egyenleggel is párosul. Az országos és megyei trendekhez hasonlóan Sellyét és a tágabb térséget is a lakosság elöregedése jellemzi, a városban minden gyermekkorúra kettőnél több időskorú jut. Sellyén a magyar mellett a horvát, a cigány és a német nemzetiség is jelen van, ám a járással ellentétben nem a romák, hanem a horvátok jelentik a legnagyobb létszámú kisebbséget.

Sellye iskolai végzettségi mutatói kedvezőbbek ugyan a járási adatoknál, azonban a megyei és országos értékektől elmaradnak. A járás egésze igen kedvezőtlen képet mutat a képzettség terén. Sellye a foglalkoztatottság tekintetében egyértelműen jobb helyzetben van, mint a járás többi települése, a munkavállalói feltételek és a jövedelmi viszonyok is kedvezőbbek. **A jövedelmi különbségek az egyébként alacsony átlagos jövedelmű járás települései között is nagyok.** A lakáspiac a városban évek óta szinte mozdulatlan.

A bölcsődei ellátás a teljes járásban hiányzik, családi napközi és gyermekház működik csak kis kapacitással, valamint egyes óvodák fogadnak be kislétszámmal bölcsődés korú gyermekeket. Sellyén az alap- és a középfokú oktatás biztosított, az intézmények vonzáskörzete a városon messze túlmutat. A településméretekből adódóan az oktatási intézményekben magas a más településekről bejárók aránya. **A tanulói létszám a demográfiai folyamatok következményeként évről évre csökken.**

Járási szintű adatok alapján megállapíthatjuk, hogy **a gyermekeket érintő legnagyobb súlyú egészségügyi problémák** a mozgásszervi (az iskolai védőnői szűrések adatai alapján a mozgásszervi problémák a tanulók egyharmadát érintik, a szigetvári kórház gyermekortopédiai szakrendelése is ezer fölötti esetszámot rögzítettek), a táplálkozással kapcsolatos megbetegedések, funkciózavarok (megvizsgált gyerekek több mint harmada érintett), valamint a szenvedélybetegségek egyre fiatalabb életkorban való megjelenése okozza. A védőnők tapasztalatai szerint a tizennégy évnél fiatalabbaknak is legalább a fele érintett az aktív vagy passzív dohányzásban. A veszélyeztetett gyermekek aránya is meghaladja a 30%-ot, amely igen magas kockázatot jelent mind egyéni, mind közösségi szinten. Ezen adatok alapján **kiemelt fontosságú a 3-7 éves korosztály egészségfejlesztése**, amely nem nélkülözheti a családot, mint elsődleges szocializációs közeg egészségfejlesztését, hiszen a primer prevenció megkezdése az óvodás életkorban már szükséges. A 2015. évi Egészségjelentés szerint a három legnagyobb egészségvesztést okozó betegségcsoport a szív-érrendszeri, a tumoros és a mozgásszervi betegségek. Mindhárom betegségcsoport tekintetében megállapítható, hogy az életmódbeli rizikófaktorok súlya igen nagy, prevenciós lehetőségei széleskörűek és kiemelt fontosságúak.

Sellye és a környező települések háziorvosi és járóbeteg-szakellátását korszerű intézmény biztosítja, **kórház azonban a járás területén nincs. A szociális ellátásokat igénybevevők aránya magas a település népességén belül**, különösen sok feladat hárul a Gyermekjóléti és Családsegítő Központra, mely a járás számos településén illetékes. **A hátrányos helyzetű tanulók aránya a járás szinte valamennyi településén kétszeresen meghaladja a megyei átlagot.** Sellye a törvény által előírt szociális feladatokat ellátja.

A település méretéhez képest a kulturális és közösségi intézményhálózat fejlett, bár járási szerepkörrel és vonzerővel nem bír. A település nagyrendezvényeket is meghonosított. Sellyén erős a civil szektor. **A városban a sportolás infrastrukturális feltételei adottak, a sportélet a település méretéhez képest élénk.**

Sellyén az esélyegyenlőség kapcsán beazonosított problémák között a gyermekek, az idősek és (egyben) a mélyszegénységben élők jelennek meg leghangúlyosabban. **A feltárt problémák megoldását a település a szociális ellátórendszer bővítésében és megerősítésében, új intézmények és intézkedések bevezetésében látja.**

A térségi humán szolgáltatások SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
1. erős helyi civil szervezetek 2. meglévő ormánsági identitás 3. modern egészségügyi szolgáltatások	1. kedvezőtlen demográfiai folyamatok, fogyó népesség, elöregedés 2. az általában alacsony jövedelmű és rossz foglalkoztatási helyzetű járáson belül is nagy különbségek a települések között 3. az aprófalvakban a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés nem minden esetben biztosított
Lehetőségek	Veszélyek
1. Sellye járásközponti szerepének erősítése 2. a szociális ellátások és a hozzá kapcsolódó intézményrendszer fejlesztése 3. a civil szervezettől induló kezdeményezések támogatása, a civil szféra megerősítése, ezáltal a település népességmegtartó erejének növelése	1. további népességvesztés és elöregedés 2. fokozódó terhek a szociális ellátórendszeren 3. növekvő jövedelmi különbségek 4. az alacsonyabb státuszú társadalmi csoportok helyzetének további romlása 5. etnikai konfliktusok kiéleződése 6. az aprófalvakban a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tovább romlik

1.2.3 SZAKMAPOLITIKAI, JOGI HÁTTÉR

2009-ben az „Oktatás és képzés 2020” négy közös uniós célkitűzést határozott meg, melyeket 2020-ig kell teljesíteni az oktatási és a képzési rendszerekben jelentkező kihívások kezelése érdekében:

- Meg kell valósítani az egész életen át tartó tanulást és mobilitást.
- Javítani kell az oktatás és a képzés minőségét és hatékonyságát.
- Elő kell mozdítani a méltányosságot, a társadalmi kohéziót és a tevékeny polgári szerepvállalást.
- Az oktatás és a képzés minden szintjén ösztönözni kell az innovációt és a kreativitást – a vállalkozói készségek fejlesztését is beleértve.

Az oktatás terén az EU azt tűzte ki célul, hogy 2020-ra az uniós tagországokban:

- (4. életévüket betöltött óvodáskorú) gyermekek legalább 95%-a részesüljön koragyermekkorai nevelésben;
- 15 éves fiatalok körében ne érje el a 15%-ot azoknak az aránya, akik nem rendelkeznek kielégítő készségekkel az olvasás, a matematika és a természettudományok terén;
- 18–24 évesek körében maradjon 10% alatt az oktatási és képzési intézményekből lemorzsolódók aránya;
- 30–34 éves korosztály tagjainak legalább 40%-a rendelkezzen felsőfokú iskolai végzettséggel;
- felnőttek legalább 15%-a vegyen részt egész életen át tartó tanulásban;

- a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező fiatal diplomások legalább 20%-a, a 18–34 éves, szakmai alapképzettséggel rendelkező felnőtteknek pedig legalább 6%-a rendelkezzen valamilyen külföldön szerzett tanulmányi vagy képzési tapasztalattal
- legalább 82% legyen a munkahellyel rendelkezők aránya azok között a 20–34 éves fiatalok között, akik középiskolai tanulmányaikat sikeresen befejezték, és 1–3 éve kerültek ki az oktatási rendszerből.

Magyarország Kormánya, A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 2016. november 19-ével hatályba lépő módosítása a korai iskolaelhagyás, az iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működtetésének országos szintű bevezetését és az ezzel összefüggő intézményi és állami feladatok megkezdését szolgálja. Erre a 2011. évi CXCV. számú Nemzeti Köznevelési Törvény 94. § (4) bekezdés x) pontjában foglalt rendelkezés ad felhatalmazást.

A kapcsolódó hazai jogszabályok

Törvények

2013. évi LXXVII. törvény, a felnőttképzésről

2011. évi CLV. törvény, a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról

2003. évi CXXV. törvény, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2015. évi LXVI. törvény a szakképzésről

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Kormányrendeletek

272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről

311/2007. (XI.17.) Korm. rendelet, a Kedvezményezett térségek besorolásáról

393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet, a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról

25/2016. (II. 25.) Korm. rendelet, az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet és a 7/2014 (I.17.) a módosításról rendelet és melléklete (NAT)

277/1997 (XII.22.) Korm. rendelet és a 346/2013 (IX.30.) a módosításról a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról

Miniszteri rendeletek, utasítások

48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról

346/2013 (IX.30.) Korm.rendelet A pedagógus-továbbképzésről

17/2013 (III.1.) EMMI rendelet a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

32/2012(X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Európai Unió irányok, keretek

2000/43/EK tanácsi irányelv a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról

2002/C 163/01 tanácsi határozat az egész életen át tartó tanulásról

1720/2006/EK Európai Parlament és tanácsi határozat az egész életen át tartó tanulás terén egy cselekvési program létrehozásáról

1357/2008/EK határozat az egész életen át tartó tanulás terén egy cselekvési program létrehozásáról szóló 1720/2006/EK határozat módosításáról

1.2.4 A PROJEKT CÉLJAINAK KAPCSOLÓDÁSA A SZÉCHENYI 2020 CÉLJAIHOZ

Magyarország számára az elkövetkező két évtizedben a legfontosabb fejlesztéspolitikai célkitűzés az ország és térségei gazdasági teljesítményének (GDP) és a foglalkoztatás szintjének, minőségének jelentős növelése, amelyek révén az életminőség és az életkörülmények érdemi javulása érhető el. **2020 időtávatában a Nemzeti Reform Programban rögzített célértékek adják meg a fejlesztéspolitikától elvárt eredményeket, azaz:**

- a 20–64 évesek foglalkoztatási rátájának a jelenlegi 60%-ról legalább 75%-ra növelését;
- a kutatás-fejlesztési ráfordítások bruttó hazai termékhez viszonyított szintjének 1,8%-ra növelését;
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának legfeljebb 10 százalékos növekedését a 2005. évi sinthez képest; a teljes energiafelhasználáson belül a megújuló energiaforrások részarányának 14,6 százalékra történő növelését; a 10 százalékos energia megtakarítás elérését;
- a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának 30,3 százalékra növelését a 30-34 éves népességen belül; az oktatásban, képzésben nem részesülő, legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők arányának 10 százalékra csökkentését a 18-24 éves népességen belül;
- a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának 450 000 fővel való csökkentését, amely 5 százalékpontos csökkentést jelent.

1.2.4.1 Tervezett pályázatokhoz történő kapcsolódás

Sellye Város Önkormányzat 2016 évben az alábbi táblázatban feltüntetett pályázatokat nyújtotta be Széchenyi 2020 keretében. A jelen fejlesztés tartalma egyértelműen lehatárolható a benyújtott pályázatoktól, a lehatárolás már a projekt előkészítés során megtörtént. A megvalósítás során kiemelt figyelmet fordítunk a dokumentált lehatárolásra.

A fejlesztés GINOP pályázatokhoz nem kapcsolódik.

Pályázati kódszám / Igénylésazonosító	Kiírás	Megnevezés	Összköltség, Ft	Igényelt támogatás, Ft
TOP-3.1.1-15-BA1-20016-0012	TOP-3.1.1-15 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	Nyeregbe az Ormánságban	175 768 197	175 768 197
TOP-1.4.1-15-BA1-2016-00013.	TOP-1.4.1-15 A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	"Hátrányból előnyt: Ormánsági Tücsök Óvoda ellátási színvonalának emelése gyermekeink hátrányos helyzetének csökkentése érdekében	400 000 000	400 000 000
TOP-2.1.2-15-BA1-2016-00002	TOP-2.1.2-15 Zöld város kialakítása	Élhetőbb, szebb, zöldebb város megteremtése az Ormánság szívében	479 407 220	479 407 220
TOP-2.1.1-15-BA1-2016-00003	TOP-2.1.1-15 Barnamezős területek rehabilitációja	Helyi ellátás, szolgáltatás, életminőség javítása az Ormánságban	800 000 000	800 000 000
TOP-1.2.1-15-BA1-2016-00005	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	Sellye és Konzorciumi Partnereinek együttműködésén alapuló "Kincsek között élünk" című turisztikai vonzerőfejlesztés előnyökön és újszerű elemeken alapuló turisztikai programcsomagok létrehozásával	299 500 000	299 500 000
TOP-4.2.1-15-BA1-2016-00019.	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Sellye Család- és Gyermekjóléti Központ infrastruktúrájának fejlesztése	143 064 230	143 064 230
TOP-3.2.1-15-BA1-2016-00005.	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	A sellyei alapfokú oktatási intézményhez kapcsolódó épület energetikai korszerűsítése (Sportcsarnok)	155 189 174	155 189 174
TOP-3.2.2-15-BA1-2016	Szilárd biomassa fűtőmű és kapcsolódó hőrendszer létesítése	Szilárd biomassa alapú fűtőmű és kapcsolódó hőrendszer létesítése Sellyén	283 657 750	283 657 750
EFOP-1.4.2-16-2016-00018.	Integrált térségi gyermekprogramok	Integrált térségi gyermekprogramok Sellye járásban	499 954 164	499 954 164

1.2.5 A PROJEKT KAPCSOLÓDÁSA A HAZAI ÉS TÉRSÉGI FEJLESZTÉSPOLITIKÁHOZ

A hazai és térségi fejlesztési programokon belül az alábbi stratégiákhoz való kapcsolódása nevezhető meg projektünknek:

Európa 2020 Stratégia: A konstrukció hozzájárul a célkitűzések megvalósításához azáltal, hogy a helyi közösségek társadalmi gazdasági folyamatokba való bekapcsolódása, aktív részvétele elősegíti a foglalkoztatottak számának növekedési lehetőségét. A felzárkóztatással a program hozzájárul a helyi munkaerő piaci integrációhoz, ezáltal csökkentve a szegénységet és a társadalmi kirekesztettséget. Javulnak a foglalkoztatottsági mutatók. Javul a felsőfokúknak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonysága és hozzáférhetősége.

Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni stratégia: A konstrukció hozzájárul a társadalmi felzárkóztatás során a munkaerőpiacra való bekapcsolódási esélyek növeléséhez. A megvalósuló programok eredményeképp csökken a korai iskolaelhagyók és a végzettség nélküli iskolaelhagyások száma. A program az alacsonyan kvalifikáltaknak különböző képzettségek keretében lehetőséget teremt a foglalkoztatásban való integráció megvalósításához.

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia: A program hozzájárul a helyi területi hátrányos csoportok társadalmi felzárkózásához. 9 Köznevelés-fejlesztési stratégia: A köznevelés-fejlesztési stratégia kiemelt szerepet tulajdonít a befogadó nevelés támogatásának. A megjelölt beavatkozások megvalósításához a projekt a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességét növeli, és csökkenti a szegregációt, deszegregációs programok megvalósításával járul hozzá a társadalmi integrációhoz.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia: A kitűzött célok elősegítik a generációk közötti tudás- és tapasztalatcserét, a generációk közötti kapcsolatok, valamint az aktív közösségi szerepvállalás erősítését az önkéntesség és a karitatív munka előmozdítása által, így tehát a foglalkoztathatóság növelését tartja szem előtt a gyarapodó tudástőke érdekében. Egész életen át tartó tanulás stratégiája: Segíti az egész életen át tartó tanuláshoz rendelkezésre álló lehetőségek minőségének, vonzerejének és hozzáférhetőségének javítását, ezáltal járul hozzá a minőségi oktatás elterjesztéséhez és fenntartásához. A program kedvezményezettjei nagymértékben megegyeznek a jelen konstrukcióban támogatottakkal.

Digitális Jólét Program: A magyar oktatási rendszer digitális átalakításának elősegítése, továbbá a tanárok, oktatók számára lehetőség biztosítása a digitális kompetenciáinak fejlesztésére. A program célja, hogy minden állampolgár a lakóhelyétől tíz kilométeren belül elérhessen olyan intézményt, amelyben ingyenesen fejlesztheti digitális alapképességeit. A felhívás elősegíti azt a célt, hogy a digitális írástudás, az internethasználat és - elterjedtség, a tanárok digitális kompetenciáinak és az oktatás digitalizáltságának mértéke elérje az európai unió átlagát.

Projektünk térségi fejlesztéspolitikához való kapcsolódása

Az OFTK – felszámolva az ágazati (Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió) és a területi (Országos Területfejlesztési Konceptió) fejlesztés dualitását - a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014- 2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-

Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg.

AZ OFTK az alábbi, Sellyére készült stratégiájában is meghatározó, főbb területpolitikai irányokat és teendőket határozza meg:

- hálózati szemlélettel működő, valamint települési adottságokat és lehetőségeket egyaránt figyelembe vevő területi tervezési folyamat kialakítása, amely decentralizált térszerkezet kialakulását és hálózatos térszerkezetet eredményez.
- városhálózati megközelítés, a térszerkezet funkcionális fejlesztése
- a város-vidék együttműködése, a kölcsönös előnyökön nyugvó, együttműködéseken alapuló kapcsolatrendszer kialakítása
- hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet megvalósítása az adott térség valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével
- periférikus térségek felzárkóztatása a helyi adottságaik figyelembe vételével
- hátrányos helyzetű – különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítása, fejlesztése

Az OFTK külön kiemeli az Ormánság komplex fejlesztését. A térség hazánk egyik **legelmaradottabb** térsége, fejlődési problémái évtizedekre nyúlnak vissza. Az 1800-as évek elején még virágzó ártéri gazdálkodás folyt a térségben, amelynek azonban a Dráva szabályozása véget vetett, és az Ormánság gyors hanyatlásnak indult. **Jelenleg a gyenge infrastrukturális ellátottsággal rendelkező aprófalvas térségben nagyon magas a munkanélküliség, és az alacsony életszínvonalból, a foglalkozási lehetőségek hiányából adódóan igen jelentős az elvándorlás. A lakosság jelentős része roma.**

Fejlesztéspolitikai feladatok:

A helyi gazdaság, a szociális gazdaság, a foglalkoztatás koordinációja.

- A roma lakosság képzése, jövedelemtermelő munkához juttatása, önellátásra való képességének megteremtése.
- A turizmus fejlesztése, a turisztikai desztinációk elérhetőségének és szolgáltatásainak javítása.
- A határon átnyúló kapcsolatok erősítése, fejlesztése.

Sellye fejlesztése esetében figyelembe kell venni az aprófalvas térségek speciális helyzetét.

Az ezzel összefüggő fejlesztéspolitikai feladatok a következők:

- Az aprófalvak gazdasági létalapját biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése. Helyi, autonóm ellátási, energetikai rendszerek kialakítása.
- A szociális és önellátó gazdaság kialakulásának, tartós és fenntartható működésének ösztönzése.

- A helyi népesség szociális, egészségügyi, adminisztrációs igényeinek minél kevesebb utazással történő kielégítése, rendszeres mobil szolgáltató rendszerek kiépítésének támogatása.
- A klímaváltozás elleni védekezés elősegítése az egészségügyi szolgáltatások fejlesztésével és az agrárium átalakításával (pl. szárazságtűrő, a helyi ökoszisztémába illeszkedő növények elterjesztése).
- A helyben élő tehetséges fiatalok mentorálása. Hosszú távú programmal szükséges őket segíteni taníttatásuk és elhelyezkedésük során. Helyben maradást és letelepedést segítő programokkal az értelmiség helyben tartásának segítése.
- Helyi közösségek kialakulásának, fejlesztési programjaik közös kidolgozásának segítése, a kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, kulturális örökség megőrzése.
- Az aprófalvak falusi turizmushoz, öko- és aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúrájának és a kapcsolódó szolgáltatások kínálatának térségileg összehangolt fejlesztése.
- Az aprófalvas térségekben található nagyszámú üresen álló ingatlan felmérése, koncepció kidolgozása a hasznosításukra.

2 A PROJEKT CÉLJAI ÉS TEVÉKENYSÉGEI

2.1 A projekt céljainak meghatározása

Ahogy az a helyzetfeltárásból is kiderült, a Sellyei járás tekintetében rendkívül elszigetelt és innovációtól elzárt térségről beszélünk. A települések életképességének és versenyképességének az alapja, hogy megállítsuk a képzett, tanult, proaktív humán erőforrás elvándorlását, erősítsük a fiatalok helyben maradását.

A cél a biztos megélhetés, prosperativitás biztosítása az állampolgárok számára, az egyéni fejlődésre ösztönzés és a közvetlen környezetért érzett felelősség erősítése.

Az Európai Unió kohéziós politikája a tagállamok gazdasági és társadalmi fejlettségbeli különbségeinek mérséklését, az uniós átlagtól jelentősen eltérő tagországok (illetve fejletlenebb régiók) fejlesztési és esélyteremtési politikájának támogatását célozza meg, a szükséges forrásokat pedig a strukturális alapok biztosítják. A **végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére** irányuló politikák az Európai Szociális Alap egyik beruházási prioritását jelentik. Erre utal, hogy az Európai Unió 2020 stratégiájában előírt öt célérték egyike a végzettség nélküli iskolaelhagyás mutatója, melyet EU-s átlagban, a 18–24 éves korúak számához viszonyítva 10%-ban határoztak meg. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikai keretre vonatkozóan a tanács külön ajánlást adott ki. Az ex-ante feltételek a 2007–2013. évi programozási időszak tapasztalataira, a tanács ajánlására, valamint az EU 2020 folyamat európai szemesztere keretében születő értékelésekre és állásfoglalásokra is kiterjednek, továbbá az ország specifikus ajánlásokra adott szakpolitikai válaszok megvalósítását a bizottság külön értékeli. A tanács 2012. évi ország specifikus ajánlásaiban kiemeli, hogy fennáll annak a kockázata, hogy a magyar iskolarendszerben nőni fog a végzettség nélküli iskolaelhagyás és a szegregáció, majd a rákövetkező évben (2013-ban)

elfogadott ajánlásában pedig részletesen is foglalkozik a kérdéssel. A 2013. évi ország specifikus ajánlás hangsúlyozza, hogy Magyarországnak 2010-ig sikerült csökkentenie a végzettség nélküli iskolaelhagyók számát, de tovább kell csökkenteni a regionális különbségeket. Szorgalmazza továbbá, hogy Magyarország készítsen a végzettség nélküli iskolaelhagyókra vonatkozó nemzeti stratégiát, és gondoskodjon arról, hogy **az oktatási rendszer minden fiatalnak biztosítsa a munkaerőpiacra jutáshoz szükséges készségeket, szaktudást és képezéseket.** Az ajánlás szerint **javítani kell** az általános iskolai oktatásban a **befogadó szemléletet**, illetve az ehhez való hozzáférést, különösen **a romák számára. Támogatni kell továbbá az oktatás különböző szakaszai közötti és a munkaerőpiac felé való átmenetet.** Az is a javaslatok közé tartozik, hogy Magyarország hajtson végre olyan felsőoktatási reformot, amely **nagyobb arányban teszi lehetővé a felsőfokú végzettség megszerzését, különösen a hátrányos helyzetű tanulók körében.** A kormány az ország specifikus ajánlásokra vonatkozóan kormányhatározatot adott ki, melyben felhívta az emberi erőforrások miniszterét, hogy részletesen dolgozzon ki a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére irányuló, a 2013. évi Nemzeti Reform Programban szerepeltetni javasolt intézkedéseket a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése tekintetében, figyelembe véve a 2012. évi ország specifikus ajánlásokat. a fejlesztések célcsoportjai, az érintettek köre, a fejlesztések hatásterülete

A pályázati konstrukció, így jelen projekt kiemelt célcsoportja egyaránt a hátrányos helyzetű, aktív korú lakosság, a fiatalok lakosság, a helyi közszolgáltatásban dolgozók illetve a potenciális alkalmazottak, továbbá nemzetiségek, etnikumok. A társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében célcsoportként jelenik meg adott projekt hatóterületén élő teljes lakosság.

A projekt keretében zajló tevékenységek alapvető célja a helyi együttműködésekben rejlő lehetőségek lehető legszélesebb kiaknázásával a Sellyei járás, mint komplex programmal segített kedvezményezett térség fejlesztése és a helyi lakosság esélyegyenlőségének biztosítása. Ezen célok megvalósítása elsősorban a gyermek és családjaik segítségén keresztül valósulhat meg, így a projekt tervezésében és megvalósításában is kiemelt jelentőséggel bírnak a gyermekek és családjaik, az óvodák és iskolák.

A projekt által érintett települések bemutatásánál jól kirajzolódtak azok a problémák, amelyek a **társadalmi esélyegyenlőség megvalósulásának** legfontosabb gátjai. Különösen érzékeny csoport ebből a szempontból az óvodába és iskolába járó gyermekeké, így a projekt különös figyelmet fordít rájuk.

A projekt szakmai tartalmának részét képezi a **hátrányos helyzetű gyermekek támogatása** ösztöndíj formájában, ezáltal segítve és motiválva a tanulmányi előmenetelüket, amely a legtöbb esetben az egyetlen kiugrási lehetőséget jelenti a kialakult és állandósulni látszó negatív helyzetből. A projektben emellett szerepet kap a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járatását akadályozó tényezők felismerése és megváltoztatását célzó intézkedések megtervezése is, amely szintén a összhangban áll a korábban említett problémával, főleg ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy az anyagi helyzet mellett gyakran a közeledési lehetőségek hiányai is komoly gátló tényezőként jelenik meg.

Az óvodai képzés támogatása és fejlesztése szintén jelentékeny részét képezi a projekt szakmai tartalmának. Ide sorolható többek között az óvodapedagógusok szakmai továbbképzése, amely a helyi igényekre reagálva igyekszik színesíteni és hatékonyabbá tenni az intézményekben folyó képzést. Fontos eleme a továbbképzésnek a fejlesztő- és családpedagógiai ismeretek fejlesztése, amely szintén szükséges az ismertetett viszonyok tükrében. A képzés - mindezek mellett - figyelmet fordít a speciális bánásmódra szoruló gyermekek igényeire is, így az erőszak megelőzésre, a figyelmi zavarok kezelésére és a hiperaktivitás felismerésére és kezelésére is.

A gyermekek **esélyegyenlőségének javítását** szolgálják a projekt óvodásokat megcélzó programjai is. Ezek közé a programok közé tartoznak a kompetenciafejlesztő programok, egészségnapok, személyiségfejlesztő rendezvények is. Fontos szempont továbbá a gyermekek nevelésénél az intézmény dolgozói és a szülők közötti kapcsolat és együttműködés, amely elengedhetetlen a pozitív eredmények eléréséhez. A projekt ezért figyelmet fordít a gyermekek mellett a szülőkre is, szülői klub és családi napok szervezésével.

Az óvodáskorúakat érintően a projekt célja továbbá a 3. életévüket betöltött gyermekek **egészségfejlesztése és egészségtudatosságának fejlesztése** a szülők bevonásával, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre és szüleikre. A tervezett programelemek a Köznevelés-fejlesztési stratégia diszgregációs irányelveihez igazodva a nem hátrányos helyzetű gyermekek és szülők számára is nyitottak, elősegítve az inklúzió minél mélyebb megvalósulását.

- A célcsoport egészségfejlesztésének kiemelt elemeként az egészségfejlesztési programok rész céljai a 3. életévüket betöltött gyermekek mozgásfejlesztése, a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése, a testi-, a szociális- és érzelmi érettség elősegítése, az iskolaérettség elérésének támogatása. A mozgásfejlesztés alapvetően két területen valósulhat meg. Az egyik a szabad játék, a másik a célzott fejlesztés, mely lehet mozgásfejlődésben elmaradt gyermekek speciális fejlesztése, illetve különböző sportmozgásokon keresztül való fejlesztés. Mindkét területen a fejlesztő eszközök szükségessége vitathatatlan.
- Rész cél továbbá a gyermekek egészségtudatosságának fejlesztése a szülők bevonásával. Az egészségtudatosság, az egészségkontroll kialakítása és fejlesztése minden korcsoportban és szintén kiemelt fontosságú. Az egészségnevelés elemei a testi egészség (személyi és környezeti higiéné, testmozgás, betegségek megelőzése, egészségkárosító szokások mellőzése, egészséges táplálkozás), a lelki egészség (társas kapcsolatok, családi életre való nevelés, mentálhigiénés prevenció), a környezettudatosság. Programoknál fontos a differenciált módszertan alkalmazása a korcsoport és iskolázottság heterogenitása miatt.

Az óvodások mellett az **iskolásokat érintő programok** is helyet kaptak a projektben. Ennek képezi részét az erdei iskola, az ökotúra és egyéb kirándulások, tematikus napok szervezése, a sportnapok, amelyek lehetőséget teremtenek az általános iskolai tanulók látásmódjának bővítésére. Emellett természetesen a diákok megfelelő jövőképének kialakítása és tanulmányi előmenetelük támogatása is kulcsfontosságú, így ehhez kapcsolódóan a tervek között szerepel a tehetséggondozás, az életpálya építés külső szereplők, minták bevonásával, valamint a

kompetenciafejlesztés és a pályaválasztási hét megszervezése is. Az esélyegyenlőségi és a modern munkaerőpiaci kihívásokra reagálva az iskolán kívüli nyelvtanulás ösztönzése és támogatása is figyelmet érdemel a térségben, amely a pozitív változások alapjául szolgálhat a közeljövőben. Az oktatásfejlesztésen túl megkerülhetetlen a helyi problémákra történő reflektálás. A foglalkoztatási helyzet, a munkanélküliség és a jövedelmi viszonyok tükrében fontos feladatnak tűnik a tudatos pénzügyi magatartás kialakítása a tanulóknál akár már az általános iskolai tanulmányaik során, ezzel ugyanis nem csupán a jövőben, hanem a jelenben is segíthetik családjaik boldogulását.

Szintén a projekt eleme az érintett települések **alapszintű humán közszolgáltatásban dolgozó szakembereinek képzése**. Az emberi kapcsolattartásra épülő szakmák esetében, különösen a hátrányos helyzetű térségekben jelentős veszélyt jelent a kiégés. A leghatékonyabb reakciót a megelőzés jelenti, így a mindennapi munkavégzés és a helyi lakosság támogatásához elengedhetetlen bizonyos képzések szervezése. Ezek közé tartozik a személyiség és önismeret fejlesztését és a lelki ellenálló képesség megőrzését célzó továbbképzések, amelyek biztosíthatják a dolgozók szakmai és mentális felkészültségének javulását is.

A projekt fő célja tehát a területi különbségek és a településméretből adódó társadalmi hátrányok csökkentése a Sellyei járásban, mely az alábbi részcélok mentén valósul meg:

1. A települési önkormányzatok által fenntartott alapszintű humán közszolgáltatásokban dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése, tapasztalatcsere a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű emberek hozzáféréseinek biztosítására;
2. A gyermekek/tanulók személyiség és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerőpiaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására;
3. A hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók közneveléshez/felsőoktatáshoz való hozzáféréseinek biztosítása;
4. Komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek óvodai neveléshez való hozzáféréseinek biztosítására.

2.2 A fejlesztések célcsoportjai, az érintettek köre, a fejlesztések hatásterülete

Mivel a konstrukció kiemelt célcsoportja egyrészt a hátrányos helyzetű, aktív korú lakosság és a fiatalok lakosság, támogatási igényünkben sincs ez másként. Térségünk túlélését és jövőjét jelenti, hogy ezek a társadalmi rétegek megtalálják azokat a területeket, ahol életük kiteljesedhet, ahol az egyéni fejlődést a közjó és a közösség fejlődése követi. Az oktatási környezetben lévő célcsoportok számára fontos egy 21. századi tudásanyag átadása, de önmagában nem elegendő. **Fontos a család bevonása, a családi életre való nevelés támogatása.** A magánszemélyek társadalomért érzett felelősségét növeli, ha a helyi ügyek, a helyi közigazgatás területén szintén magukénak érezhetik a feladatokat. **Így a helyi közszolgáltatásban dolgozók, illetve a potenciális alkalmazottak is kiemelt célcsoportjai projektünknek,** továbbá a társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében

célcsoportként jelenik meg a **projekt hatóterületén élő teljes lakosság**. A Sellyei járás határmentisége pedig egyértelműen, adottságként magában hordozza, hogy célcsoportként jelenjenek meg a **nemzetiségek**, a halmozottan hátrányos helyzetből adódóan pedig az **etnikumok, főként a roma lakosság**.

2.2.1 A CÉLCSOPORT KIVÁLASZTÁSÁNAK MÓDSZERTANA

Az előkészítés során azon szakmai szereplők bevonása történt meg, akik a Felhívás által meghatározott részcélok (pályázati felhívás 8. oldalán meghatározott pontok) területén dolgoznak a Sellyei járásban.

- Az első beszélgetések a probléma felvetéssel kezdődtek, melyek során egyértelműen lehatárolhatóvá váltak az érintett célcsoportok is.
- A humán közszolgáltatásban dolgozó helyi szakemberek (pl. önkormányzati, hivatali alkalmazottak, családsegítők, óvónők, védőnők, pedagógusok) évek óta együtt dolgoznak és kapcsolatban állnak egymással, azonban a mostani program lehetőséget ad számukra a közös gondolkodásra és a közös szakmai célok megfogalmazására is. Ez pedig a településméretből adódó társadalmi hátrányok komplex megközelítéssel történő csökkentése a helyi igények figyelembevételével.
- Ezt követően a részcélok lebontásával (melyet a tanulmány 2.1. fejezete mutat be) a célokhoz rendeltük a célcsoportokat.
- A Felhívás által meghatározott támogatható tevékenységek alapján konkretizálásra kerültek azok a kiemelt célcsoportok – külön figyelmet fordítva a hátrányos helyzetűekre – melyek bevonásán keresztül megvalósulhat a Sellyei járás felzárkóztatása, humán kapacitásainak fejlesztése.

2.2.2 A FEJLESZTÉSEK CÉLCSOPORTJAI, AZ ÉRINTETTEK KÖRE

A projekt közvetlen célcsoportjai

1. Az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek, kiemelten a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és szüleik.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt —nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik);
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi);

- a gyermek az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll.

A projekt által érintett települések bemutatásánál is felmerülő problémakör a térség fejlődének egyik legkomolyabb gátját képezi.

A projekttel közvetlenül érintett óvodai célcsoport létszámot az alábbi táblázat mutatja be:

Óvodák	csoport	létszám (fő)
Sellye (Tücsök Óvoda)	nagycsoport	44
	középső csoport	35
	kiscsoport	41
	bölcsődés	5
Magyarmecske (Tücsök Óvoda, tagóvoda)	nagycsoport	4
	középső csoport	14
	kiscsoport	13
Baksa	nagycsoport	56
	középső csoport	
	kiscsoport	
Drávafok	nagycsoport	26
	középső csoport	
	kiscsoport	
Összesen (3 év feletti óvodáskorúak)		233

2. Az általános iskolai nevelésben résztvevő tanulók, kiemelten a hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek és szüleik.

Iskolák	tanulólétszám (fő)
Baksa	100
Drávafok	70
Drávasztára	60
Magyarmecske	115
Sellye	265
Összesen	610

3. Az általános iskolai nevelésben már nem résztvevő fiatalok és szüleik.

Állandó népességből a 15-17 évesek száma (fő)				
Baksa	Drávafok	Drávasztára	Magyarmecske	Sellye
25	22	11	10	70
Állandó népességből a 18-59 évesek száma (fő)				
Baksa	Drávafok	Drávasztára	Magyarmecske	Sellye
486	308	237	204	1 605

Fentiekén túl a KSH adatbázisból az alábbi korcsoportokra vonatkozó bontás nyerhető ki, emiatt ezt a célcsoportot az alábbiak szerint tudjuk számszerűsíteni:

Állandó népességből a 15-29 évesek száma (fő)					851
Állandó népességből a 15-29 éves nők száma (fő)					
Baksa	Drávafok	Drávasztára	Magyarmecske	Sellye	Összesen
80	51	33	47	209	420
Állandó népességből a 15-29 éves férfiak száma (fő)					
Baksa	Drávafok	Drávasztára	Magyarmecske	Sellye	Összesen
76	50	39	28	238	431

4. Óvodapedagógusok, óvodai nevelésben résztvevők.

Ormánsági Tücsök Óvoda Sellye: 13 óvodapedagógus, 6 dajka, 2 pedagógiai asszisztens, 2 gondozónő, 1 óvodatitkár, 1 konyhai kisegítő, 1 gazdasági ügyintéző, 1 takarító, 1 ételmezésvezető, 1 szakács, 4 fő konyhai kisegítő és 1 fő karbantartó.

Ormánsági Tücsök Óvoda magyarmecskai tagóvoda: 3 óvodapedagógus, 2 dajka, 1 pedagógiai asszisztens, 1 ételmezésvezető, 2 szakács, 2 fő konyhai kisegítő és 1 fő karbantartó.

Fenti adatok szerint a konzorciumi tag alkalmazásában álló, a projektben közvetlenül érintett célcsoport létszáma 16 fő óvodapedagógus.

5. Alapszintű humán közszolgáltatásban dolgozók.

A konzorciumi tagok településein a közszolgáltatásban dolgozók létszámát jelen tanulmány 4.1.2 fejezetében mutatjuk be számszerűsítve.

A projekt keretében elsősorban az alábbi közszolgáltatások, illetve a közszolgáltatásokban dolgozók képzése, továbbképzése történik meg (az óvodapedagógusokon, mint köznevelési intézmények dolgozóin kívül):

- konzorciumi partner önkormányzatok és önkormányzati hivatalok dolgozói, ahol hiányként megjelenő képzettség elérése érdekében új foglalkoztatott képzése (államháztartási mérlegképes könyvelő) is megtörténik;

- konzorciumi partner önkormányzatok által fenntartott kulturális, közművelődési intézmények dolgozói, ahol hiányként megjelenő képzettség elérése érdekében szintén történik (közművelődési) szakember képzés;
- konzorciumi partner önkormányzatok által működtetett egészségügyi (védőnői) szakfeladat dolgozói, ahol hiányként megjelenő képzettség elérése érdekében családvédelmi szolgálat (CSVSZ) védőnői képzést valósítunk meg;
- Baksai Térségi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat dolgozói, ahol hiányként megjelenő képzettség elérése érdekében új foglalkoztatott képzése (pedagógiai és családsegítő munkatárs) is megtörténik;
- „Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft., mint az egészségügyi alapellátást biztosító intézmény alkalmazottai.

A térség társadalmi és gazdasági problémáiból, valamint a közszolgáltatások helyzetéből egyértelműen következik mind az intézményfejlesztés szükségessége, mind az itt dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése, különösen úgy, hogy a helyi szakmbergárda nem csupán szakmailag, de lelkiileg is megterhelő munkát végez. A mindennapos emberi kapcsolatok hatására fokozódik a kiégés (burnout) szindróma kialakulásának gyakorisága, így a szükséges szociális érzékenység és a megfelelő segítségnyújtás érdekében rendkívül fontos a rendszeres és magas színvonalú továbbképzések biztosítása, különösen a hátrányos helyzetű térségek dolgozói esetében.

A célcsoportok pontos meghatározása az indikátor mutatók alapján

- Támogatott programokban részt vevő tanulók száma, mely a projekt végére eléri a 600 főt
- Informális és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok (7-24 éves korúak) száma, mely a projekt végére eléri a 400 főt
- Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma, mely a projekt végére eléri a 120 főt
- A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók száma, mely a projekt végére eléri a 100 főt
- A program elhagyásának időpontjában képesítést szerző személyek száma, mely a projekt végére eléri az 500 főt

A projekt közvetett célcsoportjai

A társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében közvetett célcsoportként jelenik meg adott projekt hatóterületén élő teljes lakosság, azaz 4 543 fő.

A konstrukció közvetett célcsoportja ezen felül:

- a projekt fejlesztéseivel közvetlenül nem érintett, de az adott tankerületben található köznevelési intézmények;
- az intézmények oktatási-nevelési tevékenységeit segítő szakemberek (egyebek közt, pedagógiai szakszolgálatok és a pedagógiai-szakmai szolgáltatások munkatársai);
- a projektben közvetlenül érintett intézményekben tanulók családjai;
- a humán közszolgáltatásokban dolgozó, a program megvalósításába bevonható személyek;

- ágazati együttműködő partnerek (például gyermekjólét, gyermekvédelem, gyermek egészségügyi alapellátás, szakképzési intézmények, felzárkózásban támogató funkciókat ellátók, szociálpolitikai intézkedések megvalósítói, helyi közigazgatásban dolgozók);
- a tágabb társadalmi környezet szereplői (pl. civil szervezetek, gazdasági szereplők).

2.2.3 EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK

A célcsoportok elérése és a projekt sikeres megvalósítása érdekében megtörtént a feltérképezése azon szakmai együttműködőknek, akik a célok megvalósulását szolgálhatják.

Módszertan szerint olyan, a konzorciumi tagok szervezetén kívüli további szervezetek feltérképezését végeztük el, akik:

- kapcsolatban állnak a projekt célcsoportjaival;
- vagy a járás társadalmi-gazdasági folyamatai tendenciáját tekintve várhatóan a közeljövőben kapcsolatba kerülnek velük;
- vagy közvetetten érdekeltek a célcsoport fejlesztésében (pl. prevención keresztül).

Feladataink: a járási program megvalósítása során további írásos együttműködési szerződést kötünk azon szereplőkkel (pl. foglalkoztatók, további humán közszolgáltatók, gyermekekkel foglalkozó civil szervezetek, stb.), akik a fenti kategóriák valamelyikébe tartoznak és érdemi szinten tudják együttműködésükkel segíteni projekt sikeres megvalósulását. Ezt a feladatot a szakmai vezető fogja koordinálni a projektben.

2.3 Az elérendő célokhoz szükséges tevékenységek bemutatása

A **projekt előkészítése** során számtalan fejlesztési ötlet fogalmazódott meg az egyeztetéseken. Ezek közül sokszor nehéz volt választani, ebben az alábbi **módszertani lépések** voltak segítségünkre:

1. elsőként a potenciális partnerek számára tájékoztatás történt a pályázati lehetőségről, a megvalósítható feladatokról és potenciális programról;
2. következő fordulókat szerveztünk, melyek alkalmával az érintettek elmondhatták egymás előtt a tevékenységi területükön tapasztalt problémákat és elképzeléseiket ezek megoldására;
3. ezt követően minden elképzelés összegyűjtése történt meg folyamatosan frissítve az újabb ötletekkel;
4. majd témakörönként rendszereztük az elképzeléseket csoportokat alkotva;
5. az ötleteket egyenként megfeleltettük a pályázati felhívás 3. fejezetében szereplő tevékenységeknek továbbá az elszámolható költségeknek;
6. az ötleteket vizsgáltuk abból a szempontból, hogy milyen más fejlesztésekhez kapcsolódnak (pl. TOP projektek), illetve lehatároltuk az érintettek által tervezett más projektektől (pl. más EFOP pályázattól);
7. amely ötletek nem feleltek meg átgondolást követően sem a pályázati felhívás előírásainak, azok kikerültek a további folyamatból;
8. a rendszerezett fennmaradó ötleteket megvizsgáltuk megvalósíthatóság szempontjából;

9. prioritást élveztek azok az elképzelések, melyek a hátrányos helyzetű célcsoportokkal kívántak foglalkozni;
10. végül a költségvetési korlátok és a projekt költségek vizsgálata történt meg.

A fentiek alapján végül kialakult a konzorciumi partnerek köre, illetve a térség fejlesztését leginkább szolgáló szakmai tartalom.

A konzorciumi tagok, illetve a közöttük kialakult forrásallokáció:

Ssz.	Konzorciumi tag	Összesen (bruttó)	Arány
1.	Sellye Város Önkormányzat	111 016 200 Ft	44,44%
2.	Baksa Község Önkormányzata	23 498 915 Ft	9,41%
3.	Drávafok Község Önkormányzata	27 897 660 Ft	11,17%
4.	Drávasztára Község Önkormányzata	13 215 705 Ft	5,28%
5.	Magyarmecske Község Önkormányzata	27 625 615 Ft	11,06%
6.	Baksai Térségi Család és Gyermekjóléti Szolgálat	4 145 965 Ft	1,66%
7.	Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde	39 390 325 Ft	15,76%
8.	„Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft.	3 046 210 Ft	1,22%
ÖSSZESEN		250 000 000 Ft	100,00%

A projektben megvalósuló szakmai tartalom konzorciumi tagonként kerül bemutatásra, minden egyes konkrét tevékenység esetén megjelölésre kerül a Felhívás szerinti kötelező tevékenységekkel való megfeleltetés.

Önállóan támogatható tevékenységek

I. A PROJEKT SZAKMAI MEGVALÓSÍTÁSA

1. A települési önkormányzatok által fenntartott alapszintű humán közszolgáltatásokban dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése, tapasztalatcsere a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű emberek hozzáféréseinek biztosítására

1. A helyi/területi humán közszolgáltatásokban a szakember/szaktudás kapacitások felmérése, a felmérésekben beazonosított szakemberhiány, szaktudás hiány enyhítését célzó programok kidolgozása, megvalósítása.
2. A helyi kapacitások biztosítása érdekében pl.:

- a. helyi ösztönző rendszerekkel egészségügyi, szociális, kulturális, felnőttképzési, munkaerő- közvetítési stb. képesítés, szakképzettség megszerzésének támogatása.
- b. Kapcsolódó nem OKJ-s képzések.
- c. Társágzatokban foglalkoztatottak átképzésének támogatása.

3. A helyi humán közszolgáltatásban dolgozók képzettségi és végzettségi szintjének felmérése, adatbázis létrehozása.

Felmérés készül a humán közszolgáltatásokban dolgozó **szakember és szaktudás kapacitások** felmérésére, megállapításra kerül a **szakember- és szaktudás hiány**. Megfogalmazásra kerülnek az **enyhítést célzó programok**. A felmérésben felhasználásra kerülnek a projekt előkészítése során feltárt hiányosságok, melyek az alábbiak:

Beazonosított szakemberhiány	fő	partner/település
Közművelődési szakember	1	Drávafok
Államháztartási mérlegképes könyvelő	1	Drávafok
CSVSZ védőnő	1	Drávafok
Fejlesztőpedagógus	2	Ormánsági Tücsök Óvoda Sellye
Gyógytornász	1	Ormánsági Tücsök Óvoda Sellye
Logopédus	1	Ormánsági Tücsök Óvoda Sellye
Gyógypedagógus	1	Ormánsági Tücsök Óvoda Sellye
Közművelődési szakember	2	Sellye Művelődési Ház
Államháztartási mérlegképes könyvelő	1	Sellye
Családsegítő asszisztens munkatárs	1	Baksa Térségi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A fenti táblázatban a félkövér betűvel jelölt **szakemberek képzése** valósul meg a projekt keretében, **az érintett konzorciumi tag gondozásában**.

Felmérés készül továbbá a dolgozók **képzettségi és végzettségi szintjéről**, **adatbázis** kerül létrehozásra minimum **25 fő részvételével**. A feladatot megvalósító konzorciumi tag: **Sellye Város Önkormányzat**.

4. A humán közszolgáltatásban dolgozók képzése, szakmai kompetenciák fejlesztése.

A projekt keretében a humán közszolgáltatásban dolgozók számára az alábbi 1 hetes képzés és kompetenciafejlesztés valósul meg. A külső helyszínen történő képzések kiemelt jelentőségűek, hiszen a mindennapok rutinjából szükséges kiszakítani a dolgozót. A külső helyszínen nincs lehetősége különböző indokokra hivatkozva elhagyni a tréninget (sürgős határidő, sürgős elintézni való), a csoportos utazás és idegen helyszín biztosítja a maximális koncentrációt, elmélyülést az egyes témákban. A módszer gyakorlatilag eszköze a stresszkezelésnek, a kiégés megelőzésnek, mely a jelzett további témák mellett a kompetenciafejlesztési és szemléletformálási tréning része.

Együttműködés-fejlesztés 1 nap

A tréning egyaránt fejleszti a szervezeti-, kommunikációs-, döntéshozatali és vezetői kompetenciákat. A tréning célja, hogy fejlődjön a munkatársak közötti kapcsolat, az együttműködési hajlandóság, egymás munkájának tisztelete, hogy jól körülhatárolhatóvá váljanak a csoporton belüli szerepek, erőviszonyok és a csoportdinamika. A tréning további

célja, hogy minimálisra csökkenjen a dezertáló munkatársak száma, hogy háttérbe szoruljanak azon személyek, akik jelenléte nem konstruktív. A tréning lehetővé teszi, hogy fény derüljön a csoporton belüli akadályozó tényezőkre pl. információtorzítás, felelősségvállalás hiánya, figyelmetlenség, pontatlan kommunikáció stb. A tréningen a résztvevők saját élmény útján és a tréner visszajelzései által egészben láthatják azt, hogy milyen elemek játszanak meghatározó szerepet az együttműködésben. Cél, hogy a résztvevők felismerjék, hogy mi az, amiben fejlődniük szükséges a jövőben.

- Önismeret és társismeret
- Együttműködés alapelemei
- Egység, egyetértés
- Felelősségvállalás
- Egyéni és közösségi érdek
- Élményalapú feladat + önreflexió, konstruktív visszajelzés és feldolgozás
- Konceptalkotás az együttműködésről
- Magatartászavarok felismerése
- Hiperaktivitás felismerése, kezelése

Konfliktuskezelés 1 nap

A képzés célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek a konfliktusok természetével és szerepével az emberi viselkedésben. Konfliktusok minden jól működő közösségben vannak, ez a természetes. A résztvevők megismerkednek a konstruktív és a destruktív konfliktus fogalmával. A képzés szemlélete szerint a konfliktus nem feltétlenül ellenség, a képzés által a résztvevők fel fogják ismerni, hogy melyek azok a konfliktus helyzetek, amelyekből építkezni, tanulni lehet, amelyek konstruktívan hatnak az egyénekre és a csoportkohézióra. A jó konfliktuskezelés oda-vissza ható folyamat, amely kihat a kommunikációra, együttműködésre és a teljesítményre is. A tréning célja, hogy a résztvevők megtanulják beazonosítani saját és mások konfliktuskezelési stratégiáit, és ezek mentén konstruktív megoldásokat találni problémás helyzetekre. Cél, hogy a résztvevők megtapasztalják a saját bőrükön, hogy bizonyos reakciók, mondatok, cselekvések milyen irányokba vihetnek el egy-egy konfliktus helyzetet, és lássanak jó példát arra, hogy a játzsmákból milyen módon lehet kilépni, hogy milyen lehetséges megküzdési stratégiák vannak.

- A konfliktus természete és társadalmi szerepe
- Konfliktus típusok
- A konfliktus, mint szocializációs eszköz
- Konstruktív és destruktív konfliktusok
- Konfliktus modell
- Konfliktuskezelési stratégiák
- Szituációs helyzetgyakorlatok

Kommunikáció 1 nap

A kommunikációs kompetencia egy olyan kulcskompetencia, ami minden további kompetencia elsajátításának az alapja. A Palo Alto-i iskola szerint „nem tudunk, nem kommunikálni”, éppen ezért szükséges, hogy a kommunikációs kompetenciánkat folyamatosan fejlesszük. A tiszta és

érthető kommunikáció az alapja egy jól és hatékonyan működő közösségnek. Cél, hogy a résztvevők tisztában legyenek saját kommunikáció stílusukkal és azzal, hogy hogyan szoktak megnyilvánulni és erről visszajelzést is kapjanak másoktól. Cél, hogy a résztvevők felismerjék a tipikus kommunikációs hibákat és gátakat. A kommunikációs félreértések gyakran vezetnek destruktív konfliktusokhoz, amelyek helyes kommunikáció által meglehetősen előzhetőek. A tréning célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek a kommunikáció alaptörvényeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy – a munka és magánélet területén egyaránt – olyan üzenetátviteli technikákkal és erővel rendelkezzenek, amelyek által különböző helyzetekben képesek lesznek magabiztosan, önazonosan, hatékonyan, meggyőzően megnyilvánulni és érvelni.

- A kommunikáció célja, célom a kommunikációval
- A hiteles kommunikáció összetevői
- Kommunikációs eszközök
- Kommunikációs gátak
- Kommunikációs stílusok: passzív, agresszív, asszertív
- A kommunikáció 10 alaptörvénye
- Konceptióalkotás

Kiegészítés, stresszkezelés 1 nap

A képzés célja, hogy a résztvevők képesek legyenek lelki egészségüket megőrizni és magasabb életminőséget biztosítani maguknak. Cél, hogy a résztvevők megismerjék a burnout kialakulását és fejlődési ciklusát. A résztvevők a képzésen megtanulják idejében felismerni, ha a burnout veszélyének vannak kitéve, ezáltal tudatos lépéseket tehetnek majd a megelőzés és megoldás érdekében. Kiegészítéshez vezet a kényszeres megfelelni akarás, frusztráció, folyamatos és aktív interakciók, amelyek gyakran összefonódnak a munka és magánélet területén. A burnout és a stressz gyakran kéz a kézben járnak. A képzés célja, hogy a résztvevők a tanult szempontok által képesek legyenek meghatározni azt, hogy nekik mi az, amire szükségük van, hogy hol húzódik teljesítőképességük határa, hol van az a pont, ami még jó hatással van az életminőségükre és hol van az, ami már romboló. Cél, hogy a résztvevők képessé váljanak megkülönböztetni a pozitív és negatív stresszt. A képzésen a résztvevők különböző stresszkezelési stratégiákat sajátíthatnak el. A képzés által a résztvevők képessé válnak megelőzni és felismerni a burnout jelenségét, valamint képessé válnak hatékonyan kezelni a stressz hatásokat.

- A burnout jelenéség
- Burnout kialakulása és ciklusa
- Burnoutból való kilépés
- Stressz lélektana
- Pozitív és diszstressz
- Stresszkezelési technikák

Érzelmi intelligencia fejlesztése 1 nap

Az EQ egy összetett és komplex készség, amely lehetővé teszi, hogy különféle helyzetekben együtt tudjunk működni más emberekkel, hogy szükségleteinket, céljainkat érvényesíthessük. A képzés célja, hogy a résztvevők képesé váljanak kezelni saját érzelmeiket, és képessé

váljanak értelmezni és megérteni más emberek érzelmi reakcióit. A tréning célja, hogy a résztvevőknek megismerjék a különböző típusú érzelmeket. A képzés által a résztvevők rendszerében látják majd, hogy az emberi szükségletek (biológiai, szociális, pszichológiai) miként befolyásolják a tiszta és kevert érzelmek megjelenését. Cél, hogy a résztvevők mások helyzetébe képzelve magukat, megértsék a másik ember működését, érzelmi szükségleteit, érzelmi reakcióit. A képzésen a résztvevők feltérképezhetik érzelmi intelligenciájuk szintjét és képessé válnak meghatározni, hogy mi az, amiben fejlődniük szükséges. A képzés által a résztvevők megismerik a gondolatok és az érzelmek közötti kapcsolat-hálózatokat és összefüggéseket. Cél, hogy a képzésen tanult ismeretek és készségek által a résztvevők céljaikat és szükségleteiket úgy tudják érvényesíteni, hogy közben figyelembe veszik és megértik más emberek érzéseit, szükségleteit is. Cél, hogy a résztvevők képesek legyenek megőrizni lelki egészségüket.

- Alap és kevert érzelmek
- Érzelmek és gondolatok kapcsolata
- Érzelmek logikája
- Emberi szükségletek
- Érzelmi stabilitás
- EQ teszt

Fenti három képzés-sorozat a köznevelési intézmény Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde kivételével **valamennyi konzorciumi partnert érinti**, az alábbi résztvevői létszámmal (**összesen 39 fővel**) tervezve:

- Sellye Város Önkormányzat: 15 fő
- Baksa Község Önkormányzata: 5 fő
- Drávafok Község Önkormányzata: 3 fő
- Drávasztára Község Önkormányzata: 1 fő
- Magyarmecske Község Önkormányzata: 5 fő
- Baksa Térségi Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat: 5 fő
- „Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft.: 5 fő

5. A hátrányos helyzetű emberekkel történő foglalkozás tudatosságának növelése, szemléletformálás.   6. A helyi/területi humán közszolgáltatásban dolgozó szakemberek közti információcsere, koordináció erősítése.   7. Szakmai műhelyek, esetkonferenciák, testvérvárosi és egyéb együttműködésekén keresztül szakmai tanulmányutak szervezésével, a tapasztalatszerzés, jó gyakorlatok megismerésének támogatása a hátrányos helyzetű csoportok szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása érdekében.

Érzékenyítő és szemléletformáló workshopsorozat

A 15 alkalmas érzékenyítő és szemléletformáló workshopsorozat célja, hogy a résztvevő szakemberek tudatosabban vegyenek részt a hátrányos helyzetű emberekkel való munkában,

jobban értsék a helyzetüket, empatikusan és megoldásközpontúan álljanak hozzá a problémák megoldásához.

A workshopsorozaton nem ugyanazok a szakemberek vesznek részt, de a résztvevők körében lehet átfedés, a program az alábbi témakörökre épít:

- Érzékenyítés.
- Önismeret.
- Társismeret.
- Személyiségfejlesztés.
- Személyiség és viselkedés tesztek kitöltése, elemzése.
- Motivációs tréning.
- Problémamegoldás.
- Megoldásközpontú gondolkodás.
- Coaching alaptechnikák a segítő szakmában.
- Célkitűzések és egyéni fejlesztési tervek koncepciója.
- Változáskezelés, változásmenedzsment.
- Szemléletformálás, attitűd elemzés.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése.
- Szóbeli kommunikáció.
- Asszertív kommunikáció.
- Visszajelzés adása, kérése, befogadása.
- Kulturális érzékenység fejlesztése.

A workshopsorozat **valamennyi konzorciumi partnert érinti**, az alábbi résztvevői létszámmal **(összesen 50 fővel)** tervezve:

- Sellye Város Önkormányzat: 10 fő
- Baksa Község Önkormányzata: 5 fő
- Drávafok Község Önkormányzata: 3 fő
- Drávasztára Község Önkormányzata: 1 fő
- Magyarmecske Község Önkormányzata: 5 fő
- Baksa Térségi Család- és Gyermejjóléti Szolgálat: 5 fő
- „Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft.: 5 fő
- Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde: 16 fő

Hálózatosodási konferencia

A hálózatosodás célja, hogy az egy területen (földrajzi és működési értelemben egyaránt) dolgozó szakemberek együttműködése javuljon, a kapcsolattartás és információáramlás jobban meg tudjon valósulni.

A konferencia során előadások mellett kisebb műhelymunkák, élményszerű gyakorlatok is helyet kapnak, amely révén a szakemberek egymást, egymás szervezeteit, működését jobban meg tudják ismerni.

A konferencia a visszacsatolás és a tényleges információáramlás, ismeretátadás céljából 2 alkalommal valósul meg a projekt 2 éves időtartama alatt.

„Jó gyakorlat” konferencia

A „jó gyakorlat” konferenciák célja, hogy a résztvevők egymástól tanulni tudjanak, jól működő modelleket ismerjenek meg, jó példákat lássanak, amelyekből a saját programjaikba, működésükbe be tudjanak építeni elemeket. A konferencia előadásokból, kerekasztal beszélgetésekből és csoportos facilitált feladatokból áll.

Az előadásokat meghívott előadók tartják, akik az adott területen jó gyakorlatot, mintát, sztenderdeket, mintaprogramokat tudnak bemutatni.

A konferencia a visszacsatolás és a tényleges információáramlás, ismeretátadás céljából 2 alkalommal valósul meg a projekt 2 éves időtartama alatt.

Fenti 2*2 konferencia **valamennyi konzorciumi partnert érinti**, az alábbi résztvevői létszámmal (**összesen 18+18 fővel**) tervezve:

- Sellye Város Önkormányzat: 5 fő
- Baksa Község Önkormányzata: 2 fő
- Drávafok Község Önkormányzata: 2 fő
- Drávasztára Község Önkormányzata: 1 fő
- Magyarmecske Község Önkormányzata: 2 fő
- Baksa Térségi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat: 2 fő
- „Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft.: 2 fő
- Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde: 2 fő

Fentiekén felül a projekt keretében - **Sellye Város Önkormányzat** tevékenységei között - megvalósul a **belföldi testvérvárosi kapcsolat erősítése**, a projektidőszak alatt 2 alkalommal a testvérvárosba tett látogatás lebonyolításával, a szakmai tapasztalatcsere és a szakmai együttműködés céljából, **alkalmanként 9 fő** részvételével.

Továbbá **szakmai tanulmányutak lebonyolítása** történik, a projektidőszak alatt 4 alkalommal más belföldi óvodákban tett látogatás megvalósulásával, a szakmai tapasztalatcsere, a szakmai együttműködés, hospitálás, jó gyakorlatok átadása-átvétele, szemléletmódok megismerése céljából. A programot az **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde** valósítja meg, tervezetten **10 fő** résztvevővel.

8. A szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése.

A Felhívás keretében kötelező a szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi **közösségi közlekedés szervezése** megtörténik azáltal, hogy átfogó felmérő, elemző, értékelő tanulmány készül, mely meghatározza a szükséges cselekvési pontokat.

A feladatot **Sellye Város Önkormányzat** valósítja meg. A feladat az alapszintű humán közszolgáltatások elérhetővé tétele, a gyermekek/tanulók számára szervezett programok és nyújtott szolgáltatások elérhetővé tétele, továbbá az óvodai szolgáltatások és programok elérhetővé tétele érdekében kerül megvalósításra.

Önállóan támogatható tevékenységek

I. A PROJEKT SZAKMAI MEGVALÓSÍTÁSA

2. A gyermekek/tanulók személyiség és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására

A programok esetében a Felhívás előírásainak megfelelően lehetőleg szünidei programokat, szülői bevonással tervezett programokat tervezünk, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek bevonására.

1. A tudatos pénzügyi magatartás kialakításának támogatása.

Fiatalkorúak, elsősorban általános iskolások és szüleik számára tudatos pénzügyi magatartás kialakítását segítő programok kerülnek megrendezésre.

tudatos pénzügyi magatartás kialakítására vonatkozó ismeretterjesztő programok és tréningek	alkalom és létszám
Baksa Község Önkormányzata	30 fő, 4 alkalom
Drávafok Község Önkormányzata	30 fő, 4 alkalom
Drávasztára Község Önkormányzata	30 fő, 4 alkalom
Magyarmecske Község Önkormányzata	50 fő, 4 alkalom
Sellye Város Önkormányzat	100 fő, 4 alkalom
ÖSSZESEN	240 fő, 4 alkalom

A workshopok célja a tudatos pénzügyi magatartás kialakításának támogatása, a gyerekek pénzügyi kompetenciáinak, rálátásának fejlesztése, valamint a pénzügyi-gazdasági jelenségek, folyamatok közötti összefüggések megértése. A program során világgazdasági és helyi ügyek egyaránt előtérbe kerülnek, a gyerekek rövid előadások, videók, prezentációk mellett csoportos gyakorlatokat és interaktív feladatokat, kvízeket is megoldanak. A workshopok során társasjátékok, szimulációs játékok is helyet kapnak, annak érdekében, hogy a téma feldolgozása élményszerű és maradandó legyen a gyerekek számára.

2. Fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, öko-tudatosság fejlesztése.

Öko-nap szervezése a bevont településeken (Sellye, Baksa, Drávafok, Drávasztára)

A fenntartható fejlődés témaköre egyre nagyobb figyelmet és jelentőséget kap, a gyermekkorban megkezdett szemléletformálás lehetővé teszi, hogy a következő generációk sokkal nagyobb tudatossággal legyenek a fenntarthatóság kérdésköre felé. Az ökoszemlélet nagyon sok területen van jelen, az öko-nap során a gyerekek ezek közül több megnyilvánulási formát is megismerhetnek, például a környezettudatosság, energiahatékonyság, ökológiai lábnyom vagy akár a megújuló energiák és újrahasznosítás területeit.

Az öko-nap interaktív programok színtere, amelyeknek a résztvevő gyerekek aktív részesei és alakítói, így az ismeretek szerzése mellett saját élményt, tapasztalatot is kapnak.

Tervezett résztvevői létszám: **Sellye 265 fő, Baksa 100 fő, Drávafok 70 fő, Drávasztára 60 fő.**

Erdei iskola szervezése baksai és magyarmecskai tanulók számára

Egynapos erdei iskolai program szervezése a projektidőszak 24 hónapja alatt 2 alkalommal. A természet közvetlen megismerése, tanulmányozása által az iskolai tananyag élővé tételének helyszíne az erdei iskola. Elengedhetetlen feltétele a tanulók környezettudatos magatartásának kialakítása. A fenntarthatóság elvének megalapozása, elmélyítése, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése hozzájárul a tanulói öko-tudatosság kialakításához. A hátrányos helyzetű tanulók családi körülményeikre tekintettel legtöbb helyre csak az iskola keretein belül jutnak el, itt tudnak gyakorlati tapasztalatot szerezni.

Résztvevői létszám: Baksa - **alkalmanként 70 fő**, Magyarmecske - **alkalmanként 15 fő**.

Öko-túrák, környezetvédelmi programok Drávasztárán

Túrák szervezése a Dráva mentén, **alkalmanként 10-10 tanuló** részvételével, a projektidőszak 24 hónapja alatt összesen **80 alkalommal**. A Dráva mente érintetlen természeti környezete rengeteg lehetőséget rejt magában a természet, környezet megismerése és a környezetvédelem, öko-tudatosság elmélyítése terén. A túrákat, programokat munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő megbízással helyi szakértő vezeti.

Kirándulás a Bükki Nemzeti Parkba

3 napos kirándulás/túratábor/környezetvédelmi tábor gyógynövény túrákkal szervezése a Bükki Nemzeti Parkba, **45 fő** részvételével, iskolai szünetekben. A részletes programot, a látogatni kívánt helyszíneket és múzeumokat a pályázathoz csatolt indikatív árajánlat részletesen tartalmazza. Megvalósító: **Sellye Város Önkormányzat**.

Tematikus napok szervezése Sellyén

Környezetvédelmi-, sport-, szemléletformáló-, ismeretbővítő tematikus napok szervezése Sellyén a termálfürdő, sportpálya, sportszarnok és az oktatási intézmények területén a projektidőszak 24 hónapja alatt összesen 8 alkalommal. Résztvevői létszám: **alkalmanként 50 fő**. Megvalósító: **Sellye Város Önkormányzat**.

3. A helyi tantervhez illeszkedő képzési tematikával a tanulói aktivitásra épülő extrakurrikuláris tevékenységek szervezése és megvalósítása a szülők bevonásával, (pl. hétfői és szünidei tematikus programok).

A gyermekek/tanulók személyiség és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása megvalósul a projekt keretében. A rendezvények és programok keretében kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására.

Családi nap szervezése mind az 5 érintett településen

Családi nap szervezése szülők bevonásával, a projektidőszak 24 hónapja alatt összesen 2 alkalommal. A családi nap célja, hogy a gyerekek és a szülők olyan iskolán kívüli programokon vegyenek részt, amelyek bár a tantervhez illeszkednek, de szabadidős, élményprogramok formájában tudnak megvalósulni. A családi nap felépítése a helyi igényekhez szorosan

illeszkedik, tipikus témakörei a sport, élmény- és kaland programok, táplálkozás, egészséges életmód, mentálhigiéné és egészségmegőrzés.

Tervezett résztvevői létszám:

- Sellye: 250 fő tanuló és 100 fő szülő
- Baksa: 100 fő tanuló és 30 fő szülő
- Drávafok: 70 fő tanuló és 20 fő szülő
- Drávasztára: 60 fő tanuló és 20 fő szülő
- Magyarmecske: 110 fő tanuló és 40 fő szülő

Családi táborok szervezése magyarmecskei tanulók és szüleik számára

A 2 alkalommal megszervezendő családi tábor erősíti a szülői házzal való kapcsolattartást. A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű családok számára szinte egyetlen lehetőség a közös nyaralás megvalósítására. A szülők és a családi táborban résztvevő pedagógusok között bizalmi kapcsolat alakulhat ki, egyenrangú partnerek a gyermekek jövőjének alakításában. A Balatonra szervezendő családi tábor napirendjének kialakításában a magyarmecskei általános iskolában bevezetett „Éltrevaló program” alapelvei kerülnek alkalmazásra és gyakorlásra. A tábor célja, hogy ezek az ismeretek az iskola falain túl is éljenek és a család mindennapi életében is alkalmazhatóvá, kézzelfoghatóvá váljanak, továbbá hogy a szülők tapasztalati úton is találkozzanak a módszerrel. Hiszen a gyerek számára a családban kapott minta a meghatározó.

A tábor helyszíne: Balatongyörök Ifjúsági Tábor, 5 nap/4 éjszaka, szállással, utazással, teljes ellátással, belépődíjak és programok (pl. hajókirándulás) költségeivel.

Résztvevői létszám alkalmanként: 6-7 család, kb. 35 fő. Megvalósító: **Magyarmecske Község Önkormányzata.**

Tematikus utazások szervezése sellyei tanulók számára

Egynapos utazások, tematikus kirándulások (állatkerti látogatás, megyeszékhelyi könyvtárlátogatás, más iskolával csereprogram szervezése, stb.) a projektidőszak 24 hónapja alatt 8 alkalommal. Résztvevői létszám: alkalmanként 45 fő. Megvalósító: **Sellye Város Önkormányzat.**

4. Tehetséggondozás, életpálya-építés, a továbbtanulásra történő felkészítés, a továbbtanulás iránti igény fokozásának elősegítése oktatási szakemberek, civil szervezetek, felsőoktatási intézmények, helyi gazdaság szereplői, kamarák stb. szakembereinek támogatásával.

Pályaválasztási hét 7-8. osztályos tanulóknak

Pályaválasztási hét (5 nap), tehetséggondozás, életpálya építés, kamara bevonásával (7-8. osztályos tanulóknak). A pályaválasztási héten tájékoztató előadások, üzemlátogatások, tehetségprogramok valósulnak meg.

A tehetségprogramok olyan rendezvények, ahol a gyerekek a tudatos életpálya tervezésről és továbbtanulásról szereznek tapasztalatot, információkat, és olyan előadásokon vehetnek részt, amik a tanulást, továbbtanulást segítik elő. A programok során a gyerekek önismerete,

önbizalma fejlődik, visszajelzést kapnak erősségeikre és fejlesztendő területeikre, betekintést kapnak abba, hogyan működik a továbbtanulás és miért érdemes továbbtanulni.

További programok:

- Önismereti és pályaismereti órák – csoportbontásban.
- „Szakmai asztalok” – játékos ismerkedés a szakmákkal, pályaismertető cégek bevonásával, megjelenésével.
- Céglátogatás (tanári kísérettel) előre egyeztetett szakmacsoportban és cégeknél.
- Összevont szülői értekezlet: Iparkamara tájékoztatója, középiskolák pályaválasztási ismertetője, tanári tájékoztatók.
- Munkaerő-piaci ismeretek, hasznos tudnivalók az iskolarendszer változásáról, hiányszakmákról, ösztöndíj programról, tanulószerveződésről, középiskolai induló tagozatokról.

Tervezett résztvevői létszám alkalmanként (összesen alkalmanként 159 fő, mindösszesen 318 fő):

- Sellye: 70 fő
- Baksa: 20 fő
- Drávafok: 15 fő
- Drávasztára: 19 fő
- Magyarmecske: 35 fő

A konzorciumban résztvevő településeken összesen 10 db ilyen programhét valósul meg, melynek előkészítésében, megszervezésében, kommunikációjában és gondozásában - a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara bevonásával – venne részt Drávafok Község Önkormányzatának megbízásából egy releváns tapasztalattal rendelkező külső szakértő szervezet.

5. Iskolán kívüli nyelvtanítás: hátrányos helyzetű tanulók nyelvvizsga-szerzésének támogatása (felkészítés, eszközök, vizsgadíj, utazás)

Sellye Város Önkormányzat és Baksa Község Önkormányzata gondozásában iskolán kívüli nyelvtanítás valósul meg a projektben, 2*40 órás felkészítő tanfolyam keretében, 5 csoportban, csoportonként heti 5 órában, 1 tanfolyam 2 hónapig tart, melyre tanulók jelentkezhetnek. Tervezett résztvevői összlétszám: **75+75 fő**.

6. A köznevelési intézményen kívüli intézmények, szervezetek és szakemberek bevonásával (felsőoktatási intézmények, helyi gazdaság szereplői, kamarák, közművelődési és közgyűjteményi intézmények, egészségügyi intézmények, önkéntesek stb. bevonása) a tanulói ismeretek, készségek és kompetenciák fejlesztése

Kompetencia-fejlesztő képzés-sorozat 7-8. osztályos tanulók részére (Baksa és Drávasztára településeken)

Az összesen 10 alkalommal megtartandó kompetenciafejlesztő rendezvények középpontjában az alap- és kulcskompetenciák, tanulási kompetenciák, digitális kompetenciák fejlesztése áll, amely az alábbi témaköröket foglalja magában:

- **kompetencia térkép készítése,**
- **egyéni érdeklődési kör meghatározása,**
- **kommunikáció fejlesztése:** anyanyelvi kommunikáció. Az alapszókincs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók biztos ismerete. A verbális interakció különféle típusainak (beszélgetés, interjú, vita stb.) és a különféle beszélt nyelvi stílusok és regiszterek fő jellemzőinek ismerete. A kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök ismerete (a beszédhang minőségével kapcsolatos jellemzők, arckifejezések, testtartás és gesztusok rendszere). Az irodalmi szövegfajták (mese, mítosz, legenda, vers, lírai költemény, dráma, novella, regény) és fő jellemzőik, valamint a nem irodalmi szövegfajták (önéletrajz, pályázat, beszámoló, cikk, esszé, beszéd stb.) és fő jellemzőik ismerete. Az írott nyelv fő jellemzőinek az ismerete.
- **logikai gondolkodás fejlesztése:** a matematikai kompetencia a matematikai gondolkodásmód (logikus és térbeli gondolkodás) és a valóság magyarázatára és leírására egyetemesen használt matematikai kifejezésmód (képletek, modellek, geometriai ábrák, görbék, grafikonok) használatára való képesség és készség az adott kontextusnak megfelelően. Matematikai gondolkodás és érvelés, a matematikai gondolkodásmód elsajátítása.
- **kreatív gondolkodás fejlesztése** művészeti tevékenységeken (pl. festés, zene, tánc, ritmikus mozgásformák, kifejezőkészség fejlesztése, vers- és meseírás) keresztül.
- **digitális kompetenciák fejlesztése:** a digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak (ITT) magabiztos és kritikus használatára való képesség a munkában, a szabadidőben és a kommunikációban. Ezek a kompetenciák a logikai és kritikai gondolkodással, a magas szintű információkezelési készségekkel és a fejlett kommunikációs készségekkel állnak kapcsolatban. Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásához kapcsolódó készségek a legalapvetőbb szinten a multimédia technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az Internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvétel képességét ölelik fel.
- **együttműködés fejlesztés:** célja, hogy fejlődjön a tanulók közötti kapcsolat, az együttműködési hajlandóság, egymás munkájának tisztelete, hogy jól körülhatárolhatóvá váljanak a csoporton belüli szerepek, erőviszonyok és a csoportdinamika. A képzés további célja, hogy minimálisra csökkenjen a dezertáló diákok száma, hogy háttérbe szoruljanak azon személyek, akik jelenléte nem konstruktív. A tréning lehetővé teszi, hogy fény derüljön a csoporton belüli akadályozó tényezőkre pl. információtorzítás, felelősségvállalás hiánya, figyelmetlenség, pontatlan kommunikáció stb. A tréningen a résztvevők saját élmény útján és a tréner visszajelzései által egészben láthatják azt, hogy milyen elemek játszanak meghatározó szerepet az együttműködésben, miben kell saját maguknak fejlődniük.
- **konfliktuskezelés:** a képzés célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a konfliktusok természetével és szerepével az emberi viselkedésben. Konfliktusok minden jól működő

közösségekben vannak, ez a természetes. A résztvevők megismerkednek a konstruktív és a destruktív konfliktus fogalmával. A képzés szemlélete szerint a konfliktus nem feltétlenül ellenség, a képzés által a résztvevők fel fogják ismerni, hogy melyek azok a konfliktus helyzetek, amelyekből építkezni, tanulni lehet, amelyek konstruktívan hatnak az egyénekre és a csoportkohézióra.

- **személyiségfejlesztés:** a gyerekeknek szóló személyiségfejlesztő rendezvények kis létszámú foglalkozások, amely során a gyerekek játékos önismereti feladatokat és teszteket oldanak meg, értékelnek ki, beszélnek meg facilitátor segítségével. A személyiségfejlesztő program során a gyerekek megtanulnak visszajelzést adni és befogadni, önmagukra reflektálni, konfliktusokat kezelni, sikert és kudarcot kezelni, időnyomást kezelni. A program élmény alapú elemekre épít, amelyek a gyerekek tanulási folyamatát a komfort zónából való kimozdulással támogatja.

Résztvevői létszám: Baksa - **alkalmanként 20 fő**, Drávasztára – **alkalmanként 19 fő**.

7. A szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése.

Korábban – az I.1.8 tevékenység alatt - részletezésre került.

Önállóan támogatható tevékenységek

I. A PROJEKT SZAKMAI MEGVALÓSÍTÁSA

3. A hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók közneveléshez/felsőoktatáshoz való hozzáféréseinek biztosítása

1. Ösztöndíj, egyéb támogatás biztosítása azon hátrányos helyzetű tanulók, hallgatók részére, akik egyéb ösztöndíjban nem részesülnek.

Sellye Város Önkormányzat 4 fő hátrányos helyzetű tanuló támogatását kívánja megvalósítani a projekt keretében, összesen 20 hónapon keresztül, havi 15.000 Ft/fő összegben. A felsőfokú oktatásban résztvevők Bursa Hungarica ösztöndíjat nyerhetnek el, a középiskolások számára ilyen lehetőség jelenleg nincs. Az ösztöndíjat csak olyan diákok vehetik igénybe, akik egyéb ösztöndíjban nem részesülnek.

Az ösztöndíj program keretében a tanulmányi eredmény, a szociális és kulturális tevékenységekben való részvétel alapján kerülnek rangsorolásra a középiskolai diákok.

1. A pályázat célja

Esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok középiskolai oktatásban való részvételének támogatása.

2. A pályázók köre

A települési önkormányzat területén állandó lakóhellyel rendelkezők részesülhetnek.

Az ösztöndíjpályázatra azok a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű középiskolai tanulók jelentkezhetnek, akik középiskolai intézményben (tanulói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos),

középfokú végzettséget, szakképzettséget eredményező képzésben, középiskolai akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

A pályázat kötelező mellékletei:

- oktatási intézmény által kitöltött eredeti tanulói jogviszony-igazolás;
- tanulmányi eredmény igazolása másolatban;
- igazolás a pályázó és a pályázóval egy háztartásban élők egy főre jutó havi nettó jövedelméről;
- a szociális rászorultság igazolására szolgáló okiratok másolata.

A részletes dokumentum minták és lebonyolítás a projekt megkezdésekor kerül kidolgozásra a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Drávafok Község Önkormányzata 10 fő hátrányos helyzetű tanuló támogatását kívánja megvalósítani a projekt keretében, összesen 20 hónapon keresztül, havi 5.000 Ft/fő összegben, hasonlóan az előzőekben leírt pályázati feltételeknek megfelelően.

2. A hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók óvodába/iskolába jutásának támogatása (pl. utazás megszervezése, kíséret, a hiányzás okainak feltárása, kezelése, a szülők foglalkoztatását támogató időbeosztásban felügyelet/szabadidős programok szervezése).

Drávasztára Község Önkormányzata megbízási díjjal elszámolt 1 fő foglalkoztatásával, hosszított, **16:00 óra utáni gyermekfelügyeletet** biztosít a helyi általános iskolában. Ezzel segítve a szülők munkaideje és az oktatási intézmény hivatalos tanrendje között felmerülő időbeli eltérések áthidalását. A szolgáltatást 18 hónapra terveztük, napi 1 óra délutáni felügyelet biztosításával.

Az **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde** 1 fő kísérő személyzet foglalkoztatását vállalja 4 órás munkaviszony keretében az **óvodába jutás támogatása** céljából, aki a reggeli és délutáni közlekedés során biztosítja a gyermekek kíséretét. A szolgáltatást 20 hónapra terveztük.

Önállóan támogatható tevékenységek

I. A PROJEKT SZAKMAI MEGVALÓSÍTÁSA

4. Komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek óvodai neveléshez való hozzáféréseinek biztosítására

1. A hátrányos helyzetű 3 év feletti gyerekek óvodába járást akadályozó tényezőinek felmérése, összesítése, intézkedési terv kialakítása.

Az **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde** megbízási díjjal elszámolt foglalkoztatás keretében **valamennyi érintett óvoda esetében** felméri, összesíti és intézkedési tervben rögzíti az óvodában járást akadályozó tényezőket, azok felszámolását, enyhítését szolgáló lehetséges intézkedéseket (Sellye+Magyarmecske, Baksa, Drávafok).

Az előző pontban elkészített intézkedési tervben foglaltak szerint képzések valósulnak meg. A projekt előkészítési szakaszában előzetesen felmerülő igények már beépítésre kerültek a

projektbe. Például az alábbi pontokban részletezett óvodapedagógiai képzések és szülői informáló háló kialakítására, szemléletformálásra irányuló programok.

2. Óvodapedagógiai képzés az intézkedési tervben foglaltak megvalósítására

Intézkedési terv később készül, de bizonyos hiányosságok és igények már most látszanak, melyek beépítésre kerültek a pályázatba.

Óvodapedagógiai képzés, gyógypedagógia, fejlesztőpedagógia továbbképzés **2 fő óvodapedagógus részére**, az alábbi tartalommal és költségelemekkel:

- Tanulási zavar, prevenciós lehetőségek és a szakmai kooperáció útjai a tanulási és viselkedési nehézségekkel küzdő gyermekek oktatásában és nevelésében. 3 napos, 30 órás akkreditált pedagógusképzés Budapesten.
- Utazási költség Sellye-Budapest-Sellye viszonylatban, vonatközlekedéssel + budapesti tömegközlekedés a képzés helyszínére, 2 főre számolva.
- Étkezési költség: napi étkezés 3000 Ft/nap, 3 napra és 2 főre számolva.
- Szállásköltség 5000Ft/fő/éj, 2 éjszakára és 2 főre számolva.

Megvalósító: **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde.**

3. Az intézkedési tervben érintett célcsoport számára szülői informáló, szemléletformáló támogató tevékenység (az óvodai nevelés/továbbtanulás megtérülő jellegének tudatosítása, szülők informálása, támogatása az általános iskola kiválasztásában).

Intézkedési terv később készül, de bizonyos hiányosságok és igények már most látszanak, melyek beépítésre kerültek a pályázatba.

Óvodai szemléletformáló workshopsorozat

Az összesen **6 alkalommal** tervezett szemléletformáló workshopsorozaton óvodás gyerekek szülei vesznek részt annak érdekében, hogy a továbbtanulás előnyeiről és továbbtanulási lehetőségekről informálódjanak, tapasztalatot cseréljenek. A workshopok fontos eleme, hogy a szülők megértsék a továbbtanulás jelentőségét, lássanak maguk előtt jó példákat, sikeres életpályákat, és a gyerekeiket támogatni tudják abban, hogy a megfelelő döntéseket hozzák meg (közös) a továbbtanulás, iskola választás terén.

A workshopokra meghívást kapnak a környékbeli iskolák igazgatói/képviselői, akik bemutatják iskolájukat és beszélnek az iskolaérettség feltételeiről is.

Tervezett résztvevői létszám: **20 fő alkalmanként.**

Megvalósító: **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde.**

4. A szülők és a köznevelési intézmény közötti kapcsolat, együttműködés kialakítása, erősítése (pl.: a hátrányos helyzetű szülőkkel bizalmi viszonyban lévő kapcsolattartó bevonása, mediáció, programok szervezése).

Szülői klub

Szülői klub, beszélgető kör, óvodapedagógusi-szülői közös rendezvények, a projektidőszak alatt 6 alkalommal, 2 fő óvónő munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban történő megbízásával. Tervezett résztvevői létszám **alkalmanként 30 fő**. Megvalósító: **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde.**

5. Egészségügyi programok - tartásjavító, mozgásos játékok -, úszásoktatás, zeneovi, mozgáskoordinációs fejlesztés, környezeti nevelés, integrációs programok, nyelvoktatás, egyéni fejlesztés, egyéni fejlődés nyomon követés stb. ösztönzése, támogatása.

Megvalósító: **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde.**

- Fenntartható fejlődés programsorozat nagycsoportos gyermekek részére **5 alkalommal, alkalmanként 50 fő** részvételével
- Fenntartható fejlődés programsorozat középső csoportos gyermekek részére **5 alkalommal, alkalmanként 40 fő** részvételével
- Tehetségprogram (zeneovi) **4 alkalommal, alkalmanként 60 fő** részvételével
- Mozgásos játékok, sportnapok **4 alkalommal, alkalmanként 60 fő** részvételével
- Úszásoktatás **4 alkalommal, alkalmanként 60 fő** részvételével
- Személyiségfejlesztő rendezvény nagycsoportos gyerekeknek **4 alkalommal, alkalmanként 50 fő** részvételével

Fenntartható fejlődés programsorozat

A fenntartható fejlődés témaköre egyre nagyobb figyelmet és jelentőséget kap, a gyermekkorban megkezdett szemléletformálás lehetővé teszi, hogy a következő generációk sokkal nagyobb tudatossággal legyenek a fenntarthatóság kérdésköre felé. Az ökoszemlélet nagyon sok területen van jelen, a programsorozat során a gyerekek ezek közül több megnyilvánulási formát is megismerhetnek, például a környezettudatosság, energiahatékonyság, ökológiai lábnyom vagy akár a megújuló energiák és újrahasznosítás területeit.

A programok interaktívak, amelynek a résztvevő gyerekek aktív részesei és alakítói, így az ismeretek szerzése mellett saját élményt, tapasztalatot is kapnak.

Zeneovi

Az óvodai ének-zenei nevelés tudatos, tervezett fejlesztési folyamat, mely rengeteg játékos, sok mozgással kísért zenei élményt kínál a gyermekek számára.

Közös céljaink:

- a zene megszerettetése,
- a zene befogadására való képesség megalapozása,
- a zenei anyanyelv ápolása.

A zeneovi feladata:

- személyiségfejlesztés a zene eszközeivel,
- zenei képességek, készségek fejlesztése és
- ez utóbbiak összekapcsolása más fejlesztési területekkel.

Sportnapok

Az óvodai nevelésben kiemelt feladatként kell kezelni az egészséges életmódra nevelést, az egészséges életvitel igényének kialakítását, ami ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A sportnapok alkalmával a gyerekek megismerkedhetnek különböző sportokkal, sporteszközökkel, például: tenisz, floorball, labdarúgás, kosárlabda, zsinórlabda. A csoportok versengéseit megelőzi egy közös zenés bemelegítő torna, ami megalapozza a sportnap jó hangulatát.

Ezen felül a csoportok különböző sorversenyeken mérik össze ügyességüket, gyorsaságukat.

A csapatversenyek után egyéni feladatok várnak az óvodásokra: horgászással, kapura rúgással, babzsákdobással és kosárra dobással ismerkedhetnek meg a gyermekek.

Úszásoktatás

Meghatározóak a gyermekek első tapasztalatai a vízben, és ezek kihatnak az egész életében tartó vízzel kapcsolatos magatartására.

Az óvodai úszásoktatás menete:

- vízhez szoktatás, aminek legfőbb célja, hogy a legalapvetőbb vízbiztonságot elnyerjék, természetesen úgy, hogy a félelemérzést leküzdik;
- úszástechnika oktatása: a legalapvetőbb mozgás a vízben a hason siklás, amit előkészíteni az úszólap (deszka) segítségével lehet. A deszka fokozatos elhagyásával, a karokkal történő egyensúlyozás megtanulása nagyon fontos lépés, a kartempó és a lábak megállás nélküli összehangolása a szabályos levegővétellel hosszú (sokat gyakorolt) munka eredménye.
- mély vízhez szoktatás: az úszástechnika oktatásával párhuzamosan történik, a vízbiztonság elnyerésével és legalább az úszólap biztos használatával a mélyebb víz nem okozhat problémát. A gyerekek vízbeugrással fokozható a mélyvíz iránti kedve.
- úszásnemek elsajátítása, a 3 könnyebb úszásnem (mell, hát, gyors) kipróbálása, alapmozdulatok.

Személyiségfejlesztés

A gyerekeknek szóló személyiségfejlesztő programok kis létszámú foglalkozások, amely során a gyerekek játékos önismereti feladatokat és teszteket oldanak meg, értékelnek ki, beszélnek meg facilitátor segítségével. A személyiségfejlesztő program során a gyerekek megtanulnak visszajelzést adni és befogadni, önmagukra reflektálni, konfliktusokat kezelni, sikert és kudarcot kezelni, időnyomást kezelni.

A program élmény alapú elemekre épít, amelyek a gyerekek tanulási folyamatát a komfort zónából való kimozdulással támogatja.

6. Óvodapedagógusok részére képzések biztosítása – erőszak, konfliktuskezelés, magatartászavar, figyelemzavar, hiperaktivitás kezelése, együttnevelés, fejlesztőpedagógia, családpedagógia, interkulturális nevelés, IKT a kisgyermekkorai nevelésben, környezettudatosságra nevelés, alternatív pedagógia, önismeret stb.

Megvalósító: **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde.**

6 napos óvodapedagógus képzés az alábbi témákat érintően

- Informatika, alapvető IKT technikák (1 nap)
- Kiegészítés megelőzés, stresszkezelés (1 nap)
- Családpedagógia (1 nap)
- Fejlesztőpedagógia - Sindelar képzés (1 nap)
- Elsősegélynyújtás (1 nap)
- Alternatív pedagógia eszközök és módszerek (1 nap)

Résztvevői létszám: **16 fő.**

Informatika, alapvető IKT technikák 1 nap

Az óvodapedagógusok nagy része fenntartással fogadja az infokommunikációs eszközök (IKT) óvodai felhasználását. Miként kezelje egy óvodapedagógus a táblagépen, okostelefonon játszani akaró, azzal ismerkedni kívánó, a szülő által ezekkel ellátott gyerek igényeit? Hogyan készüljön fel erre az új kihívásra? A pályakezdő pedagógusok már úgy jönnek ki a főiskoláról, hogy alapvető ismereteik vannak a korszerű technológiákról, napi szinten kezelik azokat. Nekik elsősorban módszertani hiányosságaik vannak. Az idősebb kollégáknak viszont a technikai eszközök kezelése is problémát jelent. Az 1 napos képzés egy Referenciaintézmény - az innováció kezdeményezője – bemutatásával fog telti, ahol a résztvevők megismerhetik az óvodai informatikai nevelés lehetőségeit, nehézségeit, az eredményes gyakorlathoz vezető utat. Segítséget kapnak az informatikai nevelés óvodai adaptálásához, a tanulási módszerek, eszközök megújításához.

Kiegészítés megelőzés, stresszkezelés 1 nap

A képzés célja, hogy a résztvevők képesek legyenek lelki egészségüket megőrizni és magasabb életminőséget biztosítani maguknak. Cél, hogy a résztvevők megismerjék a burnout kialakulását és fejlődési ciklusát. A résztvevők a képzésen megtanulják idejében felismerni, ha a burnout veszélyének vannak kitéve, ezáltal tudatos lépéseket tehetnek majd a megelőzés és megoldás érdekében. Kiegészítéshez vezet a kényszeres megfelelni akarás, frusztráció, folyamatos és aktív interakciók, amelyek gyakran összefonódnak a munka és magánélet területén. A burnout és a stressz gyakran kéz a kézben járnak. A képzés célja, hogy a résztvevők a tanult szempontok által képesek legyenek meghatározni azt, hogy nekik mi az, amire szükségük van, hogy hol húzódik teljesítőképességük határa, hol van az a pont, ami még jó hatással van az életminőségükre és hol van az, ami már romboló. Cél, hogy a résztvevők képessé váljanak megkülönböztetni a pozitív és negatív stresszt. A képzésen a résztvevők különböző stresszkezelési stratégiákat sajátíthatnak el. A képzés által a résztvevők képessé válnak

megelőzni és felismerni a burnout jelenségét, valamint képessé válnak hatékonyan kezelni a stressz hatásokat.

- A burnout jelenéség
- Burnout kialakulása és ciklusa
- Burnoutból való kilépés
- Stressz lélektana
- Pozitív és diszstressz
- Stresszkezelési technikák

Családpedagógia 1 nap

A képzés rövid tartalma: a család fogalma, pedagógiai jellegű funkciói. Az egolitáriánus család jellemzői. A családi szokások jelentősége, személyiségfejlesztő szerepe. A jól működő család, mint preventív gyermekvédelmi intézmény. A családbomlások folyamatának megelőzése, a családi konfliktusok és feloldásuk pedagógiai lehetőségei. Nemi szocializáció a családban, a szülői szerepek jellemzői és hatásuk a gyermek pszichoszexuális fejlődésére. A gyermekkorban átélt, megtanult viselkedés modellek megoldási értéké fejlesztésének útja a családi nevelés folyamatában.

Fejlesztőpedagógia - Sindelar képzés 1 nap

Fejlesztő program áttekintése a tanulási- és magatartási zavarok megelőzésére óvodáskorban és iskolakezdéskor.

A képzés alatt a résztvevő betekintést nyer:

- a differenciálás pedagógiai és pszichológiai alapjaiba;
- a sajátos személyiség szerveződés okai, tünetei témakörbe, különös tekintettel a tanulási nehézségek okaira, fajtáira, az érzelmi és viselkedészavarok megnyilvánulásaira, valamint a tanulási nehézségek és a gondolkodásfejlődés összefüggéseire, illetve a tehetség szerveződésének feltételeire;
- a differenciálás lehetőségeibe és specifikumaiba az egyes fejlődési, fejlesztési területeken, a 3-7 éves gyermekek esetében;
- a dyslexia, dysgrafia, dyscalculia redukció legfontosabb elemeibe.

Sindelar módszer rövid áttekintése: óvodáskorú és iskolát kezdő gyermekek kognitív fejlesztése a tanulási zavarok megelőzéséért. Brigitte Sindelar osztrák pszichológus, pszichoterapeuta komplex fejlesztő programja elsősorban az idegi eredetű tanulási és magatartási zavarok hatékony terápiája. A Sindelar program a szülő és a pedagógus aktív együttműködéséről szól. A fejlesztés az ismeretszerzés legfontosabb területeire terjed ki: figyelem, észlelés, észlelési területek összekapcsolása, emlékezet, szerialitás (sorrendiség), téri tájékozódás. A program megfelelő alkalmazásától a fejlesztés által megcélzott részképesség minőségi változása várható, amely egy biztosabb alapot jelenthet a korábban rosszul elsajátított készség/ismeret sikeres újratanulásához.

Elsősegélynyújtás 1 nap

A képzésen a résztvevő elsajátíthatja azokat a készségeket, melyekre szüksége lehet egy esetleges munkahelyi baleset során. Gyakorlati alapokra helyezzük a hangsúlyt.

A következő készségek sajátíthatók el:

- Az elsősegélynyújtás fontossága
- Segédeszközök és gyógyszerek használata
- Légút biztosítás
- Eszméleténél lévő vagy eszméletlen sérült légútjainak ellenőrzése
- Mentőszolgálat szakszerű értesítése
- Alapszintű újraélesztés (BLS)
- Sebellátás (fertőtlenítés, kötözési technikák)
- Sokk kezelése
- Gerincsérült ellátása
- Fuldokló gyermek ellátása
- Belgyógyászati kórképek (szívbetegségek, cukorbetegség)
- Neurológiai kórképek (stroke, epilepszia)
- Rándulás, ficam és csonttörés ellátása (rögzítési technikák)
- Sérült elhelyezése, mozgatása
- Elektromos áramütött ellátása
- Égés ellátása
- Mérgeзések ellátása

Alternatív pedagógia eszközök és módszerek 1 nap

Olyan módszerek és eszközök megismerését tartalmazza a képzés, amelyek céljaikban, tartalmukban és főleg módszereikben lényegesen eltérnek az adott helyen és időben megszokottnak nevezhető nevelési módszerektől.

A képzésen résztvevők rövid bepillantást nyerhetnek - többek között – az alábbi pedagógiai módszerekbe:

- Waldorf-iskolák: első az érzelem
- Montessori: az autonóm gyerek
- Rogers-iskola: diákközpontú tanulás
- Freinet-pedagógia: „Szót adni a gyerekeknek!”
- Meixner-módszer: a diszlexia- és diszgráfia-megelőző olvasás- és írástanítás módszer

7. A tevékenységekhez kapcsolódó kis értékű eszközbeszerzés - labdák, építőkockák, papír/írószerek, jelmezek stb.

Számos fentebb bemutatott programhoz és rendezvényhez kerülnek beszerzésre eszközök, anyagok, kellékek, stb. Ezekről tételes lista kerül benyújtásra a pályázati dokumentáció részeként (árajánlati összefoglaló formájában).

8. A szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése.

Korábban bemutatásra került (I.1.8 tevékenységnél).

9. A hátrányos helyzetű 3 év feletti óvodába járó gyermekek részére az egészségtudatosság növelését és az egészségfejlesztést célzó programok különösen az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás és a lelki egészség fejlesztése területén a szülők bevonásával.

Egészségnap – családi nap megrendezése a sellyei óvodában (a magyarmecskai tagóvodával együtt), a baksai és a drávafoki óvodában

Megvalósítók: Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde, Baksa Község Önkormányzata, Drávafok Község Önkormányzata.

Óvodai egészségnap megrendezése a családok/szülők bevonásával a projektidőszak alatt 2 alkalommal.

A program célja:

A 3. életévüket betöltött gyermekek egészségfejlesztése és egészségtudatosságának fejlesztése, a szülők bevonásával, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre és szüleikre. A programelemek a Köznevelés - fejlesztési stratégia diszgregációs irányelveihez igazodva a nem hátrányos helyzetű gyermekek és szülők számára is nyitottak, elősegítve az inklúzió minél mélyebb megvalósulását.

A program rész céljai:

1. A célcsoport egészségfejlesztésének kiemelt elemeként a 3. életévüket betöltött gyermekek mozgásfejlesztése, a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése, a testi a szociális és érzelmi érettség elősegítése, az iskolaérettség elérésének támogatása. A mozgásfejlesztés alapvetően két területen valósulhat meg. Az egyik a szabad játék, a másik a célzott fejlesztés, mely lehet mozgásfejlődésben elmaradt gyermekek speciális fejlesztése, illetve különböző sportmozgásokon keresztül való fejlesztés. Mindkét területen a fejlesztő eszközök szükségessége vitathatatlan.

2. A gyermekek egészségtudatosságának fejlesztése a szülők bevonásával. Az egészségtudatosság, az egészségkontroll kialakítása és fejlesztése minden korcsoportban és szinten kiemelt fontosságú. Az egészségnevelés elemei a testi egészség (személyi és környezeti higiéné, testmozgás, betegségek megelőzése, egészségkárosító szokások mellőzése, egészséges táplálkozás), a lelki egészség (társas kapcsolatok, családi életre való nevelés, mentálhigiéné prevenció), a környezettudatosság. Programoknál fontos a differenciált módszertan alkalmazása a korcsoport és iskolázottság heterogenitása miatt. Az egészségfejlesztés célja a primer prevenciós lehetőségek minél szélesebb megismerése, attitűdváltozás elindítása melynek eredménye az egészségben eltöltött életévek számának növekedése.

Az óvodai egészségnap egy komplex program, amelybe a szülők és a gyerekek egyaránt be vannak vonva. A nap során többféle témakörben lehet előadást hallgatni, bemutatót részt venni, tanácsadásban részt venni vagy akár kipróbálni, meg tapasztalni különböző fejlesztési formákat, tornákat.

Az egészségnap a testi, lelki, szellemi egészség megőrzésére épít, fontos eleme a sport, táplálkozás, mentális egészség egyaránt.

Témakörök, programelemek:

- Egészséges életmód.
- Egészséges táplálkozás alapjai.
- Tartásjavító foglalkozás.
- Mozgásos játékok.
- Mozgáskoordináció fejlesztése.
- Önismeret és mentális egészség.
- Játékos önismereti tesztek kitöltése.
- Tipikus balesetek kezelése: ütés, törés, ficam, rázkódás, félrenyelés.
- A zene és a tánc szerepe az egészséges életmódban.

Tervezett résztvevői létszám: Sellye+Magyarmecske **alkalmanként 195 fő**, Baksa **alkalmanként 76 fő**, Drávafok **alkalmanként 40 fő**.

Önállóan nem támogatható tevékenységek

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGE

I. A fejlesztés megvalósításához szükséges infrastruktúra és infokommunikációs fejlesztés

1. a projekt megvalósításához nélkülözhetetlen informatikai, irodatechnikai eszközök

„Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft. kivételével valamennyi konzorciumi tag esetében laptop, tablet, nyomtató és szoftverek kerülnek beszerzésre. A konzorciumi tagonkénti indikatív árajánlat a pályázat mellékleteként benyújtásra kerül. A projekt keretében az Sztv. 80. § (2) bekezdésben, illetve az államháztartási számvitelről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban Áhsz.) hatálya alá tartozó szervezetek esetén az Áhsz. 1. § (1) bekezdés 4. pont alapján meghatározott értékhatárig az árajánlatokban szereplő kis értékű, egy összegben leírható tárgyi eszközök beszerzésére kerül sor.

2. a képzési tevékenységhez kapcsolódó eszközök

5 konzorciumi tag esetében projektor és vetítővászon kerül beszerzésre a képzések, tréningek lefolytatásához. A konzorciumi tagonkénti indikatív árajánlat a pályázat mellékleteként benyújtásra kerül. A projekt keretében az Sztv. 80. § (2) bekezdésben, illetve az államháztartási számvitelről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban Áhsz.) hatálya alá tartozó szervezetek esetén az Áhsz. 1. § (1) bekezdés 4. pont alapján meghatározott értékhatárig az árajánlatokban szereplő kis értékű, egy összegben leírható tárgyi eszközök beszerzésére kerül sor.

3. a projekt megvalósítása szempontjából nélkülözhetetlen kisebb átalakítás, nem építési engedély köteles felújítás

A projekt keretében a megengedett 5% belső korlát mértékéig felújításra kerül a Sellye 429. hrsz. alatti sporttelepen lévő, használhatatlan minőségű **tenispálya** nem engedélyköteles felújítási tevékenységek megvalósításával. Megvalósító: **Sellye Város Önkormányzat**.

Önállóan nem támogatható tevékenységek

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGE

II. Az önállóan nem támogatható, kötelezően megvalósítandó tevékenységekhez kapcsolódó, kiegészítő tevékenységek:

1. alap- és kulcskompetenciák, tanulási kompetenciák, digitális kompetenciák fejlesztése a humán társágzatok, non-profit szervezetek és egyházak bevonásával

Alap- és kulcskompetenciák, tanulási kompetenciák		
Sellye Város Önkormányzat	Kompetenciafejlesztő programok	70 fő részvételével, 10 alkalom
Drávafok Község Önkormányzata	Kompetenciafejlesztő programok	15 fő részvételével, 10 alkalom
Magyarmecske Község Önkormányzata	Kompetenciafejlesztő programok	35 fő részvételével, 10 alkalom
Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde	Kompetenciafejlesztő programok	50 fő részvételével, 6 alkalom

2. hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók részvételének támogatása a már működő iskolán kívüli tevékenységekben (tájékoztatás, bizalom kiépítése, eljutás támogatása, részvételi arány nyomon követése)

Óvodai egészségnapok – családi napok szervezése és nyomonkövetése

A sellyei-magyarmecskei, a baksai és a drávafoki óvodákban megrendezésre kerülő (összesen 6 db) óvodai egészségnapokat megelőző szervezési, előkészítési feladatok ellátása, **a célcsoport bevonásával, toborzásával kapcsolatos szakértői tevékenységek** elvégzése, a programok alatt és után a részvételi arány nyomon követése, visszacsatolások, értékelések és összefoglalók elkészítése. Megvalósító: **Drávafok Község Önkormányzata.**

3. Komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek óvodai neveléshez való hozzáféréseinek biztosítására

A helyi és egyéni szükségletekre és adottságokra reflektáló felnőttoktatási és felnőttképzési tevékenységek megvalósítása az **Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde** gondozásában.

3 napos felnőttképzés az alábbi témákat érintően:

- asszertív kommunikáció 1 nap,
- konfliktuskezelés 1 nap,
- interkulturális képzési csomag (szituációs tréning) 1 nap.

Résztevők létszáma: **16 fő.**

Asszertív kommunikáció 1 nap

A Palo Altoi iskola szerint, „nem lehet nem kommunikálni”, ezért nagy körültekintést igényel, hogy mikor és hogyan nyilvánulunk meg. Megnyilvánulásaink meghatározóak az emberik

kapcsolataink kiépítése során. A sikeres és konszenzuális együttműködés egyik kulcsa az asszertív kommunikáció. Ismertető jele, hogy konstruktív és egyenrangúságra törekszik. Az asszertív kommunikáció lehetővé teszi, hogy nyugodt légkörben feltárjuk embertársaink valódi szükségleteit, elképzeléseit, céljait. Az asszertív kommunikáció által a résztvevők képessé válnak arra, hogy jogaikat, érdekeiket, céljaikat olyan stílusban és hangnemben közvetítsék, ami által nagyobb valószínűséggel érhetnek célt anélkül, hogy a másik fél ezt fenyegetőnek, vagy bántónak érezné. A résztvevők a tréningen saját tapasztalás útján, helyzetgyakorlatok által fedezhetik fel az asszertív kommunikáció hatékonyságát.

- Kommunikációs stílusok: passzív, agresszív, asszertív
- Kommunikációs problémákból eredő konfliktusok
- Asszertív kommunikáció
- Erőszakmentes kommunikáció és a verbális erőszak jelensége
- Tranzakció analízis, játszmázás
- Az én-közlések ereje

Konfliktuskezelés 1 nap

A képzés célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek a konfliktusok természetével és szerepével az emberi viselkedésben. Konfliktusok minden jól működő közösségben vannak, ez a természetes. A résztvevők megismerkednek a konstruktív és a destruktív konfliktus fogalmával. A képzés szemlélete szerint a konfliktus nem feltétlenül ellenség, a képzés által a résztvevők fel fogják ismerni, hogy melyek azok a konfliktus helyzetek, amelyekből építkezni, tanulni lehet, amelyek konstruktívan hatnak az egyénekre és a csoportkohézióra. A jó konfliktuskezelés oda-vissza ható folyamat, amely kihat a kommunikációra, együttműködésre és a teljesítményre is. A tréning célja, hogy a résztvevők megtanulják beazonosítani saját és mások konfliktuskezelési stratégiáit, és ezek mentén konstruktív megoldásokat találni problémás helyzetekre. Cél, hogy a résztvevők megtapasztalják a saját bőrükön, hogy bizonyos reakciók, mondatok, cselekvések milyen irányokba vihetnek el egy-egy konfliktus helyzetet, és lássanak jó példát arra, hogy a játszmákból milyen módon lehet kilépni, hogy milyen lehetséges megküzdési stratégiák vannak.

- A konfliktus természete és társadalmi szerepe
- Konfliktus típusok
- A konfliktus, mint szocializációs eszköz
- Konstruktív és destruktív konfliktusok
- Konfliktus modell
- Konfliktuskezelési stratégiák
- Szituációs helyzetgyakorlatok

Interkulturális képzési csomag (szituációs tréning) 1 nap

Interkulturális kommunikáción, vagy kultúraközi kommunikáción eltérő kultúrák képviselőinek interaktív kommunikációját értjük. Az üzeneteket úgy fogalmazzák meg, hogy azok egy másik kultúrában is érthetőek legyenek. Az óvodai nevelés során – kiváltképpen, ha az óvoda horvát csoporttal is rendelkezik, továbbá az óvodában sok a roma gyermek - nagyon

fontos tudni, hogy a gyermek milyen kultúrából származik és ismerni kell ennek a kultúrának a jellegzetességeit, hogy elkerüljük a kulturális különbségekből adódó félreértéseket.

- Interkulturális tréning
- Interkulturális kommunikáció, érzékenyítés
- Kulturális sokszínűség, kulturális különbségek vizsgálata
- Sztereotípiák, etnocentrizmus
- Előítélet csökkentés, tolerancia
- Kulturális sokk és adaptáció, interkulturális incidensek
- Az interkulturális kommunikáció problémái és kezelése
- Az interkulturális érzékenység fejlesztése, interkulturális érzékenyítési játék
- Az interkulturális kommunikáció nonverbális vetületei

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGE

VALAMENNYI FELADATOT SELLYE VÁROS ÖNKORMÁNYZAT VALÓSÍT MEG

Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek

I. Projekt előkészítés:

1. megvalósíthatósági tanulmány

A projekt előkészítő szakaszában megvalósíthatósági tanulmány készült, melynek része egy előzetes szükséglet- és igényfelmérés alapján készült szakmai program, a célcsoport elemzése és a helyzetfeltárás (részletesebb leírás a 3.1.2 fejezetben).

2. közbeszerzések előkészítése

A projekt keretében várhatóan két közbeszerzés kerül majd lefolytatásra a képzések és a programok tekintetében. A közbeszerzéseket támogató döntés esetén kívánjuk lefolytatni, közbeszerzési szakértő bevonásával.

3.1.2.1 Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek

II. Projektmenedzsment:

A projekt menedzsment tagjaként megjelölt projektmenedzser és pénzügyi vezető önéletrajzai benyújtásra kerültek a pályázat mellékleteként (a szakmai vezetővel együtt). Később kerül kiválasztásra a pénzügyi asszisztens és a projektasszisztens. (részletes bemutatás a 4.2. fejezetben).

3.1.2.1 Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek

III. Kötelező tájékoztatás és nyilvánosság:

A Széchenyi 2020 Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei című dokumentummal összhangban a kötelező feladatok elvégzése a projekt megvalósítása alatt megtörténik saját teljesítésben, vagy külső szolgáltatás megrendelésével.

- Kommunikációs terv készítése (saját teljesítés)
- A kedvezményezett működő honlapján a projekthez kapcsolódó tájékoztató (esetleg aloldal) megjelenítése és frissítése a projekt fizikai zárásáig:
- Sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése (saját teljesítés)
- A beruházás helyszínén „C” típusú tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése: 10 db tábla elkészítése és kihelyezése a projekt megkezdését/megbízási szerződés aláírását követő 1 hónapon belül
- Kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése: A projekt időtartama alatt kommunikációs célra alkalmas, magas minőségű fotódokumentáció elkészítése
- Sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése (saját teljesítés)
- TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal (saját teljesítés)

3.1.2.1 Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek

IV. Könyvvizsgálat:

A projekt keretében könyvvizsgáló kerül megbízásra.

A könyvvizsgáló a projekt végén jelentést készít.

A Könyvvizsgálónak meg kell vizsgálnia a projekt elszámolása kapcsán készített pénzügyi összesítő kimutatásokat, az abban szereplő tételekhez kapcsolódó és alapjául szolgáló mindennemű bizonylatot, a tételek pénzügyi teljesítését valamint a pénzügyi teljesítéshez kapcsolódó mindennemű bizonylatot.

A Könyvvizsgáló nyilatkozik a jelentés részeként:

- Rendelkezik, a projekt elszámolása kapcsán készített pénzügyi összesítő kimutatás, az abban szereplő tételek és pénzügyi teljesítésükhöz kapcsolódó és alapjául szolgáló mindennemű számviteli bizonylatok az ügyfélnél eredetiben vizsgált másolati példányával.
- Meggyőződött arról, hogy:
  - o az elszámolásban szereplő szállítók, számláik kibocsátásakor az adott cégjegyzékben vagy külföldiekénél azzal megegyező nyilvántartásban szerepeltek illetve/és érvényes adószámmal rendelkeztek.
  - o a pénzügyi elszámolásban szereplő tételek mindegyike rendelkezik annak elszámolhatóságát lehetővé tevő dokumentációs alátámasztottsággal.
  - o megtörtént az elszámolásban szereplő tételek pénzügyi rendezése, valamint a pénzügyi összesítő kimutatás ezeket az adatokat helyesen tartalmazza.
  - o természetes személyhez kapcsolódó tétel esetén a bérszámfejtésben található adatok egyeznek, valamint a bérszámfejtés szakmailag megfelelően történt.

- a pénzügyi elszámolásban szereplő tartalmakat Megbízó könyveiben a számviteli törvény előírásai szerint, szakmailag elfogadható módon számolták el, valamint a könyvviteli adatokból lehetséges olyan lekérdezés, mely a projektre vonatkozó számviteli adatokat elkülönítetten is megjeleníti.
- a projekttel összefüggésben keletkezett, elszámolt bevételek összhangban állnak a záró kifizetési igénylésben vagy a záró beszámolóban nyilatkozottakkal.

A Könyvvizsgáló felelős azért, hogy a feladatokban szereplő vizsgálatokat elvégezze és azok eredményéről a Megbízót a jelentésben tájékoztassa. Nem feladata a megvalósult projektek műszaki, technikai ellenőrzése.

A vizsgálat módszere és hatóköre

A megbízás a Nemzetközi Kapcsolódó Szolgáltatásokra Vonatkozó (Magyar Könyvvizsgálói Kamara által bevezetett 4400 számú) Standarddal összhangban kerül végrehajtásra.

Az elvégzett vizsgálat nem könyvvizsgálat vagy átvilágítás, mert pénzügyi (éves, közbenső) beszámoló (mérleg) vizsgálatunknak nem volt tárgya és a Megbízó pénzügyi, vagyoni és jövedelmi helyzetéről semmilyen bizonyosságot a jelentés nem szolgáltat. Lehetséges, hogy egy teljes körű vizsgálat, a vállalkozás átvilágítása más következtetésekre is okot adhat.

A vizsgálat Könyvvizsgáló által végezhető egyéb szakmai szolgáltatás. (Kvt. 3.§ (2) b)

2.4 Indikátorok, műszaki-szakmai tartalomhoz és a mérföldkövekhez kapcsolódó mutatók

Az indikátoroknak konkrétaknak, mérhetőeknek, rendelkezésre állóknak, valóságszerűeknek és időalapúaknak kell lenniük:

- A mérhetőség, a megjelenő feladatok és a vállalások alapján számszerűsíthetők a mutatók.
- Adott időpontra teljesülnek (2019.08.31., az 5. mérföldkő utolsó napja, azaz a fizikai befejezés időpontja), így rendelkezésre állásuk biztosított.
- A mutatók a végrehajtás minőségét jelölik, így a valóságszerűség követelménye is teljesül.
- A mutatóhoz rendelt időterv megjelenésével teljesül az időalapúság feltétel.

Az indikátor mérési céldátum (2018.12.31. és a projekt fizikai zárása: 2019.08.31.) esetében szükséges a lenti egyes indikátorok mérése a Felhívással összhangban:

Indikátor neve	Célérték (2018.12.31)	Célérték (2019.08.31.) (100%)
Támogatott programokban részt vevő tanulók száma	300 fő	600 fő
Informális és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok (7-24 éves korúak) száma	200 fő	400 fő
Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	50 fő	120 fő
A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók száma	0 fő	100 fő
A program elhagyásának időpontjában képesítést szerző személyek száma	0 fő	500 fő

A számszerűsíthető szakmai célok célértékei a projekt hatóterületén, a konzorciumban részt vevő 5 településen élő lakosság számának figyelembe vételével kerültek meghatározásra. A **projekt hatóterületén élő lakosság száma 4 543 fő**, így a projekt az **A. kategóriába** (5000 fő, vagy az alatti összlakosság) tartozik. A lakosságra vonatkozó adatokat az alábbi táblázat mutatja be:

Település	Lakosságszám (fő) 2016.01.01 <i>forrás: KSH helységnévtár</i>
Sellye	2 548
Baksa	754
Drávasztára	399
Drávafok	506
Magyarmecske	336
ÖSSZESEN	4 543

A projekt fizikai befejezésének időpontjára az alábbi, számszerűsített műszaki-szakmai eredményeket érjük el:

Megvalósítandó műszaki-szakmai eredmény megnevezése	Eredmény
A projekt valamely programelemébe bevont személyek	A megvalósításra kerülő projekt által elért, a megvalósításba bevont települések közigazgatási területén lakóhellyel rendelkezők - ide nem értve a megyei jogú városok közigazgatási területén lakóhellyel rendelkezőket - aránya a teljes lakossághoz viszonyítottan. A megvalósításba „bevont személy” alatt, legalább 1 db megvalósuló programelembe részt vett személy értendő, 10% mely esetünkben 455 fő .
A humán szolgáltatók között létrejött együttműködési/partnerségi megállapodások	2 db megállapodás létrejött.
A projekt keretében kialakított szakember adatbázisba felvételt nyert szakemberek	A humán szolgáltatások területén dolgozó, helyi szakemberekből szakértői adatbázis létrehozása 25 fő részvételével.
A projekt keretében képzésen/tréningen részt vett, helyi/területi humán alapszolgáltatásokban dolgozók	Azon, helyi/terület humán alapszolgáltatásokban dolgozók, akik a projekt keretében képzésen/tréningen részt vettek, minimum 25 fő .
A program során az alap- és kulcskompetenciák elsajátításának támogatása tevékenység csoporthoz tartozó programokban résztvevő, támogatásban részesült tanulók	A program során az alap- és kulcskompetenciák elsajátításához és fejlesztéséhez kapcsolódó támogatásban részesült tanulók száma minimum 50 fő .
A pénzügyi ismeretek és a helyi gazdasági szereplőkkel való kapcsolat erősítése céljából szervezett programokba bevont tanulók	A pénzügyi ismeretek és a helyi gazdasági szereplőkkel való kapcsolat erősítése céljából szervezett programokba bevont tanulók száma minimum 10 fő .
A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, öko-tudatosság fejlesztése céljából szervezett programokon való részvétel	A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, öko-tudatosság fejlesztése céljából szervezett programokon résztvevők száma minimum 10 fő .
Ösztöndíj programokba bevont hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók	Az ösztöndíj programokba bevont hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók száma 10 fő .
Komplex óvodai fejlesztésbe bevont gyermekek	Azon résztvevők száma, akik a komplex óvodai fejlesztésbe bevont gyermekek számára biztosított programokon részt vettek, minimum 30 fő .

Megvalósítandó műszaki-szakmai eredmény megnevezése	Eredmény
Komplex óvodai fejlesztésbe bevont pedagógusok	Azon résztvevők száma, akik a komplex óvodai fejlesztésbe bevont pedagógusok számára biztosított programokon részt vettek, minimum 5 fő.

A projekt megvalósítása során 5 mérföldkövet terveztünk a projekt megvalósítási időszakának hossza alapján. A **24 hónapra** tervezett és várhatóan **2017.09.01-2019.08.31-ig tartó** projekt esetében a mérföldkövek sorrendje felcserélésre került azok időbelisége szerint. Az elvárt előrehaladás a mérföldkövek új sorrendjéhez igazítva, az adott mérföldkőig elvárt, minimális elvárásoknak megfelelően került meghatározásra, az alábbiak szerint:

1. mérföldkő, elérésének tervezett dátuma: 2018.07.31.

A projekt megkezdéséhez szükséges valamennyi feladat megvalósul.

A támogató döntést követően megkezdődik a projektmenedzsment szervezet kiválasztása, a szervezet 2017.09.01-től megkezdni munkáját. A mérföldkő ideje alatt folyamatosan végzi koordinációs, adatszolgáltatási és a megvalósításhoz kapcsolódó tevékenységét.

A támogató döntést követően kiválasztásra kerül a közbeszerzési szakértő, aki a megbízását követően haladéktalanul megkezdni valamennyi kapcsolódó szolgáltató kiválasztásához szükséges közbeszerzési eljárás lefolytatását.

Megkezdésre kerül a nyilvánossági feladatok ellátása: kommunikációs terv készítése, az önkormányzat weboldala aloldal kialakítása, sajtóközlemény kiküldése a projekt megkezdéséről, az esetleges megjelenések összegyűjtése, „C” típusú tábla kihelyezése.

A projektbe bevont személyek száma eléri a tervezett létszám legalább 70%-át. Az összes elszámolható költségének legalább 70%-áról kifizetési igénylés kerül benyújtásra.

2. mérföldkő, elérésének tervezett dátuma: 2018.08.31.

A projektbe bevont személyek száma eléri a tervezett létszám legalább 73%-át. Az összes elszámolható költségének legalább 73%-áról kifizetési igénylés kerül benyújtásra.

A mérföldkő ideje alatt folyamatosan végzi koordinációs, adatszolgáltatási és a megvalósításhoz kapcsolódó tevékenységét a projektmenedzsment szervezet (pl. mérföldkövekhez kapcsolódó jelentéstételi kötelezettség, szükséges kooperációk, egyeztetések szervezése, levezetése, kifizetési kérelem összeállítása, stb.). A nyilvánossági feladatokat ellátó cég minden megvalósuló programról fotódokumentációt készít a projekt előrehaladásának dokumentálása céljából.

3. mérföldkő, elérésének tervezett dátuma: 2018.12.31.

A projektbe bevont személyek száma eléri a tervezett létszám legalább 80%-át. Az összes elszámolható költségének legalább 80%-áról kifizetési igénylés kerül benyújtásra.

A mérföldkő ideje alatt folyamatosan végzi koordinációs, adatszolgáltatási és a megvalósításhoz kapcsolódó tevékenységét a projektmenedzsment szervezet (pl. mérföldkövekhez kapcsolódó jelentéstételi kötelezettség, szükséges kooperációk, egyeztetések

szervezése, levezetése, kifizetési kérelem összeállítása, stb.). A nyilvánossági feladatokat ellátó cég minden megvalósuló programról fotódokumentációt készít a projekt előrehaladásának dokumentálása céljából.

Az indikátorok 2018.12.31-re tervezett célértékeinek megvalósulása bemutatásra kerül a szakmai beszámolóban.

4. mérföldkő, elérésének tervezett dátuma: 2019.02.28

A projektbe bevont személyek száma eléri a tervezett létszám legalább 85%-át. Az ehhez kapcsolódó együttműködési megállapodások megkötésre kerülnek. A vállalt indikátor értékek 85%-a teljesül. Az összes elszámolható költségének legalább 85%-áról kifizetési igénylés kerül benyújtásra.

A mérföldkő ideje alatt folyamatosan végzi koordinációs, adatszolgáltatási és a megvalósításhoz kapcsolódó tevékenységét a projektmenedzsmint szervezet (pl. mérföldkövekhez kapcsolódó jelentéstételi kötelezettség, szükséges kooperációk, egyeztetések szervezése, levezetése, kifizetési kérelem összeállítása, stb.). A nyilvánossági feladatokat ellátó cég minden megvalósuló programról fotódokumentációt készít a projekt előrehaladásának dokumentálása céljából.

5. mérföldkő, elérésének tervezett dátuma: 2019.08.31.

2019.08.31-ig a számszerűsített szakmai elvárások és a vállalt indikátor értékek 100%-a teljesül, valamint valamennyi kötelezően előírt tevékenység, illetve a támogatási kérelemben vállalt tevékenység megvalósult. Az összes elszámolható költségének legalább 90%-áról kifizetési igénylés kerül benyújtásra.

A projekt fizikai befejezésének időpontjára teljesülnek a számszerűsített műszaki-szakmai eredmények.

A záró kifizetési igénylés 2019.11.29-ig (a fizikai zárást követő 90 napon belül) benyújtásra kerül. Benyújtandó dokumentumok: fotódokumentáció, jelenléti ívek, teljesítés igazolások, egyéb projektzárást igazoló dokumentumok (pl.: kifizetést igazoló bankkivonat, stb.), záró kifizetési igénylés. Igazolásra kerülnek az indikátorok és a számszerűsített szakmai elvárások.

3 A SZAKMAI ÉS PÉNZÜGYI MEGVALÓSÍTÁS RÉSZLETES ÜTEMEZÉSE

3.1 A tervezett fejlesztés bemutatása

A támogatást igénylő által megvalósítani kívánt fejlesztés kerül bemutatásra a következő tematika alapján.

3.1.1 A MEGVALÓSULÁS HELYSZÍNE

Projektünk megvalósulásának helyszíne a Sellyei járáson belül bevont alábbi települési önkormányzatok települései:

- Baksa Község Önkormányzata

- Drávafok Község Önkormányzata
- Drávasztára Község Önkormányzata
- Magyarmecske Község Önkormányzata
- Sellye Város Önkormányzat

A projekt keretében a fent megnevezett települési önkormányzatokon kívül a Baksai Térségi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, az Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde és "AZ ORMÁNSÁG EGÉSZSÉGÉÉRT" Nonprofit Kft. került bevonásra támogatásban részesülő konzorciumi partnerként.

Fentieknek megfelelően a Projekt Adatlapon a „megvalósítási helyszínek” címszó alatt a konzorciumi partnerek székhelyét adtuk meg, továbbá a Sellye 429. hrsz. alatti ingatlant, mely az építési (felújítási) tevékenység megvalósítási helyszíne.

A projekt megvalósításában érintett intézmények minden résztvevő település tekintetében az óvodák, illetve iskolák, az önkormányzatok és önkormányzati hivatalok.

3.1.2 AZ ELŐKÉSZÍTÉSHEZ ÉS A MEGVALÓSÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

Előzetes feltételek biztosításához kapcsolódó előkészítési feladatok

- A projekt céljainak, célcsoportjának meghatározása.
- A projektgazda és a konzorciumi tagok kiválasztása.
- Együttműködési lehetőség feltárása, kötelező együttműködések vizsgálata, együttműködő partnerek felkutatása és bevonása a projektbe.
- Egyeztetés megkezdése a megvalósítandó feladatok, tevékenységek, együttműködések esetében.
- A rendelkezésre álló humán erőforrás felülvizsgálata.
- A rendelkezésre álló infrastruktúra felülvizsgálata.

A projekt előkészítés módszertana

A projekt előkészítési munkájának módszertana az alábbi lépésekből tevődött össze:

1. A potenciális partnerek tájékoztatása a pályázati lehetőségről, a megvalósítható feladatokról és programról. A projekt előkészítése során széleskörű partnerségi egyeztetés zajlott le, melyek eredményeként kialakult a projekt konzorciumi és együttműködési partnersége, továbbá a megvalósítandó tevékenységek tartalma, mennyisége, a komplex és sokszereplős projekt.
2. A konzorciumi megállapodás megkötése a pályázat benyújtására vonatkozóan.
3. Tagi szintű feladatmegosztás meghatározása: a projekt céljainak, tevékenységeinek, területi hatályának meghatározása a konzorciumi tagokkal közösen.
4. Részletes szakmai tervek kidolgozása, konzorciumi tagonkénti meghatározása.
5. Tagi szintű költségvetések kidolgozása: a projekt tervezett tevékenységeihez tartozó költségek meghatározása, előzetes becslése, csoportosítása, rögzítése. A költségvetések a költségvetési korlátok betartása mellett kerültek összeállításra.
6. Szakmai és egyéb együttműködési megállapodások megkötése.
7. Beszerzési (közbekérési) terv elkészítése.

8. A projekt célcsoportjával kapcsolatos adatkörök és statisztikai adatok előzetes vizsgálata.
9. Kommunikációs terv elkészítése, nyilvánossági feladatok meghatározása.
10. A megvalósításhoz és disszeminációhoz kapcsolódó kommunikációs tevékenységek tervezése.
11. Megvalósíthatósági Tanulmány készítése: a támogatási kérelem mellékleteként benyújtandó, részletes, a projektet megalapozó dokumentum elkészítése.
12. A támogatási kérelem összeállítása és benyújtása.

Szervezetfejlesztési feladatok

- Szükséges humán erőforrás tervezése, felvétele és a projekt során annak folyamatos biztosítása.
- Szükséges infrastruktúra tervezése, beszerzése és a projekt során annak folyamatos biztosítása.

Tervezési feladatok, engedélyezési eljárások

A projekt keretében nem történik engedélyköteles építési-beruházási tevékenység, így sem tervezési, sem engedélyezési előkészítési feladatok megvalósítása nem vált szükségessé. A felújítási munka műszaki előkészítésébe a Sellyei Közös Önkormányzati Hivatal műszaki szakértőit vontuk be, továbbá külső – független – kivitelező céget kértünk fel az indikatív árajánlat összeállítására.

Az egyéb tevékenységek megvalósítása nem jár engedélyeztetési kötelezettséggel.

Egyéb járulékos feladatok

A sellyei járás célja (közel azonos – a bevont települések tekintetében teljesen azonos - konzorciumi partnerséggel), hogy az EFOP-1.5.3-16 kódszámú pályázaton is elinduljon, melynek előkészítése jelenleg is zajlik. A programelemek kialakítása során figyelembe lett véve a két projekt várható egymásra hatása, szinergiája.

3.1.3 A FEJLESZTÉS HATÁSAINAK ELEMZÉSE

Társadalmi és gazdasági hatások

A projektben megfogalmazott célok és részcélok teljesülése esetén a várható társadalmi és gazdasági előnyök mindenekelőtt a projekt által érintett járás területén, leginkább a bevont települések esetében érzékelhetőek. Az eredmények azonban nemcsak ezen a szűk területen, hanem az egész megyében megfigyelhetőek lesznek. A projekt esetében a lenti területeket elemezve kizárólag pozitív hatásokról beszélhetünk, melyek nemcsak a közvetlen, hanem a közvetett célcsoport életében is jelentős változásokat hozhatnak.

Foglalkoztatás és munkaerőpiac

Projektünk hatással van a térség munkaerő-piaci helyzetére, hiszen egyik fő célja a helyi lakosság munkaerő-piaci helyzetének javítása, a munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése. A hátrányos helyzetű, aktív korú, de esetlegesen alacsony képzettséggel rendelkező lakosság esetében nőhet a foglalkoztatottság, képzéseken, átképzéseken vehetnek részt. A munkaerő-

piac esetében pedig nemcsak a munkaerő, hanem a munkaadók esetében is történhetnek pozitív változások, új munkáltatók megjelenésével.

Munkakörülmények

A munkáltatók bevonása a projektbe eredményezheti a helyi munkakörülmények javulását. A projektben megfogalmazott közlekedésfejlesztés, helyi közlekedési helyzet javítása egyaránt hozzájárulhat a munkakörülmények fejlesztéséhez, illetve a bevont célcsoport munkakörnyezetbe történő beilleszkedéséhez.

Társadalmi integráció és különleges társadalmi csoportok védelme

A projekt szempontjából fontos cél a társadalmi szempontból kirekesztett csoportok integrációja. A projekt szakmai tartalmára tekintettel elsősorban a nők és a gyermekek társadalmi szerepének megerősítése valósul meg. A tervezett rendezvényeken keresztül megvalósulhat a különböző társadalmi csoportok egy közösségi térben, rendezvényeken történő közös megjelenése, bevonása egymás életébe.

Esélyegyenlőség

5. Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettjeként kötelesek vagyunk a projektre vonatkozó környezetvédelmi és esélyegyenlőségi jogszabályokat betartani, a projekt által érintett területen a védett természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.
6. Vállaljuk, hogy a fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációban és viselkedésében esélytudatosságot fejezünk ki: nem közvetítünk szegregációt, csökkentjük a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.
7. Projektünk tartalmaz építési-beruházási elemet, az infokommunikációs akadálymentesítési kötelezettség esetünkben releváns és annak megvalósítását a lehetőségekhez mérten vállaljuk (ugyanis nem épületfelújítás, hanem egy sportlétesítmény – tenispálya - felújítása valósul meg a projekt keretében).
8. Minden egyes érintett konzorciumi partner rendelkezik elfogadott, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelő helyi esélyegyenlőségi programmal. Tudomásul vesszük, hogy a helyi esélyegyenlőségi programokban nevesített esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő fejlesztések esetében az önkormányzatok csak abban az esetben részesülhetnek támogatásban, ha a tervezett fejlesztés illeszkedik a releváns Helyi Esélyegyenlőségi Programjukhoz. A projekt szakmai tartalmára tekintettel a HEP illeszkedés elsősorban a II. Gyermekek esélyegyenlősége és a III. Nők esélyegyenlősége intézkedéseket érintően valósul meg.
9. A projektben résztvevő önkormányzatok/konzorciumi partnerek egyike esetében sem releváns esélyegyenlőségi terv megléte.
10. Vállaljuk, hogy a projekt keretében a döntéshozói, munkavállalói vagy a projekt közönsége számára esélyegyenlőségi képzést tartunk.
11. Az esélyegyenlőségi célcsoportot vagy annak képviselőit bevonjuk a projekt tervezésébe, végrehajtásába.

12. Az előírt esélyegyenlőségi intézkedések eredményét a beszámolóban rendszeresen bemutatjuk.

Területi kiegyenlítődés

A projekt egyik legfontosabb célja a területi hátrányok enyhítése, a munkanélküliséggel érintett vidéki kistelepülések felzárkóztatása, a helyi életkörülmények javítása. A projekt által tervezett tevékenységek, célok minden tekintetben a területi kiegyenlítődést, a területi hátrányok csökkentését szolgálják.

Személyhez és családhoz kötődő jogok és lehetőségek védelme

A projekt – tekintettel arra, hogy kiemelt célcsoportként kezeli az óvodáskorúakat és azok családját - közvetlen hatással lesz a családokhoz illetve személyekhez kötődő jogok és lehetőségek védelmére. Tanácsadással, a civil szervezetek bevonásával lehetőség lesz ezen a területen is elmozdulások elérésére.

Önkormányzatiság, döntéshozatalban való társadalmi részvétel – nyilvánosság, igazságosság, erkölcs

A projekt közvetlen hatással van a fenti területre. A megvalósító önkormányzatok már az előkészítés során széleskörű partnerségi egyeztetést folytattak, akár közvetlenül, a lakosság megkérdezésével, akár képviselőiken (pl. civil szervezetek bevonása) keresztül. A konzorciumi tagok a térséget érintő fontosabb kérdésekben kikérlik a helyi lakosság véleményét. A projekt keretében lehetőség lesz olyan rendezvények, lakosság fórumok szervezésére, ahol ez a párbeszéd tovább erősödhet.

Közegészségügy, közbiztonság illetve bűnözés, terrorizmus és biztonság

A projekt közvetett hatást gyakorolhat a közegészségügyre. A projekt egyik célja az óvodai egészségfejlesztés, az egészséges életmód közösségi szintű megerősítése, a közösség egészségkultúrájának a fejlesztése. Ennek érdekében rendezvényeket, felvilágosító előadásokat és sporteseményeket is szervezünk.

A helyi közbiztonságra, illetve a bűnözés visszaszorítására a projekt nincs hatással.

A szociális ellátó-rendszerekhez történő hozzáférés

A helyi közszolgáltatások fejlesztésével nőhet a szociális ellátó-rendszer befogadóképessége, illetve a helyi ellátó rendszer fejlesztésével (pl. szakember képzés megvalósulása, családsegítői szakember létszám növelése) a lakosok nagyobb számban férhetnek hozzá azokhoz. A szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése megtörténik azáltal, hogy átfogó felmérő, elemző, értékelő tanulmány készül, mely meghatározza a szükséges cselekvési pontokat (ez elsősorban az alapfokú nevelés és oktatás területét fogja érinteni, de közvetetten hatással lesz a szociális ellátó rendszerek hozzáférhetőségére is).

Kutatás-fejlesztés

A projekt nincs hatással a kutatás-fejlesztés területére.

Nemzetközi kapcsolatok, határmentiség

A projektben résztvevő Ormánsági Tücsök Óvoda és a drávasztárai iskola kétnyelvű nevelést/oktatást végző intézmények, a szülők bevonásával megvalósuló programokon keresztül a nemzetközi kapcsolatokra is hatással van a projekt, hiszen a horvát családok ma is aktív kapcsolatot ápolnak határon túli rokonaikkal, a lakosság szintjén közvetlenül és közvetve is erősödik a nemzetközi összetartás.

Emellett a projekt keretében (Baksán, Drávafokon, Drávasztárán és Sellyén) megvalósítani tervezett hagyományőrző programok (kultúrák közötti párbeszéd) mindkét említett területre hatással van, hiszen maguk a rendezvények a népszokások, kulturális értékek hagyományőrző ápolását célozzák és számolnak külföldről érkező látogatókra és résztvevőkre egyaránt, elsősorban a helyiekhez családi-rokoni szálakkal fűződő horvátokra.

Közsféra pénzügyi és szervezeti keretei

Az önállóan támogatható tevékenységek között (1. A települési önkormányzatok által fenntartott alapszintű humán közszolgáltatásokban dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése, tapasztalatcsere a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű emberek hozzáféréseinek biztosítására) megvalósításra kerülő humán közszolgáltatásban dolgozók képzése, szakmai kompetenciák fejlesztése programelem közvetlen pozitív hatással van a közsféra szervezeti kereteire. A dolgozók képzési tematikájának összeállítása során különös figyelmet fordítottunk arra, hogy abban megjelenjen többek között az együttműködés fejlesztése, a kulturális érzékenység fejlesztése, a kommunikáció fejlesztése és a megoldásközpontú gondolkodás.

Emellett Sellye és Drávafok Önkormányzata a hiányszakmák között azonosított államháztartási mérlegképes könyvelő szakemberhiány csökkentése céljából 1-1 fő képzését valósítja meg a projekt keretében, akik a képzettség megszerzését követően az Önkormányzatoknál kerülnek alkalmazásra munkavégzés céljából. Mindez közvetlen és pozitív hatással van a közsféra pénzügyi és szervezeti kereteire.

Környezeti hatások

Válljuk, hogy - mint az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje, - kötelességünk a projektre vonatkozó környezetvédelmi jogszabályok betartása, a projekt által érintett területen a védett természeti és kulturális értékeket megőrzése, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kár, esetlegesen jogszabályba ütköző nem-megfelelőség legkésőbb a projekt megvalósítása során való megszüntetése.

A projekt megvalósítása közvetlenül nincs jelentős hatással környezeti elemekre, illetve azok rendszereire (talaj-föld, vizek, levegő, zaj-rezgés, természeti rendszerek, táji rendszerek, települési rendszerek – épített környezet). A projekt megvalósítása nem jár negatív hatással a fenti hatásterületekre. Az ESZA típusú projektünkben szerepel építési-beruházási projektem, de az egy meglévő sportlétesítmény (tenispálya) felújítását célozza, nem építési engedély köteles tevékenység, a fejlesztés megvalósítása az épített környezetre pozitív hatással lesz.

A projektelőkészítés és megvalósítás során lehetőségeinkhez képest minden projekttevékenység esetében törekszünk arra, hogy a programelemek a célcsoporthoz minél közelebb kerüljenek megvalósításra, kivételt képeznek azon programelemek, amelyek

kifejezetten a más településeken, városokban történő tapasztalatcserére, újszerű élmények megismerésére irányulnak. Az autóval történő közlekedést ezáltal igyekszünk legkisebbre tervezni, amellyel a szmog kialakulását gátoljuk, ezzel hozzájárulva a levegőtisztaság megőrzéséhez.

A szolgáltatások, áruk és eszközök beszerzésénél is igyekszünk a teljesítés helyszínéhez minél közelebbről vásárolni abban az esetben, ha a helyben és a vidéken beszerezhető áruk, szolgáltatások azonos minőségben, s áron kerülnek kifizetésre. A továbbképzések, képzések többségét helyben valósítjuk meg, ezáltal nem a képzésben résztvevőket, hanem az oktatókat utaztatjuk. A programok helyszínét mindig úgy választjuk ki, hogy az adott célcsoporthoz minél közelebb legyen, elkerülve ezzel a felesleges utazásokat.

A szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése megtörténik azáltal, hogy átfogó felmérő, elemző, értékelő tanulmány készül, mely meghatározza a szükséges cselekvési pontokat: ezzel is támogatjuk a mobilitás javítását, fejlesztését.

A projektben tervezünk a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítését, ökotudatosság fejlesztését támogató programelemeket, az óvodák többsége számára tervezünk környezeti nevelést elősegítő elemet.

A programhelyszíneken megvalósított események, programok alkalmával minden esetben gondoskodunk a rendezvény utáni terület rendbe tételéről, takarításáról, a szemét elszállításáról. A szervezés során igyekszünk minél kevesebb hulladékot termelni, a termelt hulladék kezeléséről pedig minden esetben jogszabályoknak megfelelően gondoskodunk, ami által megtanítjuk a szelektív hulladékgyűjtésre a résztvevőket.

Levelezésnél, ajánlatkéréseknél, beszerzések lebonyolításánál, egyéb dokumentumok elkészítésénél az elektronikus levelezést részesítjük előnyben, s erre felhívjuk partnereink figyelmét is. A projekttel kapcsolatos adminisztrációs feladatok végzésénél gondoskodunk arról, hogy újrahasznosított papír kerüljön felhasználásra.

3.1.4 PÉNZÜGYI TERV

A pénzügyi elemzés legfontosabb módszertani sarokpontjai

- A projekt pénzügyi elemzésének **vizsgálati időtávja** a projekt megvalósítás ideje, valamint az azt követő fenntartási időszak. A projekt **összköltsége bruttó 249.836.595,- Ft**, mely **100%-ban támogatásból valósul meg**, önerő felhasználása nélkül. A konzorciumvezető Sellye Város Önkormányzat, továbbá egy kivételével valamennyi konzorciumi tag költségvetési szerv (321 és 322 GFO kóddal) a megítélt támogatási összeg kapcsán 100% előleg lehívására jogosult. „Az Ormánság Egészségéért” Nonprofit Kft. (572 GFO kóddal) – nonprofit gazdasági társaság lévén 50% előleg lehívására jogosult, a likviditási terv ennek megfelelően lett tervezve.
- A projektgazda és a tevékenység jellege **nem vállalkozási jellegű**.
- A projekt majdani **működtetőjének és fenntartójának személye**: A projekt majdani működtetőjének és fenntartójának személye megegyezik a pályázó személyével.

- Az **amortizáció kezelésének módja**: A pályázó szervezetnél alkalmazott amortizációs kulcsok: a hatályos jogszabályoknak megfelelően.
- Az **áfa kezelése**: Valamennyi konzorciumi tag ÁFA státusza a projekt adatlapon jelölésre került. Valamennyi konzorciumi tag bruttó módon számolja el a projektben tervezett költségeket.
- Az **infláció kezelése**: Magyarországon jelenleg az infláció mértéke alacsony (MNB előrejelzései szerint: 2017 egész évre 2,6% várható, a középtávú előrejelzés, inflációs várakozás 3%), a projekt pénzügyi megvalósítását nem veszélyezteti. A projekt pénzügyi tervezése az inflációs előrejelzésekre támaszkodva a várható inflációval megfelelően történt.

A projekt likviditási terve a pályázat melléklete. A likviditási terv konzorciumi tagonként készült, mely tervnek melléklete egy rövid, lényegre törő szöveges értékelés, elemzés is.

3.1.5 KOCKÁZATELEMZÉS

a. Pénzügyi kockázatok elemzése

A táblázatban található számértékek skálája:

- bekövetkezés valószínűsége: 1-3, ahol 1. alacsony, 2. közepes, 3. magas,
- bekövetkezés hatása: 1-5, ahol 1. nagyon kicsi, 5. nagyon magas.

Kockázat	Alapeset	Optimista forgatókönyv	Pesszimista forgatókönyv	Pesszimista forgatókönyv bekövetkezésének valószínűsége	Bekövetkezés hatásának mértéke	A kockázatkezelés módja
A projekt végrehajtásához szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak-e a projekt teljes időtartama alatt	- A projekt költségvetésének tervezése során a költségek mellé megfelelően rendeljük hozzá a forrásokat	- A projekt pénzügyi és szakmai ütemezése az utófinanszírozás (a pénzügyi források időbeni eltolódása) tényével számol. - Rendelkezésre áll olyan mértékű előleg, amely a likviditást biztosítja.	- A projekt költségvetésének tervezése során a költségekhez nem a megfelelő forrásokat rendeltük.	2	4	A projekt likviditási terve kellő gondossággal került megtervezésre. A 100%-os előleg lehívása biztosítja a pénzügyi források rendelkezésre állását.
A projekt pénzügyi és szakmai ütemezése az utófinanszírozás (a pénzügyi források időbeni eltolódása) tényével számol	- A projekt pénzügyi ütemezésének tervezésekor figyelembe vettük az utófinanszírozási konstrukciót; - A megvalósulás legalább 90%-ban a pénzügyi ütemezésnek megfelelően zajlik; - A likviditás összességében – néhány esetleges késlekedéssel – biztosított.	- A tényleges megvalósulás teljes mértékben a pénzügyi ütemezésnek megfelelően zajlik; - A támogatások lehívása zökkenőmentes; - A projektköltségek finanszírozása folyamatos; - A likviditás folyamatosan biztosított;	- A projekt pénzügyi ütemezése tarthatatlan; - Kezdetől fogva csúsznak a kifizetések; - Zavar a projekt likviditásában;	1	4	A projekt likviditási terve kellő gondossággal került megtervezésre, megfelelő monitoring tevékenységgel és folyamatszabályozással az ütemezés tartható. A 100%-os előleg lehívása biztosítja a pénzügyi források rendelkezésre állását.

Kockázat	Alapeset	Optimista forgatókönyv	Pesszimista forgatókönyv	Pesszimista forgatókönyv bekövetkezésének valószínűsége	Bekövetkezés hatásának mértéke	A kockázatkezelés módja
Rendelkezésre áll olyan mértékű előleg, illetve saját forrás, amely a likviditást biztosítja	- A projekt pénzügyi ütemezésének tervezésekor figyelembe vettük a lehívható előleg mértékét és ütemezését; - A megvalósulás legalább 90%-ban a pénzügyi ütemezésnek megfelelően zajlik; - A likviditás összességében – néhány esetleges késlekedéssel – biztosított.	- A tényleges megvalósulás teljes mértékben a pénzügyi ütemezésnek megfelelően zajlik; - A támogatások lehívása zökkenőmentes; - A projektköltségek finanszírozása folyamatos; - A likviditás folyamatosan biztosított;	- A projekt pénzügyi ütemezése tarthatatlan; - Kezdetől fogva csúsznak a kifizetések; - Zavar a projekt likviditásában;	1	5	Az előleg maximális mértéke, vagyis az utófinanszírozott projektelemek 100%-a lehívásra kerül
Több részben megvalósuló támogatási kérelem esetén a folytatólagos támogatás megítéléséhez szükséges feltételek adottak és várhatóan adottak lesznek	A projekt szempontjából nem releváns, a projekt egy részben valósul meg.	-	-	-	-	-

Kockázat	Alapeset	Optimista forgatókönyv	Pesszimista forgatókönyv	Pesszimista forgatókönyv bekövetkezésének valószínűsége	Bekövetkezés hatásának mértéke	A kockázatkezelés módja
A fenntartási költségek biztosítása	- A projekt befejeztével a projekt eredményei az intézmény keretein belül fenntarthatók; - A tervezett fenntartási költségek kb. 90%-ban megfelelőek a tervezetteknek; - A projekt révén a fenntarthatóságot biztosító konstrukciók jönnek létre.	- A projekt befejeztével a projekt eredményei az intézmények keretein belül fenntarthatók, további projektek létrejöttét ösztönzik; - A tervezett fenntartási költségek teljes mértékben megfelelőek a tervezetteknek;	- A projekt befejeztével a projekt eredményei az intézmények keretein belül további támogatás nélkül nem tarthatóak fenn; - A tervezett fenntartási költségek nagyban eltérnek a tervezettektől; - A projekt eredményeire nincs elég érdeklődő, nem jönnek létre stratégiai partnerségek.	2	3	A projekt keretében megvalósuló tevékenységek, fejlesztések eredményei beépülnek a szervezetek alap működésébe, fenntartásuk nem igényel jelentős többletforrást

b. Megvalósíthatósági és fenntarthatósági kockázatok

Jelen projekt több, kalkulálható kockázattal rendelkezik a megvalósítás során. Az első kérdés a **megvalósítók egymással kapcsolatos együttműködése, a konzorciumi együttműködés a projekt érdekében**. A különböző szervezetek, megvalósító intézmények saját folyamatainak ellátása, valamint a fejlesztés szigorúan ütemezett megvalósítása kihívás elé állítja a projektmenedzsmentet és a szakmai megvalósítókat. A megvalósítást akadályozó kockázata közepes ezen faktornak. Ugyanakkor a közös cél segítségére van a különböző munkakultúrákhoz szokott szervezeteknek, jó lehatárolással és munkamódszer meghatározással kiküszöbölhető. Ennek megvalósítása a projekt indulásakor történik meg.

További kockázat a szükségletek **felmérésének alaposságára** vonatkozik. Amennyiben nem sikerül megfelelően feltérképezni a hiányosságokat, úgy könnyen lehet, hogy nem lesznek kellően motiváltak az érintettek. Ennek kiküszöbölését megoldhatja, hogy évek óta a terepen dolgozó projektmegvalósítókkal működünk együtt.

Kockázat még a **célcsoport megszólítása, motiválása, projektbe vonása és tartása**, vagyis kockázatként jelentkezhet az **alacsony részvételi hajlandóság** is. Ennek kiküszöbölése végett a személyes találkozók során nagy hangsúlyt kívánunk fordítani a közösség számára felmerülő lehetőségek mellett az egyéni fejlődés és előrelépés lehetőségének kiemelésére: **egyéniileg is érdekeltté kívánjuk tenni a potenciális résztvevőket**.

Ennek a kockázatnak a csökkentésére emellett szintén a terepet jól ismerő, személyes kapcsolatokkal rendelkező, helyben élő szakmai megvalósítók jöhetnek számításba, akik felé megvan a kellő bizalom a résztvevők részéről.

Kockázat lehet még a képzések elhúzódása, valamint a közbeszerzési időintervallum hosszú mivolta. Ezeket a projekt elején történő részletes tervezés és folyamatos ellenőrzéssel tervezzük kiküszöbölni.

3.1.6 FENNTARTÁS

A fenntartási időszakban valamennyi konzorciumi tag vállalja a Pályázati Felhívásnak megfelelően a fenntartást a projekt megvalósítás befejezésétől számított 1 évig, az alábbiak szerint:

- legalább egy kapcsolattartásra szolgáló fórum biztosítását
- a projekttel kapcsolatos minden dokumentum elkülönített nyilvántartását
- adatszolgáltatást a szakmapolitikai szereplők számára
- létrehozott adatbázisok működtetését
- létrehozott képzési tartalmak fejlesztését, és elérhetővé tételét
- képzések elérhetővé tételét
- ösztöndíj- és mentorrendszer elérhetővé tételét

A vállalások teljesítéséről beszámolót szükséges benyújtani az Irányító Hatóság részére.

Jelen projekt keretében **a létrejött módszertant szükséges fenntartani**. Ezt úgy látjuk biztosítottnak, hogy a projekt során megfelelő számú és megalapozott képzések elsajátításával alkalmassá válnak a kollégák arra, hogy alap feladatellátásuk során tudják támogatni az itt

létrejött fejlesztéseket. Ennek eredményeképp a mostani fejlesztés, beépülve a mindennapi munkafolyamatokba alapellátási feladatként él tovább.

Ugyanakkor a fentebb felsorolt kockázatokat figyelembe véve, a projekt fenntarthatósága szempontjából elengedhetetlennek tartjuk **kapcsolattartásra szolgáló fórumok szervezését**.

A projekt végrehajtása során felhalmozott adatok, dokumentumok számára egy **elkülönített nyilvántartást** vezetünk be, ahol **a projekt során létrehozott adatbázisok mellett a képzések, illetve képzési tartalmakat is elérhetővé tesszük a térség lakói, valamint a szakmapolitikai szereplők számára.**

A hosszútávú eredmények elérése érdekében vállaljuk a lehetőségekhez mért **ösztöndíj- valamint mentor-rendszer** elérhetővé tételét is.

3.2 Részletes cselekvési terv

3.2.1 AZ ELŐKÉSZÍTÉS ÉS MEGVALÓSÍTÁS RÉSZLETES FELADATAI ÉS ÜTEMEZÉSE

A projekt keretében megvalósuló tevékenységek ütemezését az alábbi táblázat foglalja össze. A feladatok részletezése a 2.3. fejezetben található.

	2017				2018				2019		
Tevékenység	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.
PROJEKTELŐKÉSZÍTÉS											
Projekttervezés, megvalósíthatósági tanulmány elkészítése											
szükségletfelmérés, előzetes igényfelmérés											
Közbeszerzések előkészítése és lefolytatása											
Projektkezdéshez szükséges beszerzések és kiválasztások lebonyolítása (közbeszerző, könyvvizsgálat, projektmenedzsment, szakmai vezető, nyilvánosság)											
Bankszámlanyitás (elkülönített pénzügyi mozgás biztosítására)											
KÖTELEZŐ TEVÉKENYSÉGEK											
Szakmai megvalósítók bevonása, szakmai vezető, projektmenedzsment szervezet feladatellátása, működtetése											
Nyilvánossági feladatok ellátása											
Könyvvizsgálat											
Dokumentálás, archiválás											

	2017				2018				2019		
Tevékenység	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.
KÖTELEZŐ SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK											
1. A települési önkormányzatok által fenntartott alapszintű humán közszolgáltatásokban dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése, tapasztalatcsere a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű emberek hozzáféréseinek biztosítására											
1.1. a helyi/területi humán közszolgáltatásokban a szakember/szaktudás kapacitások felmérése, a felmérésekben beazonosított szakemberhiány, szaktudás hiány enyhítését célzó programok kidolgozása, megvalósítása											
<i>Szakember és szaktudás hiány felmérése, enyhítést célzó programok meghatározása</i>											
1.2. A helyi kapacitások biztosítása											
<i>OKJ-s és egyéb felnőttképzések (pedagógiai és családsegítő munkatárs, közművelődési szakember, ÁHT mérlegképes könyvelő, CSVSZ védőnő)</i>											
1.3. a helyi humán közszolgáltatásban dolgozók képzettségi és végzettségi szintjének felmérése, adatbázis létrehozása											
<i>Képzettségi és végzettségi szint felmérése</i>											
<i>Adatbázis létrehozása</i>											
1.4. a humán közszolgáltatásban dolgozók képzése, szakmai kompetenciák fejlesztése											
<i>Kompetenciafejlesztésre irányuló képzések</i>											
1.5. a hátrányos helyzetű emberekkel történő foglalkozás tudatosságának növelése, szemléletformálás											
<i>Érzékenyítő, szemléletformáló képzések</i>											
1.6. a helyi/területi humán közszolgáltatásban dolgozó szakemberek közti információcsere, koordináció erősítése											

	2017				2018				2019		
Tevékenység	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.
<i>1.6.1. Hálózatosodási konferencia</i>											
1.7. szakmai műhelyek, esetkonferenciák, testvérvárosi és egyéb együttműködések keresztül szakmai tanulmányutak szervezésével, a tapasztalatszerzés, jó gyakorlatok megismerésének támogatása a hátrányos helyzetű csoportok szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása érdekében											
1.8. A szolgáltatások elérhetővé tétele érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése											
2. A gyermekek/tanulók személyiség és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására											
2.1. tudatos pénzügyi magatartás kialakításának támogatása											
2.2. öko-tudatosság fejlesztése, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése											
2.3. a helyi tantervhez illeszkedő képzési tematikával a tanulói aktivitásra épülő extrakurrikuláris tevékenységek szervezése és megvalósítása a szülők bevonásával, (pl. hétvégi és szünidei tematikus programok)											
<i>Családi, egészség és sport napok</i>											
<i>Családi kirándulások</i>											
2.4. tehetséggondozás, életpálya-építés, a továbbtanulásra történő felkészítés, a továbbtanulás iránti igény fokozásának elősegítése oktatási szakemberek, civil szervezetek, felsőoktatási intézmények, helyi gazdaság szereplői, kamarák stb. szakembereinek támogatásával											

	2017				2018				2019		
Tevékenység	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.
2.5. Iskolán kívüli nyelvtanítás: hátrányos helyzetű tanulók nyelvvizsga-szerzésének támogatása (felkészítés, eszközök, vizsgadíj, utazás)											
2.6. a köznevelési intézményen kívüli intézmények, szervezetek és szakemberek bevonásával (felsőoktatási intézmények, helyi gazdaság szereplői, kamarák, közművelődési és közgyűjteményi intézmények, egészségügyi intézmények, önkéntesek stb. bevonása) a tanulói ismeretek, készségek és kompetenciák fejlesztése											
3. A hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók közneveléshez/felsőoktatáshoz való hozzáféréseinek biztosítása											
3.1. ösztöndíj, egyéb támogatás biztosítása azon hátrányos helyzetű tanulók, hallgatók részére, akik egyéb ösztöndíjban nem részesülnek											
Ösztöndíjak a hátrányos helyzetű tanulók számára a településeken											
Hosszabbított iskolai felügyelet biztosítása és óvodába jutás támogatása kísérő szülővel											
4. Komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek óvodai neveléshez való hozzáféréseinek biztosítására											
4.1. a hátrányos helyzetű 3 év feletti gyerekek óvodába járást akadályozó tényezőinek felmérése, összesítése, intézkedési terv kialakítása											
4.2. óvodapedagógiai képzés az intézkedési tervben foglaltak megvalósítására											
4.3. az intézkedési tervben érintett célcsoport számára szülői informáló, szemléletformáló támogató tevékenység (az óvodai nevelés/továbbtanulás megtérülő jellegének tudatosítása, szülők informálása, támogatása az általános iskola kiválasztásában)											

	2017				2018				2019		
Tevékenység	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.
4.4. a szülők és a köznevelési intézmény közötti kapcsolat, együttműködés kialakítása, erősítése (pl.: a hátrányos helyzetű szülőkkel bizalmi viszonyban lévő kapcsolattartó bevonása, mediáció, programok szervezése)											
4.5. egészségügyi programok - tartásjavító, mozgásos játékok -, úszásoktatás, zeneovi, mozgáskoordinációs fejlesztés, környezeti nevelés, integrációs programok, nyelvoktatás, egyéni fejlesztés, egyéni fejlődés nyomonkövetés stb. ösztönzése, támogatása											
4.6. óvodapedagógusok részére képzések biztosítása: informatika, alapvető IKT technikák, kiegészítő megelőzés, stresszkezelés, családpedagógia, fejlesztőpedagógia - Sindelar képzés, elsősegélynyújtás, alternatív pedagógia eszközök és módszerek											
4.7. a tevékenységekhez kapcsolódó kiegészítő eszközbeszerzés – mozgásfejlesztő eszközök, zeneovihoz szükséges eszközök, papír/írószer, egyéb szükséges anyagok, kellékek											
4.8. A szolgáltatások elérhetőségének érdekében az ehhez kapcsolódó helyi közösségi közlekedés szervezése (tanulmány átvittetése a mindennapokba)											
4.9. a hátrányos helyzetű 3 év feletti óvodába járó gyermekek részére az egészségtudatosság növelését és az egészségfejlesztést célzó programok különösen az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás és a lelki egészség fejlesztése területén a szülők bevonásával											
VÁLASZTHATÓ, önállóan nem támogatható tevékenységek											
I. A fejlesztés megvalósításához szükséges infrastruktúra és infokommunikációs fejlesztés											
A projekt megvalósításához nélkülözhetetlen informatikai, irodatechnikai eszközök											
Eszközbeszerzés a képzésekhez kapcsolódóan											

	2017				2018				2019		
Tevékenység	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.
<i>Nem engedélyköteles építési tevékenység (felújítás)</i>											
II.2. A gyermekek/ tanulók személyiség és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására											
<i>Alap- és kulcskompetenciák, tanulási kompetenciák, digitális kompetenciák fejlesztése a humán társágazatok, nonprofit szervezetek és egyházak bevonásával</i>											
<i>Hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók részvételének támogatása a már működő iskolán kívüli tevékenységekben (tájékoztatás, bizalom kiépítése, eljutás támogatása, részvételi arány nyomon követése)</i>											
II.3. Komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek óvodai neveléshez való hozzáféréseinek biztosítására											
<i>A helyi és egyéni szükségletekre és adottságokra reflektáló felnőttoktatási és felnőttképzési tevékenységek megvalósítása</i>											

4 PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI

4.1 A projektgazda és partnereinek bemutatása

4.1.1 A PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA

Sellye Város Önkormányzat

Az önkormányzat hivatalos megnevezése: Sellye Város Önkormányzat). Székhelye: 7960 Sellye, Dózsa Gy. u. 1. A város lakossága 2 548 fő.

Sellye város vonzáskörzetének legszűkebb meghatározása a közös önkormányzati hivatalban működő települési önkormányzatok területe, amely ebben az esetben 9 önkormányzat: Sellye, Kákics, Okorág, Marócsa, Drávaiványi, Sósvertike, Bogdása, Markóc, Drávafok. Ezen települések közösen bonyolítják önkormányzati hivataluk munkáját. Önkormányzati ügyek hatáskörének szempontjából egy vonzáskörzetnek nevezhetőek.

Tágabb értelemben véve a város a Sellyei járás (38 település: egy város (Sellye), egy nagyközség (Vajszló) és 36 további község) központja, 1997. július 1-jén egy városhiányos kistérség központjaként nyerte el a városi rangot, azóta is hangsúlyos ezen szerepköre. Számos – a város határain túlnyúló – vonzáskörzetű és ellátási területű intézménye és szolgáltatója van, emellett hagyományörző kulturális értékekkel, turisztikai vonzerőkkel rendelkezik. Pezsgő és színes sportélet jellemzi. Horvát nemzetiségi önkormányzatán keresztül aktív és élő kapcsolatot ápol horvátországi testvérvárosával, Grubisno Poljéval és egyéb horvát partnerekkel. A várost a térségi kötelező és önként vállalt feladatok megvalósítása jellemzi, ahogy jelen projekt esetében is a kezdeményezők élére állt és magára vállalta a konzorciumvezetői szerepet, a konzorciumi tagok teljes bizalma és felhatalmazása mellett.

4.1.2 A MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZT VEVŐ PARTNEREK BEMUTATÁSA

Baksa Község Önkormányzata

Baksa lakosságának száma 754 fő, 2016. január 1.-jei adatok szerint. Közös önkormányzata van Tengeri és Téseny településekkel.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: 1 fő aljegyző, 1 fő adóügyi előadó, 1 fő igazgatási előadó, 2 fő pénzügyi előadó, 24 fő közmunkás, 1 fő mezőőr, 3 óvónő és 3 dajka, 2 fő közművelődésben dolgozó (IKSZT).

Intézményei közt háziorvosi és védőnői szolgálat található, valamint állami fenntartású általános iskola, mely alsó és felső tagozattal is rendelkezik. A település saját óvodával és családi napközivel is rendelkezik. A településen található integrált közösségi szolgáltató tér (IKSZT).

Hétköznapi életüket a Baksáért Alapítvány, valamint a település sport- és horgászegyesülete erősíti.

Drávafok Község Önkormányzata

Drávafok lakosságának száma 506 fő. 25 férőhelyes saját fenntartású óvodája van. Művelődési téren az úgynevezett közösségi színtér szolgáltatás érhető el, mely az itt működő Ormánság Alapítvány gondozásában van, amely a térség természeti és kulturális értékeinek megőrzését és azoknak a táj működésébe való integrálását, szolgálatba állítását tekinti küldetésének.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: 1 fő kulturális szervező, 1 fő adminisztrátor, 1 fő védőnő.

Drávasztára Község Önkormányzata

Drávasztára lakosságának száma 399 fő. Horvát nemzetiségi nyelvet oktató általános iskola található a településen, kis létszámú osztályokkal, összesen 60 tanulóval.

Önkormányzati feladatainak egy részét látja el a Felsőszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: 1 fő falugondnok, 1 fő mezőőr, 1 fő ügyintéző (közös önkormányzati hivatal).

Magyarmecske Község Önkormányzata

A község lakosságának száma 336 fő. Általános iskolája és óvodája (ami a sellyei óvoda tagóvodája) jellemzően hátrányos helyzetű, többségében roma származású gyermekek nevelését, oktatását végzi. Az említett intézményekben példaértékű felzárkóztató és integrált nevelés-oktatás folyik, az iskolában a közelmúltban bevezették a 7 szokás oktatási módszert, melyet az intézmény mindennapjain kívül a családok mindennapi életébe is igyekeznek átültetni. Hivatali feladatait a csányoszrói Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: 1 fő aljegyző, 1 fő adóügyi előadó, 1 fő igazgatási előadó, 3 fő pénzügyi előadó, 1 fő kisegítő.

Baksai Térségi Család- és Gyermejjóléti Szolgálat

Alapításának időpontja: 2016. január 1., ezen dátum óta lát el a térségben család- és gyermejjóléti szolgálati feladatokat. Fenntartója Baksa Község Önkormányzata, ellátási területe az alábbi településekre terjed ki: Adorjás, Baksa, Baranyahídvég, Bogádmindszent, Hegyszentmárton, Kisszentmáron, Ózdfalu, Sámod, Tengeri, Tésény.

Csányoszró Község Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződéssel az alábbi településekre is kiterjed a Szolgálat tevékenysége: Besence, Csányoszró, Gilvánfa, Kisasszonyfa, Magyarmecske, Magyartelek, Nagycsány.

Továbbá Felsőszenzmárton Község Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződéssel az alábbi településekre is kiterjed a Szolgálat tevékenysége: Drávakeresztúr, Drávasztára, Felsőszenzmárton.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: 1 fő intézményvezető, 4 fő családsegítő (szociális munkás).

Ormánsági Tücsök Óvoda, Egységes Óvoda-Bölcsőde

A sellyei intézmény fenntartója a Sellyei Kistérségi Többcélú Társulás. Speciális szolgáltatásai között a bölcsődei program beindítását tartják hiánypótlónak a térségben. Csányoszró és Magyarmecskén rendelkezik tagintézményekkel. Az óvoda a környék több településéről (Sellyei Óvoda: Drávaiványi, Drávasztára, Kákics, Marócsa, Okorág, Sellye és Sósvertike, Csányoszrói Tagóvoda: Csányoszró, Besence és Nagycsány, Magyarmecskei Tagóvoda: Magyarmecske, Magyartelek, Kisasszonyfa) is fogadja célcsoportjait.

Az intézmény kétnyelvű – magyar-horvát – óvodai nevelést folytat, az óvoda idegen nyelvű megnevezése: Vrtic „Cvrcak” Ormansaga Zajednicka Institucija Jaslice i Vrtica.

Feladat ellátási helyek:

- Ormánsági Tücsök Óvoda Csányoszrói Napsugár Tagóvodája
- Ormánsági Tücsök Óvoda Magyarmecskei Tagóvodája
- Konyha 7960 Sellye, Zrínyi utca 13.
- Konyha 7964 Csányoszró, Petőfi u. 2.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: Sellye óvoda: 13 óvodapedagógus, 6 dajka, 2 pedagógiai asszisztens, 2 gondozónő, 1 óvodatitkár, 1 konyhai kisegítő, 1 gazdasági ügyintéző, 1 takarító, 1 ételmezésvezető, 1 szakács, 4 fő konyhai kisegítő és 1 fő karbantartó.

Magyarmecske tagóvoda: 3 óvodapedagógus, 2 dajka, 1 pedagógiai asszisztens, 1 ételmezésvezető, 2 szakács, 2 fő konyhai kisegítő és 1 fő karbantartó.

"AZ ORMÁNSÁG EGÉSZSÉGÉÉRT" Nonprofit Kft.

A pályázati támogatásból megvalósult új sellyei járóbeteg-szakellátó központ immár teljes kapacitással működik az autóbusz-pályaudvar szomszédságában lévő impozáns épületben, amelyben kétszáz óra szakorvosi és kilencven óra nem szakorvosi rendelési időben látják el a betegeket. Az új intézmény tizenötezer fő egészségügyi ellátását képes megoldani magas színvonalon, összesen harminchét környező településről érkeznek ide a betegek.

Az egészségközpont szolgáltatásai nem csak beutalóval vehetők igénybe, hanem vállalnak például menedzszerszűrést, illetve térítéses szakellátást is. Nőgyógyászati szűrés korábban is működött a városban, azonban most már tüdőszűrésre és csecsemők, újszülöttek ortopédiai ultrahangos szűrésére is lehetőség van. A bőrgyógyászatukon pedig a régió egyik legkorszerűbb fényterápiás készüléke működik, amely például a pikkelysömörös betegek ellátásában jelentősi segítséget, mert a kezelésekkel tünetmentessé tehetők a páciensek. Gyógyszertár és gyógyászati segédeszközbolt is helyet kapott az új létesítményben.

A közszolgáltatásban dolgozók létszáma: 1 fő intézményvezető, 1 fő gazdasági vezető, 13 asszisztens, 1 főnővér, 1 betegirányító, 2 fő takarító, 2 fő gépkocsivezető.

Támogatásban nem részesülő partnerek

A Felhívás 3.4.1.1 pontja szerinti kötelezően bevonandó együttműködő partnerek mellett projektünk több, egyéb együttműködő partner bevonását kívánta megvalósítani, melyek a következők:

- helyi akciócsoport: Dél Baranya Határmenti Települések Egyesülete – kötelező,
- az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő tankerületi központ: Szigetvári Tankerületi Központ – kötelező,
- a járási szinten koordinációs funkciót ellátó család- és gyermekjóléti központok: Sellye Család és Gyermekjóléti Központ - kötelező
- család- és gyermekjóléti szolgálatok – a Baksai Térségi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat konzorciumi partnerként vesz részt a projektben,
- a megvalósítás helye szerint releváns könyvtárak, múzeumok: Sellye Városi Művelődési Ház, Könyvtár és Muzeális Intézmény – kötelező,
- helyi egészségfejlesztési iroda nem működik a bevont településeken, a járásban,
- nevelési intézmények: Drávafoki Mosoly Óvoda,
- horvát nemzetiségi és roma kisebbségi önkormányzatok,
- civil szervezetek: Összefogás Sellye Gyermekéiért Alapítvány, Sellye Városi Sportkör

4.1.3 A PROJEKTGAZDÁNAK ÉS PARTNEREINEK A PROJEKTHEZ KAPCSOLÓDÓ TAPASZTALATÁNAK BEMUTATÁSA

Sellye Város Önkormányzat jelentős mértékű államigazgatási, infrastruktúra-fejlesztési és humán erőforrás fejlesztési tapasztalattal rendelkezik. Az elmúlt időszakban jelentős tapasztalatokat gyűjtöttünk a hiányterületek felmérésében, valamint célzott szolgáltatások

kialakításában. Ezen tapasztalatunk alkalmassá tesz jelen projektben történő előkészítés, megvalósítás és fenntartási feladatok ellátására.

A projekt kapcsolódik a szintén benyújtásra kerülő tervezett fejlesztéshez: EFOP-1.5.3-16 Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben.

A konzorciumba bevont partnerek közül többen szintén rendelkeznek Európai Unió projekt tapasztalattal. A tapasztalatok bemutatásra kerültek a projekt adatlapon, de a relevánsak alább is említésre kerülnek.

A projekt megvalósításában részt vevő szakmai megvalósítók a programokkal érintett intézmények dolgozói, illetve megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező személyek (kiválasztásuk a projekt támogatása esetén történik meg).

Sellye Város Önkormányzat projekt tapasztalata

KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16 - Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez

A Sellyei Közös Önkormányzati Hivatal feladatellátása 9 települési önkormányzatra terjed ki megállapodás alapján. Ezen túlmenően 10 nemzetiségi önkormányzat, valamint 3 társulás és a fenntartásukban lévő 4 intézmény, azaz 27 szervezeti egység teljes körű hatósági, gazdálkodási, működési és egyéb feladatait is ellátja. Az önkormányzati ASP szakrendszerei közül az önkormányzati adó rendszer a Sellyei Közös Önkormányzati Hivatalban, míg a gazdálkodási rendszer használata három további helyszínen történt meg. A 12 fő felhasználó esetében biztosítottuk a MÁK által szervezett oktatáson való részvételt. Az ASP rendszer szakrendszereihez kapcsolódó szabályzatok (Informatikai Biztonsági Szabályzat, Iratkezelési Szabályzat, további helyi szabályzatok), rendeletek és munkaköri leírások aktualizálása és kidolgozása is megtörtént.

ÁROP 1.A.3-2014 Területi együttműködést segítő programok kialakítása az önkormányzatoknál a konvergencia régiókban, Sellye

Projekt megnevezése: Hátrányos helyzetű célcsoportok helyzetbe hozása a Sellyei Járásban

A projekt tartalma: együttműködést segítő programok kialakítása az önkormányzatoknál a konvergencia régiókban. A projekt lehetőséget adott az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtéséhez szükséges szolgáltatási és intézményi együttműködés és párbeszéd elindítására. A cél a beazonosított járási problémák megoldását célzó folyamatok elindítása, a partnerség megerősítése volt, amely kiterjeszti a közösségi védőhálót.

TÁMOP 2.4.5-12/3 A rugalmasságot növelő helyi, innovatív kezdeményezések támogatása Sellye

A projekt tartalma: A pályázat célja olyan innovatív tartalmú projektek megvalósítása volt, melyek segítik a helyi intézményi együttműködést, és helyi igények figyelembe vételével együtt racionalizáltabb működést, jobb minőségű szolgáltatásnyújtást eredményeznek. Elérésének módját a helyi szövetségek kialakításán, a szociális infrastruktúra működésének összehangolásán, új típusú munkakörök kialakításán, nyitvatartási idők racionalizálásán a célcsoport számára nyújtott képzések megvalósításán keresztül érte el a sikeresen megvalósított projekt.

DDOP 4.1.1/D-09-2f A pécsi Európa Kulturális Fővárosa 2010 programhoz kapcsolódó regionális fejlesztések megvalósítása, Sellye

A projekt tartalma: A projekt során Sellyén kialakításra került egy Községi Ház, amely közművelődési, felnőttképzési és szocio-kulturális szolgáltatások biztosítása mellett a kulturális turizmus fontos bázisául is szolgál. A városban új, állandó szolgáltatási funkcióként jelennek meg: a szocio-kulturális szolgáltatások, a turisztikai animáció, a nemformális nevelés, a közösségfejlesztés és az egész évben nyitva tartó kiállítóter. A Községi Házban a fejlesztés eredményeként egy 110-140 fős nagyterem és két többfunkciós (kiállító tér, klub, tárgyaló, iroda, stúdió) 30-40 fős kisterem, egy melegítőkonyha, öltözők kerültek kiépítésre és felszerelésre. Az infrastrukturális fejlesztések mellett a projekt során megvalósult négy nagyszabású fesztivál jellegű esemény is, amelyekkel Sellye városa a pécsi EKF programsorozathoz tudott kapcsolódni 2010-ben. Ezek: Amtmann Prosper Nemzetközi fuvolaversenyek, 2010, Ormánsági Pünkösöd 2010, Ormánság Fesztivál 2010, Baro Dyes / Ünnepnep Cigány Fesztivál.

ÁROP 1.A.2/A A polgármesteri hivatalok szervezetfejlesztése

A projektet 2010-2012 években valósítottuk meg, 19.805.679 Ft támogatással. A projekt keretében a sellyei Polgármesteri Hivatal és szervesen kapcsolódó intézmények átvilágítása és szervezetfejlesztése valósult meg, sikeresen.

További konzorciumi partnerek projekt tapasztalata az Adatlapon került rögzítésre az ott kért tartalommal.

4.2 A megvalósítás, projektirányítás és a fenntartás szervezete

A projekt megvalósításáért konzorciumi tagok felelnek, a fenntartásban valamennyi konzorciumi tag vállalja a saját fenntartással érintett tevékenységeire vonatkozó kötelezettséget.

A projekt megvalósítást segíti a projektmenedzsment szervezet felállítása, továbbá egy fő szakmai vezető alkalmazása a projekt teljes időtartama alatt, heti 40 óras (teljes) munkaidőben (a Pályázati Felhívás kötelező előírásaival összhangban). A személyeket a konzorcium vezetője, Sellye Város Önkormányzat foglalkoztatja/bízza meg.

A megvalósítás menedzsmentjében közvetlenül résztvevő személyek száma (fő): 4 fő

Projektmenedzsment szervezet tevékenységének leírása

A projektmenedzsment szervezet 4 tagból fog állni, 1 fő projektmenedzser, 1 fő projektasszisztens, 1 fő pénzügyi vezető, 1 fő pénzügyi asszisztens.

(A menedzsmentben résztvevők közül a projektmenedzser és a pénzügyi vezető személye már ismert, önéletrajzukat a pályázat mellékletei között benyújtottuk, az asszisztensek személye még nem eldöntött, nyertes pályázat esetén kerülnek véglegesítésre.)

Projektmenedzser feladata

- a projekt megvalósítására vonatkozó ütemterv nyomon követése, aktualizálása
- részvétel a projektet érintő Hatóságok (IH és KSZ) által kezdeményezett megbeszéléseken, esetleges ellenőrzéseken

- együttműködés a projektben közreműködő partnerekkel
- közbeszerzési folyamatok segítése
- a Támogatási Szerződésben foglaltak esetleges módosításának menedzselése
- az európai alapelvek érvényesítésének (esélyegyenlőség, környezetvédelem) biztosítása
- projektmegbeszélések koordinálása
- a megvalósításban közreműködő szereplők közötti konfliktus helyzetek kezelése
- a megvalósítás során felmerülő lehetséges kockázatok felmérése és azok kezelése
- a megvalósításban közreműködő szereplők közötti kommunikáció támogatása
- jelentéstételi kötelezettségek, adatszolgáltatások teljesítése

Projektasszisztens feladata

- projektmenedzsment munkájának támogatása
- projekt adminisztrációjának vezetése
- projekt megbeszélések szervezése
- kapcsolattartás a megvalósításban közreműködő szereplőkkel

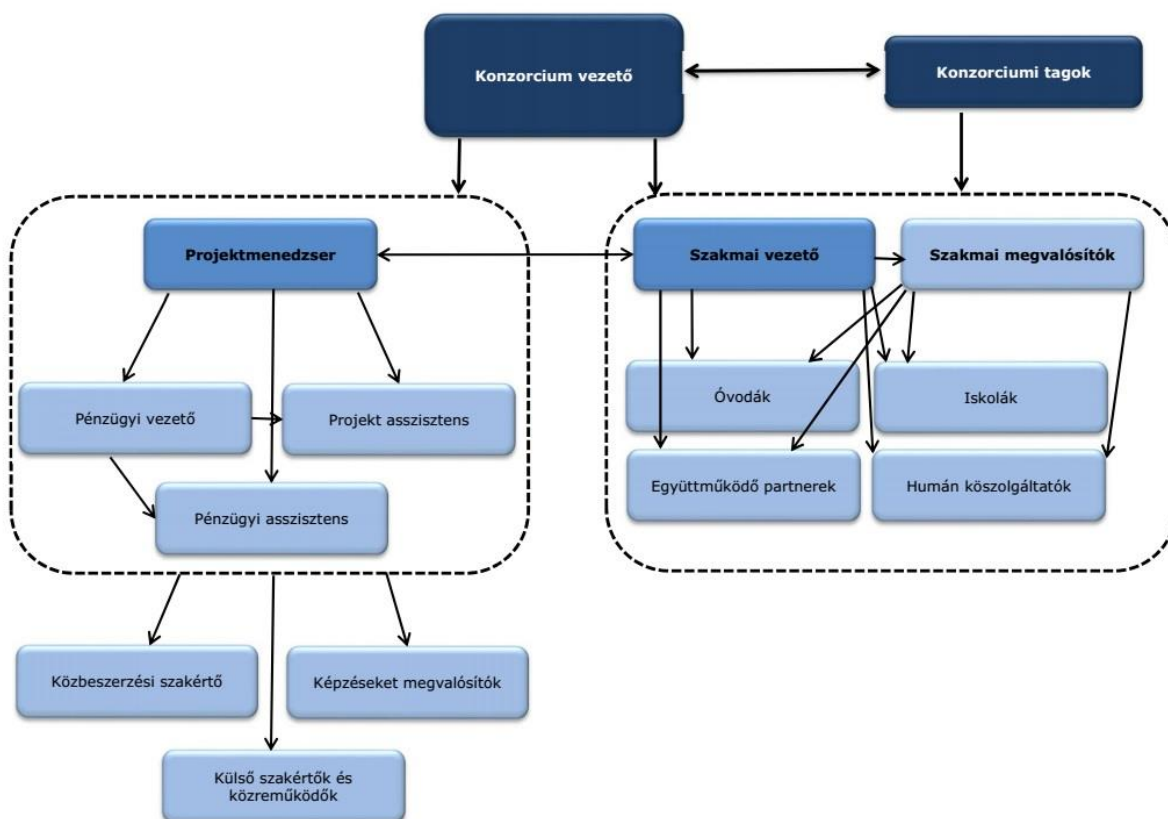
Pénzügyi vezető feladata

- a projekt költségei alakulásának nyomon követése, költségvetések aktualizálása, a változások egyeztetése a résztvevőkkel
- a kifizetési kérelmek összeállítása és benyújtása KSZ-hez
- projekt pénzügyi menedzselése, a folyamatos likviditás biztosításának tervezése
- ellenőrzi a számviteli rend és a projekt pénzügyi előírásainak betartását
- tanácsadás, konzultáció vállalkozók részére
- pénzügyi dokumentumok ellenőrzése
- az elszámolhatóság szempontjából a dokumentumok formai-tartalmi követelményeinek meghatározása, meglétük ellenőrzése

Pénzügyi asszisztens feladata

- elkülönített könyvelés és számviteli nyilvántartás biztosítása
- nyilvántartásba vétel biztosítása
- aktiválás biztosítása

A projekt megvalósítás során bevont egyes szervezetek és személyek kapcsolati ábráját az alábbi – saját szerkesztésű - ábra mutatja be.

Egyes tevékenységek saját teljesítésben valósulnak meg. Azon intézmények esetében, ahol szakmai kapacitás jelölhető ki, a többletfeladatért járó többlet juttatás fejében a belső erőforrások kerülnek bevonásra (jellemzően megbízási díjas elszámolással).

5 A NYILVÁNOSSÁG BIZTOSÍTÁSA, KOMMUNIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

A projekt keretében megvalósuló kommunikációs tevékenység célja, hogy a projektet és annak eredményeit minél többen megismerjék, a kommunikációs eszközök segítségével a támogatást igénylő minél szélesebb körű tájékoztatást nyújtson a szakmai nyilvánosság, a döntéshozók és a célcsoportok számára a megvalósuló/megvalósult fejlesztésekről, és arról a tényről, hogy EU támogatásból valósul/valósult meg a projekt. A kommunikációs terv tehát a projektre vonatkozik.

5.1 A kommunikációs tevékenységek összefoglaló leírása

A projekt **előkészítő szakasza** kommunikációs szempontból a támogatási szerződés megkötésétől a projekt fizikai megkezdéséig tart. A projekt európai uniós támogatásáról kommunikálni csak a támogatási szerződés megkötését követően jogosult a projektgazda.

A projekt **megvalósítási szakasza** kommunikációs szempontból a projekt fizikai megkezdésétől a projekt fizikai befejezéséig tart.

A projekt **megvalósítást követő szakasza** kommunikációs szempontból a projekt fizikai befejezésétől a projekt pénzügyi zárásáig tart.

Jelen projekt kommunikációs tevékenységei az alábbiak:

- Kommunikációs terv készítése
- A kedvezményezett működő honlapján a projekthez kapcsolódó tájékoztató (esetleg aloldal) megjelenítése a projekt pénzügyi zárásáig
- Sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése
- A projekt megvalósítási helyszíneken „C” típusú tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése
- Kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése
- Sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése
- TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal
- A beruházás helyszínén „D” típusú emlékeztető tábla elkészítése és elhelyezése/vagy a „C” típusú tájékoztató tábla megtartása – projektünkben ez utóbbi lehetőséggel kívánunk élni

5.2 A célcsoportok és az érintettek kommunikációs szempontú elemzése, kommunikációs üzenetek megfogalmazása

A fejezetben a közvetlen és közvetett célcsoportok, valamint az érintettek a projekthez fűződő, kommunikációs szempontú értékelését mutatjuk be.

A társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében célcsoportként jelenik meg adott projekt hatóterületén élő teljes lakosság. A konstrukció kiemelt célcsoportja a **hátrányos helyzetű, aktív korú lakosság, a fiatal- és gyermekkorú lakosság, a helyi közszolgáltatásban dolgozók illetve a potenciális alkalmazottak, továbbá nemzetiségek, etnikumok.**

A programtervben szereplő célok közül a hátrányos helyzetű célcsoportok elfogadását, társadalmi beágyazódását hatékony kommunikációs és nyilvánossági tevékenységgel is nagymértékben elő lehet segíteni. **A kommunikációs/nyilvánossági tevékenységet a megvalósító szervezet koordinálja, egyetértésben a konzorciumi partnerség teljes egészével.**

A tájékoztatást és nyilvánosságot biztosító tevékenységek célja, hogy segítse elő a programterv átfogó és specifikus céljainak megvalósulását. Biztosítsa, hogy az intézkedések/projektek előrehaladásáról, eredményeiről a projekt célcsoportjai, különös tekintettel a hátrányos helyzetű személyek, valamint a tágabb környezet és a finanszírozásában közreműködő szervezetek megfelelő tájékoztatásban részesüljenek.

A fejlesztésekhez kapcsolódó **nyilvános eseményeken** az alkalmazott kommunikációban és viselkedésben a projekt gazda vagy partnerei esélytudatosságot fejeznek ki: **nem közvetítenek szegregációt, csökkentik a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.**

A projekt megvalósítási időszakában nagy hangsúlyt kap a helyi társadalom tájékoztatása. A tájékoztatási tevékenység célja ebben az időszakban az intézkedések/projekttevékenységek megvalósítása által bekövetkező kedvező változások tudatosítása a célcsoportban, a helyi/térségi döntéshozókban, ill. a pozitív fogadtatás elősegítése.

5.3 Kommunikációs eszközök azonosítása

Elsődlegesen a **személyes kapcsolatok** rendszerén, a meglévő többéves, több évtizedes tapasztalatnak köszönhetően érjük el a legnagyobb szükségben lévő személyeket. A célcsoport életkora miatt a lehetségeskommunikációs csatornák közül az **ellátó intézményeken keresztül** (oktatási, szabadidős, sportegyesületek) tarjuk célszerűnek a személyes kommunikációt.

Ehhez személyes tájékoztatás, a települési találkozók szervezése, újságban való megjelenéssel szándékozzuk elérni a projekt célcsoportját.

A személyes toborzást és megszólítást is kiemelten fontosnak tartjuk, ezért terveztünk pályázatunkban a célcsoport toborzását tartalmazó tevékenységet, költséget.

5.4 Kommunikációs ütemterv

A kommunikációs ütemtervben az alábbi táblázatos formában határoztuk meg a kommunikációs feladatokat, eszközöket, csatornákat, illetve az elérendő célcsoportot és a kommunikáció ütemezését.

Időpont	Feladat	Cél	Célcsoport	Eszköz	Szereplők
2017. III. negyedév	Kommunikációs Cselekvési Terv elkészítése.	A projekt tervezett, szakszerű és hatékony kommunikációját biztosító eljárásrend, valamint az ehhez kapcsolódó együttműködési formák, munkaanyagok/sablonok kidolgozása.	Belső munkatársak.	Belső kiadvány, kommunikációs cselekvési terv, kommunikációs eljárásrend.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2018. I. negyedév – 2019. I. negyedév	Nyomtatott tájékoztatók (brosúrák, szórólapok, stb.) elkészítése és lakossági terjesztése	Tájékoztatás a projekt céljairól, ütemezéséről, a megvalósítás lényeges mozzanatairól.	A széles közvélemény.	Sajtóanyag, szórólap.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak.
2017. IV. negyedév	Arculati elemek tervezése, elkészítése és terjesztése: levélminta, feljegyzés minta, emlékeztető minta, jelenléti ív minta, névjegykártya minta, ppt sablon minta, brosúra minta, badge minta, boríték minta, A5-ös szórólap, CD borító, munkacsoport alapító minta, „C” típusú tábla minta	Egységes uniós arculatnak való megfelelőség biztosítása, a projekt azonosítását biztosító vizuális szignálok kialakítása, a projekt szakszerű leveleznylésének támogatása.	Belső munkatársak, a projekt célcsoportjai, a széles közvélemény.	Sablonok.	A kommunikációs munkatársak
2017. II. negyedév	Internetes honlap készítése vagy meglévő honlap esetén a projekthez kapcsolódó tájékoztató oldal létrehozása folyamatos működtetése, frissítése.	Tájékoztatás a projekt céljairól, ütemezéséről, a megvalósítás előrehaladásáról.	A projekt célcsoportjai és a széles közvélemény.	Honlap, webes tartalmak (hírek, szakmai összefoglalók, fotók).	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2017. III. negyedév	„C” típusú tábla elkészítése és elhelyezése a beruházás helyszínén.	Tájékoztatás a projekt alapadatairól.	A széles közvélemény, belső munkatársak, a sajtó képviselői.	„C” típusú tábla.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2017. IV. negyedév	Sajtónyilvános projektindító esemény.	Tájékoztatás a projekt céljairól, ütemezéséről, a megvalósítás lényeges mozzanatairól.	A projekt célcsoportjai, közreműködő szervezetek,	Rendezvény, tájékoztató anyagok, sajtóanyag.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak

			döntéshozók, a sajtó képviselői.		
2017. IV. negyedév	Sajtótájékoztató, sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról, a sajtómegjelenések összegyűjtése.	Sajtó és közvélemény tájékoztatása.	A sajtó képviselői, a projekt célcsoportjai, széles közvélemény.	Sajtótájékoztató, sajtóközlemény, sajtóanyag, sajtóelemzés.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2018. I. negyedév – 2019. I. negyedév	Promóciós eszközök tervezése, gyártása, terjesztése.	A projekt beazonosítását támogató hordozók elkészítése, eljuttatása a célcsoportokhoz a projekt beazonosíthatóságának biztosítása érdekében.	A projekt célcsoportjai.	Tájékoztató anyagok, disszeminációs hordozók.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2017. IV. negyedév – 2019. III. negyedév	Fotódokumentáció készítése.	Tájékoztatás a projekt megvalósításának előrehaladásáról.	A projekt célcsoportjai, a széles közvélemény, a sajtó képviselői.	Professzionális, nyilvános közzétételre alkalmas fotók.	A kommunikációs munkatársak
2019. III. negyedév	Projektzáró rendezvény.	A projekt eredményeinek bemutatása helyi szinten.	Belső munkatársak, a projekt célcsoportjai, közreműködők.	Rendezvény, disszeminációs kiadványok.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2019. III. negyedév	Sajtótájékoztató, sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése	A projekt eredményeinek bemutatása	Sajtó képviselői, a projekt célcsoportjai, a széles közvélemény.	Sajtótájékoztató, sajtóanyag, sajtóközlemény, sajtóelemzés.	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2019. III. negyedév	TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal	A projekt eredményeinek bemutatása	A széles közvélemény.	Feltöltött, teljes adatkörrel ellátott Térképtér	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak
2019. III. negyedév	"D" típusú tábla elkészítése és elhelyezése a beruházás helyszínén, vagy „C” típusú tábla kint hagyása a fenntartási időszak végéig	Tájékoztatás a projekt alapadatairól	A széles közvélemény, belső munkatársak, a sajtó képviselői.	„D” típusú tábla (jelen esetben a „C” típusú tábla)	Projekt szakmai és kommunikációs munkatársak